

לחיפוש נצחיות רוח קדשו של אוריית הנחה והתעוררות חכמה

אבק שדה

ועכשיו,

התגלה בכל העולמות דרך נורא וחדש לגמרי שעל ידו עולים ממעמקי שאול עד להארת שער החמישים ממש // בבית דין המיוחד לענייני 'מילתא דשטותא'

ועכשיו,

מתגלית אהבת הצדיק הנצחית מתוך שכרות החסידים הכוספים עד שהלמדנים משתוממים אל מול האש הבושרת // במשתה היין של החסיד ר' נחמן ישראל בורשטיין

ועכשיו,

יש רבי בעולם שגילה שכל אחד בכל מצב ומקום צריך להחיות עצמו ולשמוח מאד על קדושת יהדותינו // סודה של שמחת הפורים במדור 'יתבררו ויתלבנו'

דברי האגרת

הרצונות והתחבולות של החסיד ר' שמואל הורביץ בדרך להדפסת הכוכבי אור

האור שמאחורי המסיכה

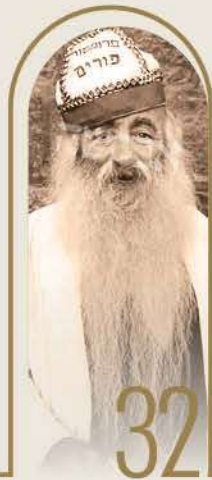
על דוקטור פורים - ר' שמעון אנשין ועל צדקה עם חיים ומתים

40

מוכבים מאזרים

מסעו של המפיץ הגדול ר' שמואל הורביץ בדרך להדפסת כתבי ה'כוכבי אור' לראשונה

32

הדוקטור הצדיק

שביבי אור וצהלה מתולדות חייו של ר' שמחה שמעון אנשין שסנה 'דוקטור פורים'

28

הלמדנים מתעוררים!

החסיד ר' נחמן ישראל בודשטיין בתיאור מרתק על משתה היין שהוציא את הסוד הגדול החוצה

18

כל מיני צדוק

מבט מיוחד לבית הדין לענייני מילתא דשטתא של בית אבקשה לקראת ימי הפורים הקדושים

ד"ל ע"י
מערסת אבקשה
טל': 02-539-6363
פקס: 077-318-0237

כל הזכויות שמורות.
העתקת קטעי מאמרים,
או תמונות, אך ורק
באישור בכתב מהמערסת.

הגליון מודפס ע"י מ.א. הפקת דפוס - כל סוגי ההדפסות במחירים זולים לקבלת הצעת מחיר משתלמת במיוחד פנו לטלפון 052-7631367

עיצוב גרפי ועריכה גרפית
IBLUM

כאן מתחדשים! מוקד ברסלב
02.999.3.148
חזשונת | ראיגנות | שיעורים
קו איחוד חסידי ברסלב לשעבר

קו יחיד לברסלב
02.560.7387
פארהעלונגען און עובדות פון די דבקות עד כלות פון ברסלב ר' חסידים ביים משתה הדין

פורים פון שער החמישים 56

18 נקודת המקום חסידי ברסלב בליקווד

38 בית הגנזים מסבב בפרסום ראשון של החסיד ר' שמואל שפירא לקראת הפורים המוקרב ושבת שקלים

54 חינוך איך מכניסים שמחה בילדים?

60 ילדי שעשועים מאמור - הפתקים המדעלים ספור - החרף שנעשה לתם שעשועון - מירוה עמלק?

מדורים מלאי דעת מאזדה:

04 דבור של הרבי תבערת הלב בעת משתה היין מוהרה"ח ר' חיים בנימין וורטהימר שליט"א

06 ימי נעודי שלושת ה'אוקנים' מתחדשים

10 יתבררו ויתלבנו שלא עשני נוי

לתרומות ושותפות בבית אבקשה פנו עוד היום:
בארץ ישראל
02-6237686
בארצות הברית
845-650-9368

נכנס יין יצא סוד

סוד נצחיותה זקוקים להתבטלות מוחלטת ולהסחת הדעת גמורה.

ואמנם, אחרי ההתגלות הגדולה והנשגבת של יום הפורים שלא היה ולא ירד כדוגמתה מעולם, אחר שנחשף ועבר האור הגנוז והצפון ונגלה בארץ, כשהכל נכספו להיכלל בו, מעתה, בכל יום ויום ובכל שעה ושעה ניתן להתדבק בו ולהזריח את אורו על יינו המשומר - תורתו הנמשכת מחמר חדת עתיק יומין. ככל שניכנס ונבוא אל בית היין, אל חדרי ופנימיות השגותיו הקדושים והנוראים, וככל שנעמיק ונשגה בהם יומם ולילה, ונרווה את נפשותינו בהם, כך יותר ויותר נתבסס בהם 'דגלו עלינו אהבה' תצא נפשינו אליו ואז יצא סודו ויגלה פניו אלינו, ויאמר הנני!

יום הפורים הקדוש, זה היום תחילת התחלת ההתחלות, ביום הקדוש הזה יוצא האיש רב חסד, בשמים ראש מור דרור מלפני המלך בעטרת זהב גדולה, בכתר מלכות בשמחת עולם על ראשו והארתו מתפשטת על כל העולמות. ואולם, המשכת הארת יום קדוש זה היא נצחית. קדושת ימי הפורים לא יעברו מתוך היהודים, היא אינה חולפת ובטלה לעולם, היא חיה וקיימת מאירה ומתנוצצת בכל עת ביתר שאת ויתר עוז וזכרה לא יסוף לעולמים, להביא את כל ישראל לתשועת עולמים. ואת ההארה והסוד הזה, נצחיותו של הרב האמת, עליון למלכי ארץ, קיימו וקבלו עליהם התלמידים מדור לדור עליהם ועל זרעם, לחפש אחריו שיאיר בליבותם ולהיות נאמנים אליו, כי ידוע ידעו כי בו תלויה תשועתם לנצח ותקוותם בכל דור ודור.

המראות המופלאים של התלמידים הנלהבים הדבקים באורו של צדיק הדורות בעת משתה היין ביום הפורים הקדוש, אין להם ציור ודוגמה בשום מקום זמן, זו היא התגלות נאדרת של אך פעם בשנה. כל ההתנוצצות אלוקות שלוהטת בקרבם פנימה בכל ימות השנה פורצת החוצה, רגשותיהם גואים עולים ומציפים את לבם עד כלות הנפש ממש, נפשם יצאה בדברם מעריבת נעימות וידידות אור קדושת בני ישראל שיוקדת כאש שלהבת בקרבם.

הבכיות והשמחות, השאגות והמחולות הכיסופים השירים והריקודים, כל אלו משמשים יחד ומשלימים זה את זה.

היה זה מחזה מפעים ומעורר כל לב, לחזות באותם חסידים טהורי לב ענקי רוח ובעלי השגה שבכל ימות השנה נחבאו אל הכלים והיו חתומים בחותם פנימי, אך כשניכנס היין יצא סודם ולא היה עוד מעצור בעד רוחם היוקדת מרוממות גדולת האור החדש המאיר בכל העולמות. ניתן היה למשש בחוש איך נפשם חולת אהבה ערגה וכמיהה להתגלות אורו על פני כל הארץ שבזה יתוקן עולם במלכות ש-ד-י.

עבודת משתה היין ביום הפורים היא מהעבודות הגדולות והקשות של עובדי ה' בטהרה, אלו שהתנזרו מכל שמץ ורובב של הנאה ותשוקה גשמית, הרי שבהגיע יום הפורים הכניעו את גופם, בטלו עצמם ומסרו נפשם להתבסס בין המשכר עד דלא ידע ממש.

כי על כן, אין עוד דבר אצור ונצור כאמיתת אורו של אור האורות, אין עוד הארה שכזאת שבכדי להוציאה מהעלם אל הגילוי ולהשיג ולהזריח את

היה זה מחזה
מפעים ומעורר
כל לב,
לחזות באותם
חסידים טהורי
לב ענקי רוח
ובעלי השגה
שבכל ימות
השנה נחבאו
אל הכלים
והיו חתומים
בחותם פנימי,
אך כשניכנס
היין יצא סודם
ולא היה עוד
מעצור בעד
רוחם היוקדת
מרוממות
גדולת האור
החדש המאיר
בכל העולמות

כטוב לב המלך ביין - פורים - התחלה לראש השנה

גדולה יותר וכו'.

רבות! הגענו לסעודת פורים, אבל מרדכי הצדיק אומר לנו רבות! עכשיו יש לי אורח, ואני רוצה אתכם ביחד להתעסק עם האורח שהגיע לכאן. מרדכי הצדיק, כמו אברהם אבינו שלקח את הישמעאלקה שלו והביא אותו להתעסק באורחים, לחנכו במצוות, אפילו ערבי שרוצה להיות יהודי, התיקון שלו הוא לקרב את האורח, אז תהיה יהודי, זה התיקון של השאינו יודע לשאול של הישמעאל, לקרב את האורח את הצדיק אז יכול לשוב בתשובה אפילו ערבי.

לכן בסעודת פורים זו העבודה שלנו לקרב את האורח את הצדיק. (מתחילים לשיר בנגוע ודמעות בניגון של שבת): איי איי הייליגער רבי!! הייליגער רבי!!...

טייערע חברים! חברים יקרים!

הרבי הקדוש - האורח הקדוש, אין לו מקום בעולם, אפילו בזמן שהוא כבר מונח באומן אין לו מנוחה, הנה התגרה לו פוטין באוקראינה, לא יודע למה... וכבר לא רוצים לתת להגיע לרבי, אחרי מאתיים שנה באומן הוא עדיין חסר מנוחה הוא עדיין אורח, בא נבקש שתהיה לו מנוחה, ע"י שנבוא אליו, ונכניס לעצמנו את האור של הרבי, נבקש שנוכל לבוא אליו בפרט בר - אש ה - ש - - נה... איי... אבל גם בכל השנה, אבל בעיקר ר - אש ה - - ש - נה... כל המלחמה זה רק תירוץ לעשות לנו מניעה.

(מתחילים לשיר בערגה): אוי... הייליגער רעבע... הייליגער רעבע... אוי... הייליגער ראש השנה... הייליגער ראש השנה... אוי... אהה! הייליגער ראש השנה... אוי...!

(בניגון): מה יש לנו מפורים אם אין לנו ראש השנה! הרי הפורים זה ההתחלה לראש השנה... לראש השנה, לראש השנה...

טייערע חברים! חברים יקרים! רבי נתן החבר היקר שלנו אומר, ש'פורים וראש השנה הם קדושה אחת,

טייערע חברים! חברים יקרים!

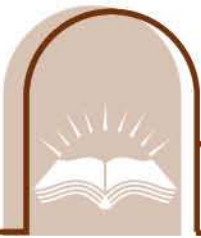
רבי נתן אמר ש'מי שצועק שיזכה לקדושת מרדכי ואסתר לפני פורים, זוכה לראות את מרדכי בשעת קריאת המגילה, ובליקוטי הלכות כתוב שהכוונה היא שיזכה לראות את הצדיק בשעת קריאת המגילה.

רבי נתן אומר שכשמגיע פורים נמצא 'נחמן אצל מרדכי'... רבותי! ה'עולם' יודע על פורים, שזהו זמן גדול של מרדכי הצדיק... שאז מרדכי הצדיק מקבל את פני השכינה, מקרב את ישראל לאביהם שבשמים, אבל ר' נתן מגלה לנו שיש 'גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני שכינה', מי שרוצה לדעת במה עוסק מרדכי הצדיק בפורים - בפורים מגיע אורח, שהוא הרבי שנקרא 'אורח צדיקים', 'אורח מברך', זה הרבי... יש רבי בעולם... י-ש ר-ב-י-ב-ע-ו-ל-ם... שאין לו מקום וביית בעולם הוא אורח. געוואלד! מגיע מרדכי הצדיק שהוא רב חסד, ולמרדכי

הצדיק היה השגה ברבי, והוא אומר לנו יש פורים, זה יפה... עושים פורים... הרי כתוב 'ורבים מעמי הארץ מתייהדים', ומנצחים את עמלק, אבל עדיין עדיין כתוב "רצוי לרוב אחיו" רוב אחיו ולא לכל אחיו, כי פרשו ממנו מקצת סנהדרין. מרדכי הצדיק אומר שעדיין לא זכינו לכבוש את כל הסנהדרין, עדיין לא הגיע כל התיקון, הוא מודיע שיש רבי בעולם, הישועה של פורים זה עוד לא הכל, ומרדכי הצדיק זה 'הכנסת אורחים' לרבי, להגיד שיש רבי בעולם... שאז ייגמר התיקון השלם. פורים זה גדול מאד, אבל עדיין צריך להגיע לצדיק...

אברהם אבינו בעת שנימול, הרי זה הכי גבוה, ואף על פי כן הוא עזב את קבלת פני השכינה כשה' בא אליו לבקרו כחולה, הוא עזב הכל בצד והלך לקבלת האורחים... למה? מה קרה? מי הוא האורח ש'גדול מקבלת פני שכינה', הרי זה 'אורח נכנס לבעל הבית' הצדיק הקדוש שאין לו מקום בעולם ומי שזוכה נותן לו מקום בעולם נותן לעצמו קצת מהרבי בחיים שלו, אז 'אורח נכנס לבעל הבית' כי הרבי הוא האורח, מי שמכניס קצת את הרבי הביתה, על הכנסת אורחים כזו נאמר

פודים וראש השנה, שניהם זה קדושה אחת, פורים זה 'משלוח מנות איש לרעהו' וראש השנה זה 'זשלחו מנות לאין נכון לו', אם אין ראש השנה, מה אפשר לעשות עם פורים?! פורים זה ההתחלה, כל הפורים זה רק בשביל ראש השנה...
● דיבורים נוראיים משיחתו של הרה"ח חיים בנימין וורטהיימר שליט"א בעת מושתה היין תשפ"ב

ההעלמות מלחמות, וכל העולם רועש וגועש כדי לעצור את הראש השנה. לא האומות מנהיגות את העולם, הרבי מנהיג את כל העולם. הרבי הוא השכל הכולל של כל העולם, הוא מנהיג את אוקראינה ורוסיה וארה"ב, ואת כל האטום, והקורונה. העולם אמר שהרופא של הקורונה הוא פוטיין, כי מאז המלחמה שכחו מהקורונה, אבל עוד מעט יראו שגם פוטיין יש דוקטור, הדוקטור של כל הדוקטורים, הרבי יגמור הכל כרצונו, הכל בידי. הבאתם לנו קורונה, הגענו לאומן לחודש וחצי, לא תצליחו כלום.

יש מעשה, שני יהודים הגיעו לרב על מחלוקת על חלקת אדמה, זה אומר 'כולה שלי' וזה אומר 'כולה שלי', ואז נשכב הרב על הרצפה ואומר להם הלכתי להקשיב למה שהארץ אומרת, והיא אמרה לא שניכם שייכים אליי, שניכם תיכנסו בסוף לתוכי... אלו אומרים 'אוקראינה שלי' ואלו אומרים 'אוקראינה שלי', והרבי אומר להם: זה בכלל שייך לי! יש לי דרך בעבודת ה' ששייכת לכל העולם אפילו לצדיקים הכי גדולים. ואפילו לגויים, לרבי יש אור להאיר אפילו גויים, כמו שהיה כבר שהתגייירו כפר שלם והתקרבו לרבי... כל מי שנמצא באומן יכול לראות, איך שכמעט לא עובר יום שכמה גויים מגיעים להזיל דמעות בציון הקדוש. ולעומת זאת, הרבי אומר לר' יודל מדאשוב, שהיה צדיק וקדוש נורא נוראות שיכול היה לבטל את כל הגזירות ש'לדעת בארץ דרכך'!

הצדיק הוא דייר בארעא ובשמיא, הוא מראה לצדיקים הכי גדולים שעדיין לא התחילו כלל, ולעומת זאת הוא מחיה מתים למטה, 'נבלות' ממש, נבלתי יקומון. הוא מנהיג את הברואים בעולם, אפילו גויים הרבי קירב סמוך לדת ישראל... כתוב בפסוק "יחננו ויברכנו" - שנוצה לחניניה ואח"כ "לדעת בארץ דרכך - כמו שהרבי אמר לר' יודל, ואחר כך גם - בכל גויים ישועתך וכו'" רק השי"ת שופט את הגויים, ע"י לדעת בארץ דרכך... הרבי ישפוט את המחלוקת בין רוסיה ואוקראינה שיש ביניהם - כי תשפוט עמים מישור, לגלות ע"י רוסיה ואוקראינה וכו'... יש רבי בעולם... והוא מנהיג שם את כל מה שקורה שם... שיעשו דרך נוחה ליהודים להגיע לציון של הרבי לראש השנה...

רוסיה תעשי דרך להגיע לציון של הרבי... אוקראינה תעשי מקום שיוכלו להגיע לציון של הרבי... מעל כל הפוליטיקה... כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה, כל העולם נברא רק בשביל הראש השנה של הרבי... יש לנו מתנה את פורים... לא יודע מה זה... אבל צריך לדעת שיש צדיק בעולם שיכול לתקן את כולם... בפרט עכשיו שפורים זה התחלה גדולה... הרבי אומר שפורים זה ההתחלה לראש השנה. וכן הלאה הכל זה ראש השנה, פסח זה ראש השנה... שבעות זה ראש השנה... ל"ג בעומר זה רבי שמעון של ראש השנה... תיקון חטא העגל זה ראש השנה... ארבעים ימים אחרונים זה ראש השנה... כל יום מתקרבים לראש השנה.

מחכים רק לדבר אחד, לראש השנה!

(השיחה באדיבות מערכת ברסלב - ניתן לשמוע את השיחה המלאה במערכת)

פורים זה 'משלוח מנות איש לרעה' וראש השנה זה 'ושלחו מנות לאין נכון לו', אוייי טאטע... חברים! חברים! חברים! וכו' מי יודע מה הקשר ביניהם, רק חסידי ברסלב יודעים מה זה המשלוח מנות של ראש השנה, איך שכל אחד מתחבר עם השני בכזו חדות ה', הם יודעים מה זה המשלוח מנות של ראש השנה, איך שאחד משלם על השני אחד מביא את השני, שלחבר יהיה גם חלק בקיבוץ. כל הפורים זה רק בשביל ראש השנה...

(ממשיך בנינו): חברים יקרים... נאר ראש השנה... ראש השנה... כל החיים שלנו זה רק הראש השנה של הרבי, קיבוץ פורים זה לא מספיק אלא רק קיבוץ ראש השנה... קיבוץ ראש השנה...

טייערע חברים! חברים יקרים!

הרבי אומר בספר המידות: ע"י שחולקים על הצדיק נהיה מלחמות, ומדינה שחולקת על הצדיק נהיה בה מלחמות. רבות! בעצמי שמעתי מר' יעקב מאיר שבגלל שבאוקראינה חלקו על הרבי, ומאז שחלקו עליו שם האידישקייט התחילה לרדת שם מטה מטה, מדור לדור, עד שזה נהיה מדינה של שלושת רבעי גויים, וכל מה שקרה שם. הכל בגלל המחלוקת על הצדיק.

הרבי אמר על אוקראינה (תורה ס"א) שהיא מסוגלת לנשמות גבוהות זה מדינה הכי טמאה הכי גרועה, ודווקא שם היו הבעש"ט ותלמידיו והמגיד ושם היה גם הרבי ורבי נתן, כי שם זה מקור היהדות, הכי גבוה. והכל נפל בגלל שחלקו שם על הרבי. ושם יש עכשיו מלחמה, והכל מההעלמה שיש שם על הרבי.

הרבי אומר שאוקראינה היא ארץ המסוגלת לנשמות גבוהות ויש בה מקדושת ארץ ישראל, היא מלאה מקברי הצדיקים, אבל שם באותה תורה הרבי אומר שאמונת חכמים זה עיקר התיקון והשורש של הקדושה הזו. ואם לא מאמינים בצדיק וחולקים עליו ח"ו, אז מתרחשות מלחמות, מי מריבה, כמובא שם. המלחמות מגיעות כי לא עושים תשובה... כדי שנחזור בתשובה. שאר כל ההסברים למה קרתה מלחמה, ומי צריך לנצח, הכל שטויות, דרך הטבע...

הרבי צריך להתגלות מחדש, האמונת חכמים, שהגויים ידעו שהיהודים ידעו שבכל אוקראינה אין מה לחפש אלא את הצדיקים הקדושים, רבינו הקדוש, הבעש"ט, רבי לוי יצחק ברדיטשובער, כל הצדיקים, אוקראינה זה רק הקברי צדיקים, וחוף מזה אין שם כלום. צריך לעשות תשובה על האמונת חכמים... בפרט ציון הרבי, הרבי הקדוש רבינו... בפרט הציון של רבינו... בפרט הציון של הרבי, בפרט הראש השנה של הרבי.

כל המלחמות והרעש הם ההעלמה והסתרה על הראש השנה של הרבי. הכל הם מניעות כדי להגביר את החשיק ולהודיע מעלת הנחשק, ממילא, מתוכם מבינים את גדולת וקדושת הראש השנה של הרבי... אנחנו נוסעים כבר שלושים שנה לרבי לראש השנה ונדמה לנו שאנו מבינים מה זה הראש השנה ומה זה הציון של הרבי. לכן עושים לנו כאילו

חברים יקרים...
נאר ראש
השנה... רק
ראש השנה...
כל החיים שלנו
זה רק הראש
השנה של הרבי,
קיבוץ פורים זה
לא מועיל אלא
קיבוץ ראש
השנה... קיבוץ
ראש השנה...

התיקון לשלושת ה"זקנים"

עומד, איך לומר? בצורה קצת עייפה. אולי אגש להביא לך כוס מים מההכנסת אורחים?! "לא", ביטל צבי את חששותי בהינף יד. "עזוב, אני לא צמא, שתייני אך לפני חמש דקות..." אך אני לא הייתי רגוע "אולי בכל זאת? אתה נראה קצת עייף, בעצם לא עייף - מותש! אולי לא ישנת כמה לילות?!" בחנתי את פניו בדאגה.

אך צבי לא נשאר חייב: "קודם כל, אין כזה דבר שאדם לא ישן כמה לילות, כך מובא בגמרא בנדירים. ושנית אם אתה באמת רוצה לדעת, אספר לך. בעצם לכן הסכמתי לבוא במיוחד לכאן. אני בחור הלומד בשיעור ב' בישיבה קטנה, אני נמצא בישיבה מצויינת ברוך ה', ובסייעתא דשמיא לא קשה לי להתמצא בלימודי הישיבה. יש לי ברוך ה' חברותא מצויינת וכו'. אך דבר אחד מטריד אותי ואינו נותן לי מנוח כבר הרבה זמן ובמיוחד בתקופה האחרונה ביתר שאת. המדובר הוא בעניין 'כוונת התפילה'.

מוזח משופך

מטבעי אני בחור מעמיק, המוח שלי לא נעצר לרגע, כך שקשה לי מאוד להתרכז במילים הפשוטות של הסידור. במשך השנים בתלמוד תורה ניסיתי כל מיני עצות, ואכן בפסוקי דזמרה אני משתדל להתפלל בקול ובמתינות, מה שעוזר לי איכשהו לכוון פה ושם בתיבות התפילה. אך הבעיה העיקרית היא בתפילת שמונה עשרה. בשעה שכולם דוממים לפתע, המוח שלי מתחיל לרוץ ולעופף בארבע קצוות תבל, ואיני מצליח בשום אופן לעצור אותו.

אתן לך דוגמא חיה. יום אחד אני מתפלל שמונה עשרה, ולפתע אני חש שמשהו מנענע אותי קדימה ואחורה. עד שהספקתי לחשוב מי זה אני מרגיש לפתע שתי אגרופים על ליבי... התנערתי מה"דביקות" וכשאני פותח את עיני אני מגלה למבוכתי שאף אחד לא הכה אותי. אני בעצמי התנענעתי קדימה ואחורה כמו רובוט, ובברכת "סלח לנו" הכיתי את עצמי בחוזקה. אתה מבין? אותך זה אולי מביא לגיחוך, אבל לי זה מאוד מפריע"

לרגל ימי הפורים הקדושים הממששים ובאים, ביקשנו לרענן במעט את המדור. ואם מידי חודש אנו מזמנים את אחד מאברכי אנ"ש המבוגרים, שיתאר לנו את ימי בחרותו ואת ההווי של ימים עברו בקרב חסידי ברסלב שהכיר. הרי שהפעם הוחלט להפוך את הקערה על פיה...

לאחר התייעצות עם כל יודעי דת ודין, הוצע להפגיש שלושה בחורים ממקומות שונים, כאשר הצד השווה שבהם הוא - שכבר עתה בימי בחרותם הם מרגישים זקנים באים בימים... המשא הכבד שעל כתפיהם הדלות כבר נתן את אותותיו על החריצים שבמצחם, משל היו כבר בגבורות שמונים.

עתה נעביר את זכות הדיבור לאברך יקר מאנ"ש שנרתם להפגיש ולשמוע את התרשמותו מהתופעה המעניינת של צעירים-זקנים אלו...

מסתחר מאחורי הכובע

"ובכן" - פותח האברך היקר - "סיכמתי עם שלשה בחורים יקרים מאנ"ש להיפגש בצוותא בצל ציונו של התנא האלוקי רשב"י, בערב ראש חודש אדר, זמן מסוגל מאוד לחדש ימינו..." ברוך ה' הגעתי למירון בשעה המיועדת. אני פונה לחדר 17 מעל הציון - שם סוכם להיפגש אך לאכזבתי אין איש. לא ממש "אין איש", היה שם איזה זקן מופלג נמוך קומה עם כובע שמוט... אך אף אחד מהבחורים לא נכח במקום.

בעוד אני מסתכל כה וכה, שמתי לב לפתע שמאחורי הכובע השמוט עומד לו... בחור צעיר במיוחד! כנראה עקב צורת עמידתו, טעיתי בזיהוי... אני ניגש אל הבחור ואני מגלה שלפני עומד "צבי לויפערוביץ" מאלעד. "איתך סיכמתי להיפגש כאן?" - שאלתי בהססנות, "כן, קוראים לי צבי". ענה בבטיחות מה. "אני רואה ששאר הבחורים עדיין לא הגיעו, אז אולי נמתין בינתיים כאן, כדי שהם לא יצטרכו לחפש אותנו.

"ואגב, צבי... סליחה, ר' צבי! האם קרה לך משהו? שמתי לב שאתה

מדור מיוחד לפורים!

מופלגת ואריכות ימים שכזו. אך להפתעתי אני מגלה בחור חביב עם עינים כבויות במקצת. היה חסר בעיניו את החיוניות, את הברק.

"קוראים לי שמחה שפרינגרוביץ" אמר לי, אף ללא ששאלתי אותו... 'שמחה? שפרינגרוביץ? ולעצמי חשבתי בפליאה, הרי זה שם שמח כל כך... או אולי כשם שיש מושג של "צדיק נסתר" כך יש גם מושג של "שמח נסתר"... "אחרתי קצת, היו פקקים בדרך אך העיקר שלבסוף הגעתי. אני מקווה שלא חיכתם לי יותר מידי זמן..." סיים בחוש.

"האמת היא" - הגבתי - "שלא שמתי לב לזמן החולף, הייתי שקוע בשיחה עם צבי היקר, אך בוואו ניכנס לחדר, כשיש כבר שניים, "טובים השניים מן האחד". ויחד איתי זה 'חוט המשולש' שלא במהרה ינתק..." נכנסנו לחדר, ועוד לא הספקנו לסגור את הדלת כשפתאום אנו שומעים נשיפות כבידות מאחורי הדלת. היה זה בחור יקר ממוצא מקסיקני, הלומד בישיבת מיר בירושלים... התיישבנו כולנו על המיטות בחדרון החמים ופניתי אל הבחור האחרון: "איך קוראים לכבודו?" הא, אני קוראים אותי משה נחמן זושא פנחס הלוי" - ענה במבטא זר. אני לומד ב"קבוץ" בישיבה גדולה במיר ("קבוץ" הכוונה שהוא מעל שיעור ג' בישיבה גדולה, כידוע לידוע ח"ן, ולא לקבוץ במובן האחר וד"ל).

"ואתה" - פניתי לשמחה שפרינגער, "היכן אתה לומד?" אני למדתי בברסלב במספר ישיבות שאינם מוכרות כל כך, לכן לא אלאה אתכם

נעצר לפתע צבי.

"אני רואה" - השבתי - "שיש לך רצונות קדושים לזכות להתפלל בכוונה כראוי. אך עדיין לא הבנתי, אם מותר לשאול, מה הקשר למראה העייף והזקן שלך?"

נראה היה כי נגעתי בנקודה רגישה מידי, לפי הצער שהתפשט פתאום על פניו של צבי... נבהלתי לרגע, אך צבי הרגיע אותי: "שאלת שאלה - ואסביר לך. כבר היה שלב שהשלמתי עם הבעייה שלי. אמרתי לעצמי. 'צבי - תשלים עם זה! אלו הם התכונות שלך. יש בהם מעלות, ויש גם חסרונות. תיאלץ לחיות עם זה!'"

לאחר תקופה, למדתי בתורה קי"ב, שיש עצה מיוחדת איך לזכות להתפלל בכוונה. רבינו מגלה שם שבשעה שאדם מתפלל מסבב אותו החושך מכל צד, וקשה מאוד להתפלל. והעצה לזה הוא לדבר דיבור אמת לפי מדריתגו. ואז, כשזוכים לדבר בדיבור אמת, אזי מבקע הדיבור המאיר את כל המחיצות והמסכים המבדילים, ולא רק דיבור זה עולה למעלה, אלא אף כל הדיבורים שהם מונחים למטה עד הנה, ולא יכלו לעלות מחמת המסכים והמחיצות, עתה כולם עולים, זוכה לצאת מהחושך שאפף אותו ויכול מעתה להתפלל בהארה ובכוונה. (וכן מנאר בתורה ט). כשראיתי את העצה הנפלאה הזאת שמחתי איתה כמוצא שלל רב. ניסיתי אותה פעם ופעמיים ועדיין לא הצלחתי.

מה הפתרון?!

בעצם, ניסיתי עשרות פעמים, ורק פעמים בודדות הצלחתי להתרכז זמן קצר... כשראיתי את המצב כמעט הרמתי ידים. אך אז, נפתח לי לפתע בסדר שלי בספר עלים לתרופה, בדיוק במכתב ובו כותב מוהרנ"ת: שיש עצה נפלאה לכוון בתפילה. ר' נתן מזכיר את עצה זו. לומר דיבור אמת לפי מדריתגו, ור' נתן מעיד על עצה זו שהיא עצה בדוקה ומנוסה אלפים פעמים [!] שהיא מועילה. (מכתב שכ"ה)

כשראיתי את מכתב האמור, במקום להתחזק ממנו, מהעצה הנפלאה שבו, קרה ההיפך הגמור. קיבלתי חלישות דעת והרהרתי לעצמי בכאב, 'מדוע לכולם עצה זו מועילה, כפי שר' נתן מעיד, ורק לי - לפי מה שנראה לי - זה לא מועיל?! אין זאת אלא שאני בחור משונה מאוד! בתקופה האחרונה נושא זה מאוד מעיק עלי, ואולי עכשיו תבין מה פשר הזיקנה שקפצה עלי..." כך סיים צבי את דבריו הנוגים, הנוגעים ללב.

זקן בן מאה ותשעה עשרה

הרהרתי לעצמי מה אוכל לענות לו, אך לפתע אני שומע פסיעות כבידות מאחורי. לפי הנשמע זה היה נראה פסיעות של זקן בן מאה ותשע עשרה שנה... הסתובבתי לרגע לראות מי הוא זה ואיזהו שזכה לזיקנה

ימי נעוריי

רוצה לזכות להתפלל מכל הלב, ללמוד בחשק וכן הלאה. ואני יודע שמצד אחד קנאת סופרים תרבה חכמה. הרי שזה קנאה חיובית. אך מצד שני אני מרגיש שזה מחליש לי את הדעת והלב לראות שוב ושוב כיצד חברי זוכים למה שהם זוכים, ואני? אני כלל לא יודע מה אני.

לכן, גם עלי נפלה לאחרונה סוג של זקנה כזאת, חוסר חשק וכו'. מה אעשה, האם אפסיק לקנאות בחברי ואשאר תקוע באיזה משבצת כל ימי חיי? ואם כן אקנא בהם הרי ששוב הפסדתי את חיותי שלי. והעיקר מה שאני חושש הוא שרבינו לא אוהב אותי... "סיים משה-נחמן-זושא-פנחס את דבריו. אני בלעתי את לשוני בתדהמה, אך צבי קרא לעברו בתמיהה: "מדוע אתה חושב ש... רבינו חס ושלום לא אוהב אותך?". "פשוט מאוד, מכיון שרבינו אמר שהוא "שונא זקן", ואם כן, אם נפילתי לזיקנה אז אולי ח"ו רבינו לא..." שתיקה השתררה בחדר.

איפה מוצאים כאלו בחורים?!

התרגשתי למשמע דבריהם, היכן מוצאים בחורים כאלו? בחורים שכל חפצם וזעמם הוא לזכות להתעלות בעבודת ה'! הרי רואים כאן את כוחו של רבינו, לא יכולתי להתאפק, ואמרת לי להם: "אשריכם שזכיתם שכל מה שמעניין אתכם זהו כיצד לזכות לתפילה בכוונה ולהתעלות מעלה מעלה! בחורים רבים בגילכם מעניין אותם דברים אחרים לגמרי.

אך תחילה אני רוצה להתייחס להתבטאות שלך, - משה נחמן זושא פנחס. אכן, רבינו שונא את הזיקנה, אך חלילה לא את נשמתך הטהורה, חס ושלום. ולעצם הענין, אם בתחילה חשבתי שאתם סובלים מבעיה של "זקנה", הרי שטעות ביד... והנקודה הפנימית של הקושי ששווה אצל שלושתכם הוא שתי מילים: "ריבוי אור"!

צבי ושמחה הסתכלו עלי כעל מי שנחת זה עתה מהירח... "מהיכן הבאת את ה"ריבוי אור"? נדמה לי שאני שקוע ב"ריבוי חושך" אמר צבי, כששמחה מסכים איתו בכל לב... "אכן כן. הסכיתו ושמעו כיצד מוהרנט" מתייחס לכל שלושת ההתמודדויות שנפרשו לפנינו - בהלכה אחת שעוסקת בענין של "ריבוי אור". הלא היא הלכות תפילת המנחה הלכה ז'. האמת היא שהיה מן הראוי להאריך את היריעה על כל נושא ממה שהזכרתם. אך לפעמים כדאי לראות את הנקודה הפנימית השופכת אור על כל הפרטים גם יחד.

'דיבוי אור' או 'דיבוי חושך'?

תחילה נתייחס לדבריו של צבי. צבי משתוקק לזכות לתפילה עם כוונה זכה ונקיה, צלולה ומשתוקקת, ללא כל בדל של מחשבה זרה. הוא אף ציין שכבר ניסה פעמים אין ספור להתפלל בכוונה. ואפילו העצה של "דיבור אמת בתפילה" הועילה לו באתגליי פעמים בודדות בלבד...

בשמותיהם... העיקר הוא שאני לומד בשיעור א' בישיבה גדולה, ברוך ה'." "בשיעור א' והספקת כל כך הרבה?" - שאלתי בפליאה - "אך דבר אחד עדיין מטריד אותי, ר' שמחה. מדוע לפי פסיעותיך הכבידות היה נדמה לי שגילך מבוגר "קצת" יותר? האם זה קשור לסיבה רפואית או משהו דומה?!"

שמחה מחייך, ואנחה כבידה בוקעת מגרונו "אני מתגורר בצפת. וחז"ל הרי אמרו שעיר שיש בה מעלות ומורדות מזקינים בחצי ימיהם, בפרט בצפת, שיודעי דבר אומרים שכמספר המדריות בצפת, כך מספר הפסיעות שאדם צועד במשך ימי חייו... אך האמת היא שלא זה מה שמזקין אותי - בחור צעיר בגיל שש עשרה בלבד...

רק לפעמים...

מה שבאמת מכביד עלי, זה הבלבול ששורר אצלי בעבודת ה' בכלל... לפעמים נדמה לי שזכיתי כבר לדרגות נשגבות. התפילה שלי היא מכל הלב. הלימוד הוא עם חשק וחיות. ממש כפי מה שרבינו אומר ש"יש נעימות בתורה, ואשרי מי שמרגיש הנעימות... בלילה קימת חצות. וביום שעה ארוכה של התבודדות. העיניים שלי נעצמות מאליהן ברחוב והרגלים שלי רצות בקלילות למקווה ומשם אל עבר הישיבה.

אך כל זה רק לפעמים... ברוב הפעמים קורה בדוק ההיפך ממה שתיארתי עכשיו... התפילה ללא לב, הלימוד ללא שום טעם, לא חצות ולא התבודדות וכו' וכו'. ואני לא מבין. מה קורה כאן, אני מלאך או גלח (כומר). אם הייתי מתקדם לאט לאט הייתי רגוע. היום אני כאן. מחר אני כבר במצב יותר נעלה. אך החוסר סדר ששורר בכל הענינים שלי, "יעלו שמים יירדו תהומות". אינו נתון לי מנוח. זה ממש מעייף אותי ומחליש לי את החשק להשקיע הלאה". שמחה סיים את דבריו הנרגשים וחביריו הנהנו לעברו בהשתתפות.

פתחתי את פי לענות לשמחה אך משה - נחמן - זושא - פנחס הקדים אותי ואמר לעבר שמחה: "שמחה, הבנתי מאוד את מה שמעיק עליך אך אני לעומתך בדיוק להיפך. מטבעי אני מאוד מסודר, לא רק בחפצים אלא גם בכל הנהגתי. יש לי זמן קבוע ללימוד ודרך כלל אין לי עליות ומורדות חדות כפי שאתה מתאר, אך גם בהתבודדות אני משתדל פחות או יותר לספר מידי יום לפני השי"ת את אשר על ליבי. אך לי מפריע נושא אחר לגמרי. כפי שתיארתי יש לי סגנון קבוע כיצד נראה הסדר יום שלי והעבודת ה' שלי.

אך כשאני רואה כיצד מצד ימין חבר פלוני מתפלל בהשתכחות הנפש, ושופך את ליבו לפני ה' כבן לפני אביו, ומצד שמאל אני רואה כיצד חבר אחד לומד בהתלהבות ובחיות, ומאחורי בכלל איזה בחור סוחב קרטון כבד עם כוסות ושתיה בכדי להשקות את הבחורים הצמאים, אני פשוט מקנא בהם. ליבי יוצא לזכות גם כן לכל הדברים הנפלאים הללו, גם אני

כשהאדם מתגבר כנגדו במה דאפשר, היצר מתגבר על ידי התלהבות הלב יותר מדאי, ולפעמים בשעה אחת הוא מעורבב, ברגע אחד בוער ליבו מאוד וכו'. ובתוך כך בוער ליבו לתאוות עולם הזה מאוד וכו' שזה בחינת "יעלו שמים ירדו תהומות"

ומכאן נתקדם מיד לשאלתו של משה נחמן פנחס זושא, כי הוא מקנא בחבריו הכשרים. וגם על כך אומר ר' נתן, שגם זה נמשך מריבוי אור, שרוצה להיכנס לגבולו ואורו של חברו: "זאע"פ שצריך כל אחד מישראל לקבל מחברו מנקודתו הטובה שיש לו בפרטיות מה שאין בחבירו (תורה ל"ד) אעפ"כ אסור להרוס את הגבול שלא יתלהב יותר מדאי לכנוס לגבול חבירו כי לפעמים גם בני ישראל הכשרים יכולין להפיל אחד את חבירו... על כן צריכים הצמצום בכמה בחינות. שלא יתלהב יותר מדאי, ושלא יהרוס הגבול שבינו לחבירו. כי כל אחד יש לו גבול לעבוד את ה' לפי מדריגתו. אך איך נזכה באמת להינצל מריבוי אור?

ר' נתן מגלה שהצדיקים הגדולים הם אלו שעוסקים לתקן את הצמצום כראוי וכו'. "אך העיקר שלא יהיו חולקים ולצים על העוסקים בתיקונם, ויתחזקו לקיים דבריהם להתעורר בכל עת מחדש בכל מה שיוכלו... ואז יזכו סוף כל סוף לאחרית טוב ונפלא! (מנחה ז' אות ב. י. ד. כג.)

ואפילו אם כבר נלכדנו מריבוי אור, הבה נתחדש מעתה ונשמע לזעקת רבינו שהרים את קולו ואמר בקול גדול "זקן אסור להיות!" - אלט טאר מען ניט זיין!" (עלים לתרופה שע"ד).

לא סיימתי את דברי כשבני החבורה תפסו את ידי בהתלהבות עצומה (ובצמצום כראוי) והתחילו לרקוד "אשרינו שזכינו להתקרב לרבינו אשרינו אוי אוי אשרינו"

ג. בחור יקר! לך ותעיין בהלכה זו, ושם תמצא איך כל עניינו של המן היה להגביר את הריבוי אור, ומצד שני כל ענין מרדכי הצדיק ומחצית השקל הוא לצמצם האור ולהתלהב כראוי עיין שם! והעיקר שכחתי: און טאקע פארט האפ!

פורים שמח! א פריילאכן פורים!

המברכים מקרב לב:

משה זושא פנחס נחמן, צבי לויפערוביץ, שמחה שפרינגערוביץ'

מוהרנ"ת בהלכה עוסק בענייניה של 'תפילת המנחה'. מטבע הדברים זמנה של 'תפילת מנחה' הוא בעת בה האדם הכי טרוד. 'שחרית' מתפללים כשהראש עוד צלול. את ה'ערבית' מתפללים כשטרדות היום כבר הסתיימו, פחות או יותר. אך "מנחה" לעומת זאת, היא בצהריים, כשהראש עסוק באלף ואחד דברים. וכאן מגיע היצר ומכניס אצל האדם "ריבוי אור". הוא פוסק לו בתקיפות: "צבי! עליך להתפלל את כל התפילה מתחילה ועד סוף ללא שום מחשבה זרה. ולא..."

היצר 'מְרַבֵּה הָאוֹר' מזלזל בכך שצבי מנתק לשבריר שניה את מחשבתו ומכניס אותה לתוך כוונת התפילה. אך לעומתו מכריז ר' נתן: "ועל זה תיקנו רבותינו אז תפילת המנחה והזהירו עליו ביותר כמ"ש "לעולם יהא אדם זהיר בתפילת המנחה" כי אז צריכים התגברות גדול מאוד ביותר לבטל את המחשבות רעות שנמשכים מתוקף הדינים, ולהמשיך מחשבות טובות, ושם עיקר הניסיון והבחירה... ואפילו אם נתעה במחשבתו כמו שנתעה, אף על פי כן צריך שיאמין שבכל מה שמנתק עצמו במחשבתו מרע לטוב, הוא יקר בעיני ה'..." האם אתם שומעים?! יותר מכך, ר' נתן מבאר בהמשך, שדווקא כשאדם יצמצם את עצמו להתחזק ולשמוח גם כשהוא זוכה לכוון רק במקצת מהתפילה, אזי דווקא על ידי הצמצום, יוכל להתלהב ולהשתוקק אל ה' כראוי.

יעלו שמים – ירדו תהומות

ועתה מתייחס מוהרנ"ת לשאלתו של שמחה. לפעמים היצר הרע לא מצליח לגרום לשמחה ליפול לתאוות וכו', אז הוא מפתה את שמחה בתחבולותיו שיבצע דברים מעל ומעבר לכוחותיו. לדוגמא, אם למחרת מחכה לשמחה יום עמוס בישיבה, הוא משכנע אותו להיות ער עד מאוחר בלילה. בכדי להספיק ללמוד. ואז לקום חצות ולהיות ער עד הבוקר ולעסוק בעבודת ה', ואז, כששמחה עולה לשמים, לבסוף הוא נופל לתהומות וכך הוא צריך לעבור מיישיבה ליישיבה... וכך הלאה והלאה.

וזה לשון מוהרנ"ת: "כי היצר הרע והסטרא אחרא אורבים עליו מכל צד. כשמתעורר בו איזה הרעורר תשובה לשוב לה' יתברך, הוא חותר עליו לבלבלו בכל מיני בלבולים ומניעות. לפעמים כפשוטו, שמתגבר עליו אז דייקא בהתגברות גדול במחשבות רעות שהם עיקר היצה"ר ולפעמים

ההדת: לעצמי
מה אוכל לענות לו,
אך לפתע אני שומע
פסיעות כבידות
מאחורי. לפי הנשמע
זה היה טראה פסיעות
של זקן בן מאה ותשע
עשדה שנה... הסתובבתי
להגע לדאת מי הוא
זה ואיזהו שזכה לזיקנה
מופלגת ואריכות ימים
שכזו. אך להפתעתי אני
מגלה בחוד חביב עם
עינים כביזות במקצת.

לכבוד ימי הפורים הקדושים,
מוחם אנו שזאבים ששון ושמחה
לכל ימות השנה, נקדיש את
מאמרינו לשזח מאד על אודות
השמחה השורשית, היסודית
והעיקרית, השמחה שאין לה
קץ, ואין עליה שום פירכא –
שמחת "שלא עשני גוי".

"השיר הפשוט"

יש לנו הרבה סיבות לשמות, אך השמחה היסודית והעיקרית, היא כמובן: שמחת "שלא עשני גוי".
אנו מלאים בנקודות טובות ומשמחות כרימון, אך הנקודה השורשית העומדת מאחורי כולן, היא כמובן: נקודת יהדותנו.
ה' גומל עמנו חסדים טובים בכל יום, נפלאות וטובות בכל עת ערב ובוקר וצהריים, אך הטובה הגדולה ביותר, היא כמובן: אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון.
כך שבבואנו לקיים את מצוות השמחה, עלינו להעלות על ראש שמחתנו את ה"שלא עשני גוי" ---
וכדברי מוהרנ"ת לבנו:

והזהר והזהר להיות בשמחה תמיד, ואל תנחם
העצבות לתוך ביתך בשום אופן. וקבר ידעת הרבה
הרבים ונצות להתחנך בשמחה תמיד, והעקר על ידי
"שלא עשני גוי"!

(עלים לתרופה, מכתב מיום ב' אחרי תקפ"ז)

זוהי השמחה הבסיסית והראשונית, ורק לאחריה ניתן להמשיך לשמוח עם שאר הדברים הטובים, וכפי שהיו אומרים אנשי שלומנו:

עקר הסבה שצריך האדם להיות בשמחה תמיד, אף בשרואה רחוקו מהשם יתברך ומתורתו, הוא מתמת עצם היותו מנרע ישראל ו"שלא עשני גוי", ואין השמחה תלויה בסבות כל-שהם, כמו ההרחבות והרווחות שמוצא בצרתו. כי העולם הזה מלא הוא בנסוים ומכאובות תמיד, ובכל פעם אף בשנשלים לו תסרונתיו וילדו לו תסרונות חדשים ששוב יביאוו לעצבות וקרה שחרה, כי "אדם לעמל יולד" ותמיד תרדפהו עמל ויגון זה. אולם השמחה השלמה

שלא עשני גוי!

שמחת "שלא עשני גוי"

אמור מעתה:

השלב הראשון בשירת השמחה, היא השמחה הפשוטה והראשונית: "שלא עשני גוי". ורק לאחריה, אנו מתקדמים לשלבים הבאים ובונים את קומת השמחה השלימה.

ואכן, מצד הרגש הלב, הייתה נטייה לברך את ברכת 'שלא עשני גוי' לפני כל ברכה אחרת...

וכפי שמספרים העולם על רבינו בימי ילדותו:

שמעתי מהרב רבי יוסף חיים ז"ל שרבינו ז"ל בעת שהיה עדין קטן ולמד אצל המלמד שקורין 'מלמד דרדקי', פעם אחת בכה ושאל אביו מדוע הוא בוכה, וענה מפני שהמלמד הכה אותו, ושאל למלמד מדוע הכה אותו, וענה: מפני שבין הברכות שאמר לא אמר ברכת 'שלא עשני גוי'. ושאלו אותו: מדוע לא ברכת 'שלא עשני גוי'? ענה ואמר, 'שכבר אמר תקף אחר נטילת ידים. שאלוהו: מדוע ברכת תקף אחר נטילת ידים ולא בסדר הברכות? ענה ואמר שעל פי הגמרא נסדר סדר הברכות על פי הקדמות עשיתו, למשל בעת שמלביש את עצמו מלביש ערומים וכו'. ואצלו מוכן שתקף שקם נוטל ידיו אם כן זה קודם לכל הברכות - לברך 'שלא עשני גוי' שגוי אינו נוטל ידיו, אם כן זהו צריה להיות הברכה הראשונה! 'דיא ערשטע ברכה אז מען איז ניש קיין גוי' [= 'הברכה הראשונה היא על כך שאינני גוי'].

[ומאנ"ש לא שמעתי כלל הספור הזה, וכן יש בענין אחד בהפרפראות לחכמה' מהרב ממשערין שספר בשם העולם ששם פרין בשם רבנו ז"ל והוא לא שמע זאת מאנ"ש].

(כתבי רבי שמואל)

שמחה שאין עליה עצבות

לא זו בלבד ששמחה זו היא הראשונה לכל, אלא היא גם השמחה היחידה שאין עליה קושיא...

בכל שאר הדברים שהאדם מנסה לשמח את עצמו בהם, יכול למצוא היצר חסרון ומום, ולא לתת לו לשמוח.

וכפי שמספר רבינו על 'צדיק אחד':

מעשה היה בצדיק אחד, שנפל עליו עצבות וכבדות גדול. והעצבות והכבדות פשמתגברת על הצדיק, היא קשה מאד עליו, כי עליו מתחזקת יותר ויותר. עד שנפל עליו עצלות וכבדות כל כך, עד שלא היה אפשר לו כלל לזוז ממקומו ממש, מחמת גדל הכבדות והעצבות שהתגבר עליו מאד. ורצה לשמח עצמו ולהרים עצמו, ולא היה אפשר לו בשום דבר לשמח ולהרים עצמו, כי בכל דבר שרצה לשמח עצמו, מצא לו הפעל דבר בתוכו עצבות. עד שלא היה אפשר לו בשום דבר לשמח את עצמו. כי בכל שמחה שרצה לשמח ולהרים עצמו, מצא לו עצבות בתוכה.

(שיחות שאחר הסיפורי מעשיות)

וכפי שמוכר לכל מי שמנסה להתבונן על הטוב שבו,

שפשמתחיל להסתפל באותו הדבר הטוב, הוא רואה שהוא גם כן מלא פצעים ואין בו מתם, הינו שרואה שגם המצוה והדבר שבקדשה שזכה

והתמידית היא שמחת היותו מנרע ישראל, מבני אברהם יצחק ויעקב, יהיה איד שיהיה, באיזה מדרגה נמוכה שהוא. ואחר היותו בשמחה מחמת היותו מנרע ישראל, יכול לשמח עוד ועוד בכל עת שמרחיב לו השם תברך, אם בננים אם בבניאיות הגוף אם בפרנסה וכו' וכו'.

(שיש"ק ד, קכד)

עבודת השמחה יש בה כמה שלבים, המקבילים ל"שיר פשוט כפול משולש ומרובע", כשהשלב הראשון / 'השיר הפשוט' הוא, לשמוח בנקודת

ההדונו.

כי על ידי שמשמח עצמו בנקודת האמונה הקדושה, שהיא 'שלא עשני גוי', זה בחינת 'שיר פשוט', שמשמח את עצמו שהוא איש יהודי שמאמין בה' תברך שהוא פשוט בתכלית הפשיטות. ושיר פשוט זה בחינת יד, שהוא בחינת קדשת ישראל עם קדוש שנקראים כלם צדיקים, כמו שתבוא 'ועמד כלם צדיקים' שנקראים על שם הייד כמו שאמרנו רבותינו וכוונם לברכה (מנחות טז) ועל כן נקרא כל אחד 'איש יהודי' על שם הייד. וזה בחינת 'שיר פשוט', שמשמח את עצמו על שהוא איש יהודי ולא עשני גוי.

(ליקוטי הלכות, חפילת המנחה ז, ג)

ורק אחרי השיר פשוט, בא השיר כפול:

ואחר כך יוסיף לשמח את עצמו במה שזכה להתקרב להצדיקי אמת, ונעשה בחינת 'שיר כפול' שהוא בחינת י"ה, כי ה' היא בינה, בחינת התבוננות בגדלתו תברך, שהיא עבודת הצדיק האמת שהוא איש תבונות שמכנים בלב המתקדמים אליו התבוננות בגדלתו תברך. וצדיק לשמח עצמו מאד בזה שזכה להתקרב להצדיק שמכנים בו השגת אלקות ... ועל ידי זה נעשה שיר כפול.

(שם)

ולאחר שני שירים אלו, בא השיר משולש:

ואחר כך צריה להוסיף לשמח את עצמו גם במה שמוצא בעצמו נקודות טובות עדין, כי אף אפשר שלא עשה איזה טוב מימיו וכו' כמו שבאר בהתורה 'אומרה': וזה בחינת שיר משלש שמשמחו בשלשה בחינות: מה שלא עשני גוי, ומה שהבדילנו מן התועים החולקים המרחקים מהצדיק האמת, ומה שזכינו בעצמנו כל אחד לאיזו נקודת טובות. וזה בחינת 'שיר משלש'.

(שם)

ואז נשלם השיר כולו.

ועל ידי כל זה שמשמח ומחזק עצמו על ידי כל הנ"ל, על ידי זה הוא מתגבר לחטף גם עתה איזה טוב, תורה ותפלה וצדקה ומעשים טובים, שהוא בחינת קבלת על מלכותו תברך. ועל ידי זה נעשה 'שיר מרבע' שהוא שלמות השם יהוה, שהוא על ידי שמשמח עצמו בשלש בחינות הנזכרות לעיל, עד שמתחזק עצמו גם עתה על ידי זה לסור מרע ולעשות טוב, לקבל על מלכותו תברך, שהוא עקר שלמות השם כי על ידי כל מה שעובדין אותו תברך בכיכול נשלם שמו תברך פידע. וזה בחינת שיר מרבע. ונשלם השמחה שהיא בחינת עשרה מיני נגינה. אשרי שיאחו בזה עד שזכה לכל הנזכר לעיל!

(שם)

א. ראה בפ"ח על תורה ק"ח, שמביא מעשה שהיה אצל רבינו, ומסיים: "ועדין הדברים צריכין בירוה, כי לא שמעתיים מפי אנ"ש, רק העולם מספרין כן בשם רבינו ז"ל".

לעשות, הוא גם פן מלא פניית ומחשבות זרות ופגמים הרבה.

(ליקוטי מוהר"ן, רפב)

עד שעזרו ה' לאותו צדיק, ונתן שמחה בלב, "שמחה שאין עליה עצבות"

הוא בעצמו" וכי, ומסקו שעקר החרבן "על שלא ברכו בתורה תחלה". כי עקר המקולל שלהם היה שנפלו בדעתם כל קה, עד שנכנסו לתקירות שאי אפשר להשיג, עד שלא ידעו להבחין בין קדשת ישראל להקמת העובדי מוכבים, עד שלא ברכו בתורה תחלה שהוא "אשר בחר בנו מכל העמים" וכי, כי לא האמינו בזה, מחמת שידעו בעצמן עצם קולקולם. על פן אמרו נהיה פגום, וכמו שפיתוב "ואשר אמרתם נהיה פגום" וכי, ובאמת, זה הפגם גדול מכל הפגמים! כי זה עקר פגם האמונה שרוצה להבין ולהשיג דרכי ה'.

ובל זה מחמת שהיו מרחקים עצמן מאד מצדיקי אמת, כמו שפיתוב "ויהיו מלעיבים במלאכי אלקים ומתעמתים בגביאי", ולא בטלו דעתן אליהם, שהם בחינת משה שהם מעלין משמד לרצון ומבדילין בין קדש להל בין ישראל לעמים, ויודעים למצא הנקדה טובה בכל אחד מישראל אפלו אם נפל כמו שנפל רחמנא לצלן, ועל ידי זה הפל יכולין לעלות. והעקר על ידי שמכניסין בכל אחד מישראל שיכרה ויודה על חלקו שהוא מנרע ישראל ולא עשני גוי וכי כמו שמבאר בדברי וזכרוננו לברכה הרבה בזה. והם פגמו בזה על ידי שלא ברכו בתורה תחלה וכנ"ל, ועל פן על ידי זה דיקא אברה הארץ וכי וכנ"ל.

ועל פן דבר זה נשאל לחכמים ולגביאים ולא פרשוהו, כי זה הפסד אי אפשר להשיג, כי הוא בחינת תכלית הדיעה דלא נדע, רק השם ותברך בעצמו פרשו להצדיקים ולהגביאים, שידעו הצדיקים מעתה ללמד את ישראל איך יתקו את עצמן בנקדת קדשת יהדותם שיש להם מצד תולדותם שהם מנרע ישראל, כי זה יקר מהכל, ויודו ויברכו להשם ותברך על זה תמיד, שהיו בחינת ברפת התורה, שעל ידי זה יצאו משמד לרצון תמיד, ויהיו נכללין בשמו ורצונו ותברך לעולם.

(ליקוטי הלכות, ברכת השחר ה, ז)

שמחה "שלא עשני גוי" היא "שמחה שאין עליה עצבות". אין ליצר הרע דרך להפריך אותה! את השמחה בהנחת התפילין, לדוגמא, יכול היצר להפריע ולטעון: 'לא הנחת אותם בכוונה כראוי, לא שמרת על קדושתם'. וכן הלאה, בכל מצוה ודבר טוב, יכול הוא למצוא חסרון ופגם. אך בשמחת "שלא עשני גוי", אין לו מה לטעון, שכן לא עשינו עבור כך כלום, אלא "הוא רק מהשם יתברך, שהשם יתברך עשה כך וחמל עליו ולא עשהו גוי", ומעתה "איך אפשר למצוא חסרון בזה השמחה?!"... אכן, אי אפשר למצוא שום חסרון בזה השמחה!

פושעי "ישראל"

גם אם יחש הנחש את לחישות העצבות, וינסה לטעון גם על שמחה זו, לאמר: 'כיצד אתה שמח בשמחת יהדותך? ראה נא ראה כיצד נראית יהדותך, הרי אינך אלא פושע ונאלח, הרחוק מקדושת ישראל בתכלית הריחוק'.

גם אז, אין תוקף לטענתו. שכן, גם אם מדובר בפחות שבישראל, הגרוע שבגרועים, עדיין הוא רחוק מאד מאד מלהיות גוי - - -

פי אין לשער ההפרש וההבדל אלה אלפי אלפים הבדלות שיש בין קדשת ישראל הפחות שבפחותים לבין זהמת טמאת העמים. וכשזכור היטב חסד השם ותברך עליו שלא עשהו גוי, בודאי ראוי שתגדל שמחתו מאד ... כי בודאי איך שיהיה, על כל פנים הוא הפרש גדול בינו לבין עמו" אשר אין שיעור וערך!

(שיחות שאחר הסיפורי מעשיות)

גם אם לעיני בשר, יכול האדם להגיע למצב ירוד כל כך עד שאינו רואה שום הפרש והבדל בינו לבין גוי, ויצרו מקטרג בלבו "הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי זרה" ו"מה בין בני לבן חמי" - גם אז, עליו להאמין באמונה שלימה, ש"איך שיהיה, על כל פנים הוא הפרש גדול בינו לבין עכו"ם אשר אין שיעור וערך".

בדבר זה אכן טעו אבותינו בזמן החורבן; הם נפלו בדעתם כל כך עד שלא הבינו מה החילוק בינם לבין שאר גויי הארץ, עד שהפסיקו לברך בכל יום "אשר בחר בנו מכל העמים". וזה מה שגרם את החורבן, שכן "זה הפגם גדול מכל הפגמים!"...

וזה שאמרו רבותינו וזכרונם לברכה על פסוק "על מה אברה הארץ" וכי: "דבר זה נשאל לחכמים ולגביאים ולא פרשוהו, עד שפרשו הקדוש ברוך

עלינו להאמין באמונת אומן בדברי הצדיקים האמיתיים שצועקים לנו, שגם כשמדובר ב'פושע' ממש, הרי בסופו של דבר הוא מפושעי "ישראל"... ומאחר שכן, "יש לו אחיזה ושוורש במחשבה עליונה" דקדושת בריך הוא. וכדברי רבינו:

גם הפושעי ישראל, כל זמן ששם ישראל נקרא עליו (פי נקרא פושעי ישראל, נמצא ששם ישראל נקרא על כל פנים עליו עדין, מאחר שנקרא פושעי ישראל) אף על פי שחטא, ישראל הוא, יש לו אחיזה ושרש במחשבה עליונה.

(ליקוטי מוהר"ן, יז)

גם הפושע הגדול ביותר, "כל זמן ששם ישראל נקרא עליו", אחוז ומושרש במקום גבוה ונשגב, והוא חלק בלתי נפרד מקדושת התורה.

פי כל אחד מישראל יש לו אות בתורה, וכל זמן ששם ישראל נקרא עליו עדין יש לו אחיזה באותו האות.

(ליקוטי הלכות, טוען ונטען ה, ב)

לא זו בלבד שיש לו אחיזה ושוורש ברוב גבהי מרומים, אלא גם בפועל ממש, ממשיך השם יתברך להתפאר בו!

פי יש בכל אחד ואחד מישראל התפארות בפרטיות, שהשם יתברך מתפאר עמו בפרטיות, ואפלו בפחות שבמישראל, אפלו פושעי ישראל, כל זמן ששם ישראל נקרא עליו, כי נקרא פושעי ישראל, יש בו התפארות פרטי, שהשם יתברך מתפאר עמו בפרטיות.

(ליקוטי מוהר"ן, יז)

כך שגם "הקל שבקלים והגרוע שבגרועים" יכול וצריך לשמוח "שלא

עשני גוי".

ובזה יכול להזק את עצמו אפילו הקל שבקלים וההרוע שבגרויים, אפילו פושעי ישראל, כל זמן ששם ישראל נקרא עליו יכול להזק את עצמו ולהחיות את עצמו בזה ששל כל פנים עדיו שם 'ישראל' נקרא עליו.

(ליקוטי הלכות, שבת ה, טו)

"ישנו עם אחד מפורד ומפורד בין העמים"

גם אותם יהודים, החיים במדינות רחוקות, מפוזרים ומפורדים בין הגוים ואומות העולם,

ודרים בין הרבה עובדי כוכבים יהודים מתי מעט, עד שיש עירות הרחוקים יותר שאין נמצאים שם ישראלים כי אם אחד או שנים בעיר גדולה. והנה אנו רואים בעינינו שרוב אלו היהודים הדרים במקומות כאלה, רבים ככלם אינם צדיקים כלל, והלואי היו בינונים, כי הם רחוקים מאד מה' יתברך. ואי אפשר להאריך בזה שלא לדבר על איוה מ'ישראל' חס ושלום, כי גם פושעי ישראל מלאים מצוות פרמון.

(ליקוטי הלכות, ברכת הריח ה, מה)

גם הם - כל זמן ששם ישראל נקרא עליהם - לא רק שהשם יתברך משתעשע בהם, אלא אם רק יחזיקו מעמד, יזכו גם לתקן תיקונים נפלאים ולעלות משם יחד עם כל הניצוצות הנמצאים במקומם הטמא והמלוכלך...

פי יש שם ניצוצות מאלפים שנים שמנחים שם בגלות וצער גדול מאד, שאם היו מריחים שם ריח בעלמא של ישראל היו מחיין עצמן מאד. ועל פן תכף שנגנב לשם איוה ישראל בעלמא, אפילו פושעי ישראל, אף על פי שחטא ישראל הוא, ואף על פי כן שם ישראל נקרא עליו, אזי תכף בשאלו הניצוצות הקדושים מריחין ריח של ישראל הם מתעוררים ומתברקים בו.

ואף על פי שערך אי אפשר להם לעלות, מחמת שגה האיש בודאי אין לו כח להעלותו, ועל פן על פי רב נופל על ידם יותר מחמת רבוי הקלפות הנאחזין באלו הניצוצות כידוע. אף על פי כן מאחר ששל כל פנים מחזיק עצמו בדת ישראל, ואינו ממיר דתו לגמרי חס ושלום, ונקרא עליו שם 'ישראל' - זה בעצמו יקר מאד בעיני ה' יתברך, ויש לה' יתברך תענוג ושעשוע גדול מזה, עד שסוף כל סוף יעלה זה האיש משם, ויעלה עמו כל הניצוצות משם, ועל ידי זה יתקן כל חטאיו! מאחר ששל ידו דיקא עלו הניצוצות האלו מה שלא היו יכולין לעלות על ידי שום איש בשר שבועולם, כי מי היה נכנס למקום טמא ומלכלך כזה.

(שם)

גם יהודי הרחוק בתכלית הריחוק, "מחזיק עצמו בדת ישראל ואינו ממיר דתו לגמרי חס ושלום", ומוכן אף למסור נפשו על כך.

פי מסירת נפש על קדוש השם, בודאי מרצה כל אחד

מישראל, אפילו הקל שבקלים. וכמו שכתב ראינו בדגוש בדורות שלפנינו, שפמה אנשים קלים ופחותים מקרו נפשם ומתו על קדוש השם, אשרי להם.

(ליקוטי מוהר"ן, פ)

כשבפנימיות סוד הדברים - הסיבה מדוע גם אחד שכזה מוכן למסור נפשו על קידוש השם, היא מפני הא גופא מה ששם 'ישראל' נקרא עליו...

שכן, בחינת 'ישראל' מקושרת ואזלא כחדא עם בחינת 'יוסף' שהיא מסירות נפש על קידוש השם. ומי שרק נקרא עליו שם 'ישראל', מוכן ומזומן לפשוט צווארו לשחיטה ובלבד שלא ימיר דתו...

ולכך אפילו פושעי ישראל הערו את נפשם למות על קדוש השם. פי 'ישראל' עלה במחשבה וכו', ואפילו פושעי ישראל אף שעדין הוא מכנה בשם 'ישראל', יש להשם יתברך תענוג גדול ממנו, כמו שכתוב 'ישראל אשר בך אתפאר'. וכשרוצין להפריד אותו מבחינה זו 'ישראל', שהיא בחינת 'ו' פנדע, ואי אפשר לקרותו בלא ואו שניה, שהוא בחינת 'יוסף', ותכף ומיד נתעורר בו בחינה זו למסור נפשו כנ"ל.

[פרוש: פי כל אחד מישראל אפילו פושעי ישראל כל זמן ששם 'ישראל' נקרא עליו, פי נקרא פושעי ישראל, אף על פי שחטא ישראל הוא. ומאחר שנקרא עדיו בשם 'ישראל', שהוא בחינת 'ו' פנדע, על פן יש בו בחינת יוסף גם כן, פי ואו אי אפשר לקרותה בלא 'ו' שניה. הינו ש'ישראל' שהוא בחינת 'ו', מקשר בו 'ו' שניה, שהוא בחינת יוסף (פי ישראל יוסף פתח אולי פדע). נמצא שבכל אחד מישראל מקשר בו בחינת יוסף, שהוא בחינת שלום, בחינת קדוש השם כנ"ל. ועל פן תכף שרוצין להעבירו על דת, חס ושלום, להפרידו מבחינת 'ישראל', נתעורר בו תכף בחינת יוסף שמקשר בו ישראל, שהוא בחינת מסירת נפש על קדוש השם. והינו שלהובין דרחימיותא, והתגברות על יצרו למות על קדוש השם, שהיו בחינת שלום, בחינת יוסף כנ"ל].

(שם)

ובעמדנו לקראת ימי הפורים הקדושים, לא נוכל להתאפק מלגלות עיני הקוראים כיצד נרמז כל זה במגילת אסתר, בפסוק בו קטרג המן על ישראל, ואמר למלך, מלכו של עולם:

ישנו עם אחד מקור ומפורד בין העמים בכל מדינות מלכותך ודתיהם שנות מפל עם ואת דתי המלך אינם עשים ולמלך אין שוה להניחם.

(אסתר ג, ח)

שכן, בוא וראה נפלאות של תורתנו הקדושה:

מה שטען המן על כלל ישראל שהוא "עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים" עולה בגימטריא "פושעי ישראל" (1007). שכן, הוא טען שאותם המפוזרים ומפורדים בין העמים הפכו לפושעי ישראל, ולמלך אין שווה להניחם.

ולעומתו, צווחת רוח הקודש ואומרת: גם אותם שהם

ב. כמבואר שם בפנים, עיי"ש באריכות.

ג. אשר על פסוק זה, אמרו חכמינו ז"ל: "ליכא דידע לישנא בישנא כהמן" (מגילה י"ב ע"ב).

אפלו פושעי ישראל כל זמן ששם ישראל נקרא עלינו, כל זמן שיש בו איזה נקודה טובה עדין ואינו פורק על לגמרי, ועושה לפעמים איזה דבר שבקדשה, בנדאי הוא יקר מאד בעיני ה' יתברך.

(ליקוטי הלכות, תרומות ומעשרות ג, ב)

כי כל אחד מישראל, איך שהוא, כל זמן שישם ישראל נקרא עלינו, הוא עושה במה מצות בכל יום, כי מניח ציניית ותפלין ואומר ברפת השחר וקריאת שמע ותפלה, והרבה אומרים תהלים ולומדים תורה מעט או הרבה.

(ליקוטי הלכות, קריאת התורה ו, יז)

כי כל אחד בכל מקום שהוא, כל זמן שישם ישראל נקרא עלינו ועוסק באיזה מצוה, כגון בבקר שמתעטף בצניית, יש בכחו לשמח נפשו מתוך עצם רחוקו וכו' שעבר עליו עד אותה השעה.

(ליקוטי הלכות, ברכת הודאה ו, יד)

כך גם בדבריו על אודות ה"שיר פשוט" אשר העתקנו לעיל, הוא כותב:

זוהי בחינת שיר פשוט כפול וכו' כי על ידי ששמח עצמו בנקודת האמונה הקדושה, שהיא 'שלא עשני גוי', זהו בחינת 'שיר פשוט' שמשמח את עצמו שהוא איש יהודי שמאמין בה' יתברך שהוא פשוט בתכלית הפשיטות.

(ליקוטי הלכות, תפילת המנחה ז, ג)

ומדבריו אתה למד שהשמחה ב"שלא עשני גוי" היא השמחה "בנקודת האמונה הקדושה", "שמאמין בה' יתברך".

כי אכן, ע"פ אמיתת דעת תורתנו הקדושה - לאפוקי מ'דעת בעלי בתי' המושפעת מרוח הפלורליזם והליברליזם - 'יהודי' הוא זה שמאמין בהשם יתברך, ובכל יסודות ועיקרי אמונתנו הקדושה.

וכאשר יהיו קנינים לאדם כל היסודות הללו ואמונתו בהם אמיתית, הרי הוא נכנס בכלל 'ישראל', וחובה לאהבו ולחמל עליו וכל מה שצוה ה' אותנו זה על זה מן האהבה והאתונה, ואפילו עשה מה שניבול להיות מן העברות מחמת תאוות והתגברות יצרו הרע, הרי הוא נענש לפי גדל מריו ויש לו חלק [לעולם הבא]. והוא מ'פושעי ישראל'.

(פירוש המשניות להרמב"ם, מסכת סנהדרין פרק י)

אך הכופר באחד מעיקרי האמונה, הוציא עצמו מן הכלל וכפר בעיקר.

וכאשר יפקפק אדם ביסוד מאלו היסודות, הרי זה יצא מן הכלל וכפר בעיקר, ונקרא מין ואפיקורוס וקוצץ בנטיעות, וחובה לשנאותו ולהשמירו, ועליו הוא אומר הלא משנאיך ה' אשנא וכו'.

(שם)

וכן נפסק להלכה בשולחן ערוך:

המינים, והם שעובדים לעבודת פוכבים, או העושה עברות להקעים, אפלו אכל נבלות או לבש שעטני להקעים, הרי זה מין. והאפיקורסים, והם שנופרים בתורה ובנבואה מישראל, מצוה להרגם. אם יש בידי כח

"עם אחד מפזר ומפיר" יש להם להודות ולברך "שלא עשני גוי" (780) חושבנא דדין כחושבנא דדין... שכן, גם אם הם כמו שהם, שווה למלך להניחם...

שכן, גם יהודי זה המפוזר ומפורד בין העמים, "על כל פנים מחזיק עצמו בדת ישראל, ואינו ממיר דתו לגמרי חס ושלום", ומוכן אף ל"מסירות נפש", העולה בגימטריא "ישנו עם אחד מפזר ומפיר" (1146)...

גם כשהוא בבחינת "ישנו עם אחד" - שקוע בשינה רוחנית עמוקה, "ישנו מן המצוות" כדרשת חז"ל (מגילה יג ע"ב) - וגם בהיותו "מפוזר ומפורד בין העמים", גם אז הוא מוכן למסירות נפש על קידוש השם...

"שיש להם אמונה עדיין!"

אחר הדברים האלה, נבוא להעמיד דברים על דיוקם, מי הוא זה ואי זה הוא אשר שם 'ישראל נקרא עליו'.

ובכן:

מוהרנ"ת מדגיש כמה וכמה פעמים בדבריו, שרק זה אשר מאמין בה' הוא זה אשר שם 'ישראל נקרא עליו'.

פעמיים בליקוטי הלכות הוא כותב זאת מפורשות:

אפלו רשעים ובעלי עברות ופושעי ישראל, כל זמן שישם ישראל נקרא עליהם, דהינו שיש להם אמונה עדיין! הוא יתברך מקבל תענוג והתפארות מהם, מכל תנועה קלה בעלמא שעושין לפעמים בתפלה או באיזה מצוה, כמבאר בכמה מקומות, כגון בהתורה 'ויחי הם מריקים שניהם' (בסימן י"ז לקוטי חלק א) ובלשאר מקומות.

(ליקוטי הלכות, משא ומתן ד, יז)

כל זמן שנשארו קים באמונתו בשלמות, עדין הוא מקשר בה' יתברך. ואף על פי שנתרחק מה' יתברך, אף על פי כן לא נעקר לגמרי חס ושלום. ועל כן כל אחד מישראל, כל זמן שישם ישראל נקרא עליו, דהינו שיש לו אמונה בה' יתברך עדיין! הוא מכריע את כל העולם לה' יתברך על ידי קשרו החזק שהוא מקשר עדין בה' יתברך על ידי אמונתו החזקה בה' יתברך.

(ליקוטי הלכות, עבודת אלילים ב, ה)

ואף בשאר מקומות בליקוטי הלכות, בולט הדבר מבין שיטי דבריו.

והרי כמה מלשונותיו, מהם אנו רואים שהוא כורך את ה"שם ישראל נקרא עליו" יחד עם עובדת היותו מאמין בה':

כל אחד מרע ישראל מגדל ומקדש שמו יתברך על ידי המצוות והקדושות ותפלות ושירות ותשבחות שאומר ועושה כל ימי חייו. כי אפלו פושעי ישראל מלאים מצוות פרמון, וכל זמן שישם ישראל נקרא עליו מקבל השם יתברך התפארות הרבה ממנו כמו שפתוב במקום אחר. ועל ידי כל זה נמשך בחינת תקון הברית לאבותיו שפגמו בזה, מאחר שעל ידי ההולדה שלהם נמשך מן ישראל בעולם שאומר "שמע ישראל" פעמים בכל יום ומעיד על אהדות היחיד המיוחד יתברך שמו ועושה מצוות הרבה.

(ליקוטי הלכות, שבת ו, כג)

זממה של קליפת המן עמלק

זוהי אכן מטרתה של קליפת המן עמלק:

היא לא מסתפקת בכך שהיא מפילה אותנו לחטאים עוונות ופשעים, אלא זוממת אף לעקור מאתנו את הרצון והאמונה, לבל ייקרא שם ישראל עלינו עוד רח"ל.

ובשביל זה התגרה עצמו הפעל דבר מאד, והעמיד עקשו הפתות הרעות שרועים לחנף נערים בהקמות ולשונות, להביאם לידי פסירות גמורות. פנראה בחוש, שכל מי שנצוד בפח יוקשים של הארורים הללו ימח שמם, הוא פורק על לגמרי, וגרוע ממומר להכעים, ומחללים שבתות בצנעה ובפרהסיא וכי. וכל עקר פונתם הרעה של הסטרא אחרא והפעל דבר הוא רק לעקר מהם שם ה'.

כי הפעל דבר אינו מסתפק עצמו מה שבלא זה הם רשעים גדולים ונאפים פכלבים וכבר עברו על כל עברות שבתורה אלפים פעמים באשר הם יודעים בעצמם. אבל הפעל דבר אינו מסתפק עצמו בכל זה, והוא מתנפל בנפשם לעקרם ולהמיתם משני עולמות לגמרי. והעקר מה שרועה, לעקרם משם ה', שלא יהיו נקרא עליהם שם 'ישראל' עוד. באשר נראה בחוש שכל פעולותיהם ומעשיהם והנעויותיהם הוא להדמות עצמן לעבו"ם בכל תנועה ותנועה בשמם ומעשיהם ובמלבושיהם ובכל הנהגותיהם ובגלויותיהם ובכתביהם ובכל התנועות.

כי לא די להם בכל עוונותיהם, רק הפעל דבר רוצה לעקר מהם שם ישראל לגמרי. וזה עקר מלחמת המן עמלק ימח שמו! שהוא 'ראשית גוים', שרוצה להחם נגד שם ה' חס ושלום וכצ"ל. ומפניו ינקים כל העבו"ם שכל מלחמתם פנגד שם ישראל שהם שם ה', כמו שפיתוב 'על עמך יערימו סוד וכי אמרו לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד'.

(ליקוטי הלכות, שבת ה, טז)

כך שהשמחה הגדולה ביותר - שמחת פורים, שמחת ההצלה מקליפת המן עמלק - היא למי שזוכה להציל את עצמו וצאצאיו מהשפעת התרבות הרחובית.

על פן כל מי שזוכה עקשו בעתים הללו להציל את עצמו ואת בניו ובנותיו וכל הנלוים אליו מן הפתות הארורים האלה ימח שמם, הוא ראוי לשמחה כל ימיו מה שעל כל פנים עדן שם ישראל נקרא עליו. כי עלינו לשבח לארון הכל לתת גדלה ליוצר בראשית וכי אשר נצלנו מפח יוקשים הללו, ומאחר ששם ישראל שהוא שם ה' נקרא עלינו עדן אנו מתקבים לשמחה כל ימינו לעולם, כי עדן יש לנו תקנה לכל ה'שועות ולכל הפטובות.

... וזה בחינת עצם השמחה של פורים, כי אז הוא מחית עמלק שעל ידי זה עקר הגדלת שמו ותפודה, כי אין שמו שלם עד שימחה זכר עמלק כמו שאמרו רבותינו וקרנם לברכה וכצ"ל, על פן אז בפורים השמחה גדולה ועצומה מאד!

(שם)

שכן, עיקר שמחת פורים, היא על כך שלמרות הכל, על אף ריבוי הנפילות והמכשולות, לא זנחנו את רצוננו ולא שינינו את אמונתנו, ונשארנו "איש יהודי" הממאן להשלים עם נפילותיו וממשיך על אף הכל לכפור בעבודה זרה הגויית ומתבדל ממנה.

להרגם בסיו בפרהסיא, הורגו. ואם לאו, יבוא בעלילות עד שייסבב הריגתו. כיצד, ראה אחד מהם שנפל לכאר והסלם בבאר, קודם ומסלקו ואומר: 'הריני טרוד להוריד בני מן הגג ואחזירנו לה', וכיצא בדברים אלו. (שולחן ערוך, יורה דעה, סימן קנח סעיף ב')

ועל אחת כמה וכמה, שעל אחד שכזה אין מחללים את השבת להצילו ממוות. וכפי שנפסק להלכה:

ישראל בעל עברות לתאבון, כל זמן שאין בוסר בתורה, נראה דמחללין עליו שבת כדי להצילו. אבל אם הוא להכעיס, אסור להצילו אף בחול, וכל שכן האסור לחלל עליו שבת בפקודת הגל או בשאר רפואה, והוא הדין לכל הני דאייתא ב'ורה דעה סימן קנ"ח סעיף א' וב' עין שם. (משנה ברורה, סימן שכט ס"ק ט)

ואכן, כשמוהרנ"ת כותב:

אפלו הפחות שבישראל מחללין שבת עליו, כל זמן ששם 'ישראל' נקרא עליו, כי כל זמן ששם ישראל נקרא עליו יש לו תקנה על ידי הצדיק האמת ועל ידי שמירת שבת.

(ליקוטי הלכות, שבת ז, ז)

כוונתו על מי "שיש לו אמונה עדיין", כלשונו (המובא לעיל). שכן, רק זה שמאמין בה' הוא זה ש"שם ישראל נקרא עליו", גם אם הוא הפחות שבישראל ועובר על כל התורה כולה לתיאבון רח"ל. משא"כ העובר עבירות להכעיס, הוציא עצמו מן הכלל.

אחד שכזה, גם ממצרים לא היה נגאל.

ולפי שהוציא את עצמו מן הפלל פפר בעקר, ואף אמה תקנה את שניו ואמר לו "בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים", לי ולא לו, אלו היה שם לא היה נגאל.

(הגדה של פסח)

שכן, במצרים לא נגאלו אלא בזכות שלא שינו שמם לשונם ומלבושם; הם שמרו על זהותם היהודית, ובכך גילו דעתם שעל אף היותם שקועים במ"ט שערי טומאה, הרי הם מאמינים בה' ומשתוקקים לעבדו.

ועל פן ישראל במצרים שלא פסקו רצונם מלכסוף לה' ותפודה, על פן לא שנו את שמם, שנה מורה על גדל הרצון דקדושה, ועל זה זכו לגאולה לצאת מעבדות לחרות.

(ליקוטי הלכות, ערב ג, לד)

מה שאין כן, מי שמתבייש עם שמו היהודי, ורוצה להידמות לתרבות הגויים, ומאבד את נקודת אמונתו ורצונו, כיצד יזכה לגאולה...

ועל פן אלו האפיקורסים השכחיים עקשו שהם פוגמים ברצון פ"ל, על פן על פי רב הם משנים את שמם וקורין את עצמם בהכנעיים הרעים שפנו להם. אוי להם, אוי לנפשם. בודאי לא יזכו לגאולה אם לא ישובו! פי גם במצרים היו רשעים שלא זכו לגאולה, כמו שאמרו רבותינו וקרנם לברכה על פסוק "חמשים עליו" אחד מחמש מאות וכי.

(שם)

ד. וכן הוא בחושן משפט, סימן תכ"ה סעיף ה'.

ה. וכבר כתב המהר"ם שיק (י"ד סימן קס"ט) שהמשנים את שמם לכינויי שמות הגויים עוברים איסור מן התורה, ומעכבים את הגאולה. וכן כתב המהר"ש"ם (חלק ו' סימן י') "באם שינתה את שמה הוצינה אותו בכינוי כפי שקורין העכו"ם כנהוג בוה"ו, הרי יש בזה פוקה ומכשול להיות בכלל מעכבי הגאולה, שהרי חז"ל מנו זאת בין וכיות ישראל במצרים שנגאלו בשביל שלא שינו את שמם, והיא שעמדה לאבותינו", עיי"ש שהארץ בזה, ואכמ"ל.

שָׁפֵל הַכּוֹפֵר בְּעַבְדָּה זָרָה נִקְרָא 'יהודי'.

(מגילה יג ע"א)

שמחת הזקן והפאות

וכמה נפלא לסיים מאמרינו זה, עם שמחת 'הזקן והפאות' בהם אנו עטורים, אשר המה מעידים עלינו כי מזרע ישראל אנחנו.

וכפי שקושר מוהרנ"ת באחד ממכתביו את שמחת "שלא עשני גוי" יחד עם שמחת הזקן והפאות, וכותב:

זְרוּתִי אֶת עֲצָמִי לִכְתֹּב לְךָ מַעַט דְּבָרֵי אֱלֹהִים, אִילֵי אִילֵי אוֹכֵל לֶחֶמֶת וְיִלְשֶׁמְתָהּ וְיִהְיֶה כִּי אֶשְׁמַח בְּכִי בְּכָל יוֹם "שְׁלֹא עֲשִׂנִי גוֹי", וְעַלְמֵי אֱלֹהִים עָלֶיךָ וְעַל פְּלִטוֹתַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַהוֹלְכִים בְּזִקְן וּפְאוֹת, שֶׁהֵם עֹשֵׂי הַהֲדָר שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

(עלים לתרופה, מכתב מיום ב' תרומה תר"ב)

שכן, הזקן והפאות הם אלו המכריזים עלינו לעיני כל העמים, כי אנשים יהודים אנחנו.

ועל פן עקר הדת ישראל ועקר היהדות תלוי בזקן ופאות, ובהם נכר היהודי כי הוא מִזְרַע בְּרַךְ ה', מִזְרַע יִשְׂרָאֵל. ומי שרוח אחרת עמו חס ושלום, ורוצה לכפר חס ושלום באֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, תחלת הפקירה הוא, שמשליך חס ושלום מעליו הזקן והפאות, כִּי בְּאֵמַת כָּל דַּת יִשְׂרָאֵל הַקְדוּשָׁה הוּא תְּלוּי בְּזִקְן וּפְאוֹת!

(ליקוטי הלכות, גילוח ג, ב)

ודווקא בימינו אלה - אשר מאז החלו הימשכילים בשעתם לגזול מאתנו את הגאווה היהודית, החלו רבים לגלח זקנם ופאותיהם - ראוי לנו לשמוח עם הזקן והפאות ביתר שאת ויתר עז...

ואתמול דברתי בזה עם איש אחד שנפל בעיניו מאד מאד, והזכרתי שבעתים הללו מה שנעשה בעולם, שהרבה פורקים על רחמנא לצלן עד שמגלחים וכי רחמנא לצלן, ראוי לאיש ישראל לשמח בזקנו ופאותיו הקדושים, ולהתחנן על ידי זה לידע שעדן ה' עמו, והוא בכלל הקבוץ הקדוש של ישראל שאומרים בכל יום 'אשרניו'.

(עלים לתרופה, שם)

"איש יהודי", לא רק שאינו מגלח ח"ו את זקנו ופאותיו, אלא אף מתפאר ומתגאה בהם, ומבליט אותם לעין כל.

וכמנהגו של רבינו, אשר היו לו

פאות ארפים, כנהוג במדינתנו.

(שבחי הר"ן ח"ב, טו)

וכדרכם של כל החסידים ואנשי מעשה, אשר התגאו ביהדותם.

שכן, "איש יהודי" שש ושמח בכך ששם ישראל נקרא עליו, ושיהדותו מכרזת עליו בראש כל חוצות, וכל עמי הארץ רואים כי שם ה' נקרא עליו.

ובכך הייתה עינו של המן צרה; הוא לא יכל לסבול את הגאווה היהודית!

ויקה ייבן דבר המלשינות של המן, באומרו 'ודתיהם שונות מכל עם ואת

דתי המלך אינם עושים" ... דפגנתו לומר, אף על פי שיש לכל אמה דת בפני עצמה, ואינו שונה עם דת המלך, אין זה השנוי נכר בחוש הראות, כי בסתר כל אחד נוהג ועושה כפי דתו. אבל ישראל שנוי דתם נכר בסמנים הנראים בחוש, וכל רואיהם יכירום דהם מבדלים מדת המלך, כי קבוע בגופם סמנים מבהקים של היהדות שהם המילה והפאות, והרי נכר בחוש הראות כי המלך וכל האמות ערלים ואין להם פאות, ונמצא המילה והפאות הם קול קורא וצוועק דהם "עם לבדר ישפון ובגוים לא יתחשב", ונמצא דתיהם שונות להדיא, ומבדלים מדתי המלך להדיא.

ונראה דמלשינות זו, המן אמר בשביל שעינו נרה בפאות של מרדכי הצדיק ושאר היהודים, שהיה דרכם בזמן קדמון להניח פאות גדולים. ואם היה המן בזמן הזה לא היה מלשין על הפאות, כינו שהיה רואה שרב ככל אין הפאות נכרים בהם.

(בן איש חיל ח"א, דרוש ב' לפרשת זכור)

וכך עמד הבן איש חי ודרש לקהל עדתו בשבת זכור, על הפסוק: "איש יהודי היה בשושן הבריה ושמו מרדכי" ואמרו חז"ל "מרדכי מוכתר בנימוסו היה" (מגילה יב ע"ב):

מה שאמרו 'מכתר בנימוסו', הינו שהיה לו פאות גדולים, כי הפאות הם סימנים ועדים על היהדות ... קרי להו 'נימוסו' כי הם נימוס היהדות, והוא היה מתעטף ומתפאר בהם, שהיה מניח פאות עבים וגדולים לשגראין מרחוק, הן בנימים הן פלילות, שהם קבועים בגופו תמיד, שאינם פציצית ותפילין שמסיר אותם מעליו בלילה.

והינו רבתייה דמרדכי, אף על פי שהיה קרוב למלכות ויושב בשער המלך עם שרי המלך, ומתר לו מן הדיו להדמות להם, וכמו שכתוב בשלחן ערוך יורה דעה סימן קע"ח, והשרים אין להם פאות, עם כל זה הוא היה נוהר מאד לגדל פאות גסים ועבים, להראות שהוא נבדל מהם, ואפילו אם יושב בין מאה שרים נכר שהוא איש יהודי, מחמת הפאות שלו.

... וקה ניחא שהיה המן מצטמק ורע לו בראותו את מרדכי מכתר בנימוסו, שהיה לו פאות גסים ועבים, אשר בהם נכר מרחוק שהוא איש יהודי.

(בן איש חיל ח"א, דרוש ג' לפרשת זכור)

ואז פנה הבן איש חי לקהל עדתו, והתחנן:

על פן פמה וכמה צריכון אתם להזהר בשני עדים נאמנים אלה, העומדין אחד מימין ואחד משמאל, המעשרים אתכם בעטרה של היהדות. ואין אני מעמים עליכם לעשות לכם פאות עבים וארפים, כמו מנהג אחינו האשכנזים הי"י, ורק אבקש שהיה בהם שעור הנכר לעיני הכל, ולא יהיו פעשבים קטנים העומדים על פתח הפרקע, אשר רק רשומן נכר, האלו פסולין הם לעדות כדון קטן שפסול להעיד, כי רק הגדולים נאמנים להעיד בגודלן. וכבר דברתי בזה פעמים רבות, ואשרי המדבר על און שומעת, ואשריהם ישראל שמעו ונהירו, ותבאו עליהם ברכה.

(שם)

סוף דבר הכל נשמע:

אחים יקרים, שישו ושמחו בשמחת יהדותכם, כי שם 'ישראל' נקרא עליכם. וגם אם עובר עליכם מה שעובר, שמרו על שמכם, רצונכם ואמונתכם. התגאו ביהדותכם, והוקירו את פאותיכם וזקנכם... ■

1. ובכמה מקומות מובן בדרך אגב [מה שידוע ופשוט] שכל החסידים גידלו פאות ארוכות. עיי' אבניה ברזל אות כ"ז: "כאחד היראים בזקן ופאות ארוכות", וכן בימי התלאות אות כ"ז: "בלבוש החסידים ובפאות ארוכות". גם ראב"ן הלך פאות ארוכות, כפי שתיאר אותו רבי לוי יצחק בנדר צ"ל (שעם זקנים, קונטרס כ"ט): "א הויכער איד געווען, מיט לאנגע פיאות" = "יהודי גבוה היה, עם פאות ארוכות".

(ודעת לנבון נקל, שאנו באנו בדברינו אלה להיכנס בנדר אוך הפאות, אשר יש בוה כמה דעות [וראה בספר 'טעמי המצוות' פרשת עקב, דעת האריז"ל בזה].)

נקודת המוקד
הצצה להתפשטות
אורו של הרבי
במקומות חדשים
ורחוקים

בכל מקומות מכושלתו

ברקע:
שמחת פורים אצל
אנ"ש בליקוד

ההתפלל עמנו, הוא התקרב בעקבות החבורות שהייתה בבית הכנסת, והוא דאג לבנות במו ידיו עמודון ספרים על גלגלים, וכל שבוע במוצאי השבת היינו גוררים את העמודון לפניה צדדית במטבח.

אך לא די בזה - היינו צריכים לסובב את העמודון לכוון הקיר ולקשור אותו היטב, כדי שאי מי לא יתקל בשום אופן בספרים...

בסוף הקיץ האחרון אכן התגשמה סוף סוף משאלתו של אותו ראש ישיבה. הוא הודיע לנו כי בזמן אלול הוא פותח את הישיבה מחדש, ועלינו לפנות את המקום בהקדם.

רווח והצלה ממקום אחר

לא ידענו להיכן נפנה כעת, אך השי"ת כבר הקדים תרופה למכה. אחד ממתפללי בית מדרשנו הינו מנהל גן ילדים גדול בלייקוד.

לאותו גן הייתה קיימת תוכנית לבניית בניין כבר תקופה ארוכה, אך בכל פעם כשכבר היה נראה כי הכל מוכן, צצה לפתע תקלה חדשה שמנעה את מסירת הבניין לידי מנהל הגן.

בדיוק באותו יום רביעי שבו יצאנו מבית המדרש ולא היה לנו להיכן ללכת בשבת הקרובה, קיבל היהודי אישורים אחרונים להיכנס למבנה, והוא הקדיש עבורנו חדר מרווח בתוכו שיהיה לנו לבית כנסת.

משנכנסנו למשכננו החדש, מקום שבהחלט ניתן לקרוא עליו כ'בית המדרש הנקרא על שם הצדיק', הגדלנו והרחבנו את פעילות בית המדרש.

בשעות פעילות הגן איננו יכולים להיכנס למקום, אך עד השעה 8:00 ולאחר השעה 4:00, המקום פעיל ושוקק חיים. מידי יום מתקיים במקום מניין שחרית ל'זוטיקין'. כמו כן בערב, לאחר תפילת מעריב, מתקיים במקום כולל לטייל בתורתו, שנפתח בזכות פעילותו של הרה"ח נחמן פריד.

מלבד האברכים הלומדים את התורה הזמנית במסגרת הכולל, באים למקום בחורים רבים הקובעים את לימודם בספרי רבינו בשעה זו. אחד מאברכי הקהילה אף מארגן לבחורים אלו חבורה פעם בשבוע.

כלל חסידי ברסלב בלייקוד

לייקוד של היום כבר אינה עיר קטנה שכל אחד מכיר בה את כולם. העיר גדלה והתרחבה בצורה משמעותית. אני אישית מתגורר במרחק של כ-25 דקות הליכה מבית המדרש, אך ישנם רבים מחסידי ברסלב המתגוררים במרחק של שעה הליכה ויותר. אותם חסידי ברסלב המתגוררים במרחק כה רב מבית המדרש, כמובן אינם באים להתפלל עמנו בכל שבת. יש כבר שני מקומות בלייקוד בהם מתאספים אנשי שלומנו לסעוד סעודה שלישיית בצוותא, ולשוח מאמרותיו של רבינו הקדוש.

אך בזמני ההתאספות בימות החול כמו בפורים או בהושענא רבא, כמו כן ביארצייט של הרבי ור' נתן, באים חסידי ברסלב רבים להתאסף בבית מדרשנו. בזמנים אלו באים, להערכתך, לא פחות ממאה איש.

מידי פעם אנו זוכים לביקור של חשובי אנ"ש מארץ ישראל, כמו הרה"ח ר' שמעון אליהו ברוין, והרה"ח ר' אליעזר חשין שהיו כאן לא מזמן, ומשפיעים רבים נוספים.

מבנה הגן שוכן בסמיכות לשטח אותו רכשנו, עליו יבנה בעז"ה בנין גדול וראוי לשמו. גם בתהליך הכשרת השטח לבניין ראינו סייעתא דשמיא גדולה. השי"ת יהיה בעזרתו שנזכה בקרוב להתחיל את תהליכי הבנייה, לפאר ולרומם את שם רבינו הקדוש. ■

שיחה מיוחדת עם הרה"ח ר' אהרן נתן ליכטנשטיין שליט"א ממיסדי בית הכנסת דחסידי ברסלב בלייקוד שבארצות הברית על הטלטולים והנדודים ועל הישועה שהחלה לצמוח לקראת בניית בית הכנסת של קבע

השלב ראשון של בית המדרש

ייסוד קהילתנו הקדושה התרחש לפני כששע שנים. אז התאגדנו יחד כמה וכמה מחסידי ברסלב המתגוררים ב'לייקוד', מאלו המבקשים ללכת בדרכו של הרבי לפי הדרך המסורה והישרה. בתחילה היינו מתכנסים רק למלווה מלכה במוצאי שבת, שם התחזקנו מאד, ובהמשך, התעורר בנו רצון להקים מניין לתפילות ליל שבת וכן להתאסף יחד לסעודה שלישיית, שאז ידענו בוודאות שנוכל להשיג מניין בכל שבוע.

מההתחלה התחלנו להתגלגל בכמה מקומות, שאחד מהם היה בית הכנסת שנשכר על ידי קהילת 'אמונת ישראל', ואשר בו מתקיים מניין רק בשבת בבוקר, וביקשנו רשות לקיים בבית מדרשם את תפילת 'ליל שבת' וסעודה שלישיית. (מן העניין לציין כי לצורך השהות במקום עברנו מניעות שונות בעקבותם הוצרכנו לשטוח על הרצפה היקרה שטיח מיוחד כדי שלא לקלקל אותה חלילה)

נענינו בחיוב, וכך במשך תקופה ארוכה זכינו להתפלל כל ליל שבת תפילה בכח, כראוי וכיאה לאנשי הצדיק. עם הזמן פתחנו במקום מעין 'כולל ערב' ללימוד ספרי רבינו. הלימוד בחבורה ביחד, השפיע רבות על כל אחד ואחד מהמשתתפים.

משמים ראו את הרצונות שלנו לבסס את בית המדרש בצורה טובה יותר, וגלגלו לידנו הזדמנות פז.

היה זה כאשר הזדמן ללייקוד הרה"ח ר' משה ביננשטוק. ר' משה סיפר לי כי בשבת הקרובה יש לו יארצייט, וממילא עליו לגשת לעמוד לכל התפילות. החלטתי לנצל את ההזדמנות.

ניסיתי את מזלי, ונגשתי ביום שיש בבוקר לישיבה הסמוכה לבית המדרש של 'אמונת ישראל'. זכרתי כי מידי כמה שבתות יש 'שבת חופשית' בה הבחורים נוסעים לשבות בביתם.

נכנסתי לישיבה ופגשתי מולי את מנהל הישיבה. לשאלתי האם ניתן לקיים במקום מניין לתפילות השבת, השיב לי כי אכן נוכל להתפלל כאן בשבת, מכיוון שהישיבה נסגרה וכי במקום נמצא כעת רק כולל קטן בימות החול. הודעתי מיד לכל המתפללים כי בשבת נזכה להתפלל את כל התפילות בצוותא חדא, יחד עם הבעל תפילה הנודע. בנוסף קיימנו שיעור בימות החול ותפילת ערבית בבית המדרש הקודם.

בית המדרש במבנה הישיבה

לאחר שטעמנו כי טוב, פניתי למנהל כדי לברר האם הוא מעוניין להשכיר לנו את המקום באופן קבוע. המנהל החמיץ פנים, הוא אמר לי כי אינו שש כלל וכלל לתת לחסידי ברסלב את בניין הישיבה שלו שנבנה בעמל רב... ובכלל בקרוב ממש הישיבה אמורה להיפתח מחדש.

בסופו של יום, ניאות המנהל להשכיר לנו את בניין הישיבה. לא לפני שטרח להדגיש בתנאי כפול ומכופל שמבחינתו הכל בדיעבד שבדיעבד, וכי בכל ב"ן הזמנים נתון יוכל להוציא אותנו מהמקום על מנת לפתוח את הישיבה מחדש. צורת התנהגות זו חזרה על עצמה לאורך כל השנים בהם שהינו במקום, בכל 'זמן' היינו צריכים מחדש לקבל אישור להישאר עד סוף הזמן הבא. גם בנוגע לספרי רבינו היו לו הגבלות רבות. הוא לא הסכים בשום אופן שנכנס ספרי ברסלב לארונות הספרים הרגילים. בהמשך, התקרב עוד יהודי והחל

מושב בית דין המיוחד
לענייני
'מילתא דשטותא'
• פעיה"ק שושן ירושלים תובב"א •

An illustration of a stone building with several arched doorways and windows. The building is rendered in a light, sketchy style with warm tones. In the foreground, the back of a person's head and shoulders is visible, wearing a dark jacket. The person appears to be looking towards the building.

לאחר שנים של ציפייה ממושכת,
בהם התהלכו רבים בכובד ראש
בערבוניא ובלבול הדעת, באין יודעים
כדת מה לעשות בנושא ד"מילתא
דשטותא", הגיע העת והזמן אליו נשאו
בני ישראל הקטנים עם הגדולים את
עיניהם, כאשר בית הדין המיוחד התכנס
לדון ולברר את הסוגיא לעמקה ולרחבה

בדיון המעמיק עלו שאלות הרות גורל
ובניהם: ♦ האם גם לעובד ה' 'רציני'
מותר להשתטות? מהי סודה ופנימיותה
של ה'מילתא דשטותא'? וכיצד נהגו
♦ בעניינה עובדי ה' בכל הדורות?
הראב"ד הרה"ח ר' צבי צוקר שליט"א
יחד עם הדיין הרה"ח ר' נתן פישד
שליט"א והמגיד הנודע בשערים הרה"ח
ר' יעקב נתן אנשין שליט"א. כל אלו
חברו יחדיו לצלול למעמקי הסוגיא,
לקבץ את הניצוצות מעמקי הירידות
ולהעלותם לעליות גדולות
♦ בדחנא דמלכא

יחיאל ברייש

נתהפך עכשיו ונעשה מזה תורה, כי הירידה נתהפך לעליה, בבחינת ירידה תכלית העליה!" (שם, אות י').

מרדכי הצדיק - מאריך שם מוהרנ"ת לבאר - זכה למדרגת הנעשה ונשמע' הגבוהה ביותר, ובכוחו אנו זוכים בפורים להפוך את כל הירידות לעליות. ולכן אנו מרבים דווקא ביום זה לעשות ענייני שטות וצחוק...

ב"פורים" מקיימים את הפסוק עת לעשות לה' "הפרו" תורתך --- "ועל שם זה נקרא פורים, כי אז עושין כל מיני שחוק וקטנות ומילי דשטותא. כי אז זוכין לתכלית העליה, להשגה והארה עצומה מאד מאד, הארת מרדכי היהודי שהארתו שגבה מאד, ואז נתהפכין כל הירידות וכל הביטולים וכל מילי דשטותא לתכלית העליה. וזה בחינת שם פורים על שם הפו"ר, לשון הפר"ו תורתך, כי השורש של מילת 'פורים' והשורש של מלת 'הפרו' הם שורש אחד, כמבואר למי שיש לו קצת ידיעה בזה. כי עיקר ענין פורים הוא בבחינה זו, בבחינת ירידה תכלית העליה" (שם, אות י"א).

אמור מעתה: ה'מילי דשטותא' מצד עצמם הם אכן בחינה של 'הפרו תורתך', שכן השמחה היהודית האמיתית היא השמחה בה' ובצדיקיו, "שמחו בה' וגילו צדיקים". אך בפורים, משתמשים עם המילי דשטותא כאמצעי לבוא לשמחה וחדוה עצומה, ובכך הופכים את ה'הפרו תורתך', את הביטולה של תורה, לקיומה ויסודה!

ר' יעקב נתן מוסיף על דבריו: גם בהלכות תפילין הלכה ו' מתבטא מוהרנ"ת בלשון המורה שאכן ה'מילי דשטותא' שעושים בפורים יש בהם דברים "שנראה כאינו ראוי", ואעפ"כ מחמת שמחת פורים מקבל אותם ה' באהבה וחיבה.

הוא פותח ליקוטי הלכות, ומקריא ברגש את לשון קדשו של מוהרנ"ת: "וזה בחינת שמחת פורים, שהשם יתברך מקבל באהבה כל מה שעושין ישראל מחמת שמחת פורים, אף על פי שיש בהם ענייני צחוק ודרך שטות שנראה כאינו ראוי, אף על פי כן השם יתברך מקבל הכל באהבה, מחמת שעושין זאת מחמת שמחת פורים הגדולה מאד. ואז אומר השם יתברך, 'אלכו רעים שתו ושכרו דודים' כי השם יתברך, כביכול, בעצמו מבקש את ישראל שיאכלו וישתו בשמחה".

הסיבה מדוע ה' מקבל זאת באהבה, היא מפני שאנו משתמשים עם כל אלו הדברים אך ורק כדי לבוא ל"שמחת פורים הגדולה מאד", לשמוח בה' בשמחה עד אין קץ ותכלית. ובכך אנו מעלים והופכים את כל אלו הדברים לעליה עצומה.

ומה עם 'מילי דשטותא' וכל השנה כולה?

על כך עונה ר' צבי: כדרכו של מוהרנ"ת, כל הדרושים שהוא דורש על מועדי השנה או מצוות התורה, לא ללמד על עצמם יצאו אלא ללמד על הכלל כולו. כך שבכל השנה כולה, כשהאדם משתמש עם מילי דשטותא כדי להחיות ולשמח את עצמו בשמחת יהדותו, הרי הוא הופך את ה'ביטולה של תורה' ל'קיומה', ואת הירידה לעליה נפלאה.

ואם אצל העולם אומרים "לא כל יום פורים", הרי שיתכן שיש לומר "לא! כל יום פורים!", שכן על אף שבדאי אין מתנהגים בכל השנה כבימי הפורים, אעפ"כ הרעיון הפנימי של השמחה במילי דשטותא, נכון הוא גם כל השנה כולה, במינוח הנכון והמתאים.

כך גם מבאר מוהרנ"ת להדיא בהלכות נפילת אפיים הלכה ד', על כל ימות השנה, שכשהאדם משמח את עצמו במילי דשטותא, הרי הוא יורד למקום הקליפות שם נפלה השמחה, ומעלה אותה משם.

אגב; כבר שנים רבות שאני מתהלך עם חידוש נפלא שדייקתי בלשון מוהרנ"ת, שם הוא כותב בסעיף ד': "וזה בחינת פורים שעיקר מצות פורים הוא לשמוח בכל עת, לשמח את עצמו בכל מיני שמחה". ודייקתי ש'מצות פורים' הוא לשמוח לא רק בפורים אלא 'בכל עת'... שכן, מימי הפורים ממשיכים שמחה על כל השנה כולה.

אך בדיוק אתמול הראה לי מאן דהו, שבמהדורה של קרן ר' ישראל

באחד ממרתפי עיר הקודש והמקדש הרחק מעין רואים, התקבצו ובאו חברי בית הדין המיוחד לענייני שמחה ומילתא דשטותא, לברר וללבן את השאלות החשובות העומדות על הפרק בעניין השמחה הנצרכת כל כך לכל אחד באשר הוא.

כדי להוות דוגמא לציבור היראים ולהראות לעין כל כיצד והאיך צריכה להיראות האי עבודת עבודה דמילתא דשטותא, ראו הרבנים חשיבות להדגים בצורה חיה ומוחשית כיצד על אף אימת [בית] הדין ששררה במקום, ואולי דווקא משום כך שייך וצריך לקיים מצוה זו כראוי אשר מעלתה אין לשער.

חברי מערכת 'אבקשה' זכו להצצה נדירה לתוך הפרוטוקולים של בית הדין שעברו צנזורה קפדנית על ידי מנהיגי עדתינו, ומתוכם עולה תמונה של שמחה אמיתית ושלימה, שמחה עד בלי די, מתוך רצינות תהומית, וענווה אינסופית. הנה הדברים לפניכם ככתבם וכלשונם:

♦♦♦

את הדיון פתח הראב"ד הרה"ח ר' צבי צוקר שליט"א, כשברוב ענוותנות הוא שואל את ידידי הדיין רבי נתן פישר שליט"א: האם 'שלושה רועי בקר' יכולים להצטרף לדון דין תורה ב'קיבלו עליהו' (עין משניות סנהדרין פ"ג מ"ב, ובש"ע ח"מ סימן כ"ב ועוד), או שמא גם שני תלמידי חכמים ורועה בקר כמוני מצטרפים גם כן?

הדיין הרה"ח ר' נתן פישר שליט"א הרהר קימעא והכריע: אם אחד מהם הוא תלמיד חכם שיודע כל ההלכות, 'גמיר וסביר', מותר לדון, למרות שהאחרים אינם אלא רועי בקר... ולאחר שניתן האישור, נפתח הדיון.

שמחת פורים - עושים 'עבודה' מה'צחוק'

מזכיר בית הדין פותח בשאלה המטרידה: מה הפשט, שדווקא ביום הגבוה והנשגב של יום הפורים, נוהגים ישראל להרבות במילי דשטותא?

ר' צבי משיב: אכן, סוד גדול יש בדבר. ובדרך צחות ניתן לומר: אם אצל העולם נוהגים לכנות את המזלזל בעבודה המוטלת עליו 'הוא עושה צחוק מהעבודה', הרי שביום הפורים, מגלה לנו מוהרנ"ת, 'עושים עבודה מהצחוק'... לוקחים את הצחוק, ועושים ממנו עבודה נשגבה ונעלה מאד מאד!

ר' צבי פותח ליקוטי הלכות חלק ג', ומקריא מתוך הלכות תחומין הלכה ד' דברים מבהילים, ואנו לא נביא אלא את תמצית הדברים כפי שרשמם הספרא דדיינא' בקיצור נמרץ:

בליקוטי מוהר"ן תורה כ"ב מגלה רבינו הקדוש שלפני כל עליה חייבת להיות ירידה, ואומר: "כשרוצים לצאת ממדרגת 'נעשה ונשמע' זה למדרגת 'נעשה ונשמע' גבוה ממנה, צריך להיות ירידה קודם העליה, כי הירידה היא תכלית העליה".

כאן בא מוהרנ"ת ומגלה ש"זהו בחינת כל מיני הצחוק ושחוק שעושין בפורים, לרמוז שאז בימי הפורים האלה, מעלין כל מיני ירידות וקטנות, הכל

בער, כתוב הגירסא: 'לשמוח בכל עוז'... כך שכמעט נפלה ה'מילתא דכל השנה' לבירא עמיקתא... אך האמת נשאר אמת, ובוודאי גם כל השנה כולה יש לשמוח בכל עוז, ולשמוח את עצמו אף במילי דסטוטא, כאשר לימדנו רבינו.

זקן התנאים במעשה מילתא דסטוטא

בשלב זה החל מזכיר בית הדין לספר על כל מיני מילי דסטוטא שהיו נוהגים אנ"ש אף באמצע השנה, כשהוא מספר על אנ"ש בעיד העתיקה בירושלים תובב"א, שם הניחו באחד הפעמים ספסל נטוי על שולחן, כשהם מתגלשים עליו בזה אחר זה...

או אז פתח הדיין רבי נתן פישר את פיו בחכמה, ואמר: אם אנו רוצים לחפש דוגמאות למילתא דסטוטא, נוכל להתבונן במדרש (מובא בילקוט שמעוני על תהילים פרק צ"ב) שמספר על קודש הקדשים רבי יהושע בן קרחה (שזכה לאריכות ימים מפלגת, כמובא במסכת מגילה ששאלוהו "נמה הארכת ימים", ובשעת פטירתו אף בירך את רבי "יהי רצון שתגיע לחצי ימי"), כיצד פעם הגיעו לביתו חכמים ובידם שאלה קשה: עשיר גדול השאיר אחריו צוואה, שבנו יקבל את כספו רק כשהוא ישתגע, ואם כן, הכיצד יקבל הבן את הכסף, הרי הוא איש פיקח? כשהגיעו החכמים ועמדו מאחורי דלתו, משם ראו את התנא הקדוש כשהוא זוחל על ידיו ורגליו על הרצפה ובפיו 'גמ' (מעין 'מוצץ' של תינוקות) והוא זוחל ורודף אחרי בנו הקטן... החכמים התביישו להיכנס ולראותו במצב כזה והמתינו עד שיסיים. כשנכנסו לאחר מכן והציעו בפניו את השאלה עם הצוואה של אותו עשיר, ענה להם: אילו הייתם מגיעים לפני זמן קצר הייתם רואים מה נקרא 'להשתגע'... וכך פתר את שאלתם, שכוונתו של האב העשיר הייתה שרק כאשר יהיה לבנו ילדים בביתו, אשר אז יצטרך לצורך חינוכם להשתטות, אז יקבל את הירושה! הרי לנו שגם זקני גדולי התנאים עסקו במילי דסטוטא, ואגב, יש כאן לימוד נפלא לענין חינוך הבנים, שהדרך הנכונה להשפיע על נפשם, היא רק כאשר האבא יורד ומתחבר אליהם ומשחק איתם...

וכיון שהזכר עניין דסטוטא של חכמי ישראל, מיד נענה ר' צבי וסיפר סיפור מפליא:

בדידי הוה עובדא כשהלכתי לניחום אבלים אצל הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל ביושבו שבעה על פטירת הרבנית ע"ה, עמדתי בסמוך לביתו ומצאתי שם את דודי ר' יענקל צוקר, אשר היה ידוע כבדחן בחסד עליון. כשר' יענקל

פריים תשפ"ג בשול במאה שערים

מושב בית דין המיוחד לענייני מילתא דסטוטא פיעיה"ק שושן ירושלים תובב"א

הבחין שאני עומד בתור הארוך המשתרך במדרגות הבית, קרא לי ללכת בעקבותיו דרך כניסה אחורית היישר לתוך חדרו של הרב. כשכנסנו, ראינו לפנינו מנחמים מכל העולם, אלפים רבים שעוברים בשורה מהירה על פני קדשו לנחמו. אך כאשר הבחינו בני הבית בר' יענקל, עצרו את התור עד אשר כעבור כמה דקות נותרנו בחדר לבד עם ר' חיים. או אז התיישב דודי והחל מספר לר' חיים מילי דבדיחותא שונים, כשהוא מבדח ומשמה אותו, כשר' חיים מקשיב ומשתף פעולה, עד אשר שרתה עליו שמחה גדולה. הוא השתדל שלא לפתוח את פיו כמאמר חז"ל 'שלא למלא פיו שחוק בעולם הזה', אך כל גופו רעד מרוב צחוק... אחר כך אמר לי דודי, שבכל יום מימי השבעה הוא מגיע לבית הרב ומשמחו... חברי בית הדין התחילו לדון כיצד מותר הדבר בימי השבעה, אך הדיון בדבר התארך, ואין כאן מקומו.

ר' צבי המשיך והציע לחדש את הקבצן ועושר שפיל: מוהרנ"ת

כותב לבנו שהוא וכל אנ"ש ירבו בשמחה בימים שלפני פורים, ויעשו 'קבצן ועושר שפיל'. זו הייתה הצגה שלימה שאין אנו מכירים אותה כיום. **ר' יעקב נתן טוען:** נראה לי שכיום אם נוסעים לאמריקה אפשר לראות למול העיניים בהופעה חיה משחק 'קבצן ועושר שפיל'... מאד נפוץ שם המחזה המופלא כיצד הקבצן עומד לפני העשיר, מתוך ענווה מופלגת ו'ביטול' עצום, ומתחנן להגדיל את סכום הנדבה, ולעומתו מציג העשיר 'משחק' של אדם חשוב מאד, החושב שכל העולם מונח בכיסו, ומואיל ברוב חסדו לרדת מרום גזי מרומים להקשיב לתחנוני העני... זו ממש 'הצגה חיה'...

פורים תשפ"ג נחלת חן

איפה ה'מסורת'!?

קעת רצינו להציע בפני בית הדין שאלה קשה, אותה העלו רבים שהתחבטו בה: מהי המסורת בהנהגת אנשי שלומינו בעינינו מילתא דשטותא, ולמה כמעט לא מובא בכתובים כיצד הם קיימו אותה בעצמם, והדי אם כל כך גדלה חשיבותה היה עלינו לדעת כמה זמן וכוחות יש להשקיע בעבודה?

ר' צבי: ניסיתי לבדוק לפני הדיון מה היתה המסורת של אנ"ש בענין המילתא דשטותא, ומה היו בדיוק ה'מילתות' של ר' לוי יצחק ושאר אנ"ש, אמנם לא הצלחתי כל כך למצוא משהו ברור. בעיקר שמעתי על שיחה ארוכה שנדפסה לאחרונה באחד הקונטרסים

פורים תשפ"ג נחלת חן

פורים תשפ"ג - מאה שערים

נראות אחרת לגמרי. ולכן גם המילי דשטותא' שלו היא בעדינות יתירה.

אני מכיר אחד מזקני אנ"ש אשר רואים עליו שהוא מלא בשמחה פנימית, והוא עושה גם הרבה מילי דשטותא; הוא לפעמים עובר לידי כשהוא אוהז חבילת כוסות חד פעמיים ודופק בהם על ראשי... אבל כל זה נעשה עם חן של אמת, מתוך עדינות ויראת שמים, בלי התפרקות ובלי 'שחוק של היתול' אשר על כך כבר כתב רבינו בספר המידות: "מי ששומר את עצמו משחוק של היתול, בידוע שהוא איש אמת" (ספר המידות, אמת מז).

אמרו כאן מקודם שאין לנו מסורת כיצד לעשות מילי דשטותא, אך האמת שבענייני, לא רק שיש לנו מסורת בעניין זה מהדורות הקודמים, אלא שגם בימינו אנו, אם נסתופף בצל אנשי שלומנו הכשרים והיראים נוכל להבין כיצד נראית 'מילי דשטותא' אמיתית...

כשרואים את האנשים הכשרים אלו החיים עמנו בדורנו, כיצד הם עושים מילי דשטותא, מבינים כבר איך זה צריך להיראות. ואז גם נוכחים לראות שאפשר לעשות מילי דשטותא בלי שום שמץ של קלות ראש. ממש "וגילו ברעדה!"

אחד מהדברים היסודיים שרואים אצלם בעניין זה הוא: שגם אם הם צריכים להרבות לפעמים במילי דשטותא, ולפעמים אף עושים ענייני שחוק כדי להחיות את עצמם, אעפ"כ אין זה הופך להיות אצלם דרך חיים ורגילות. וכפי שכבר כתב רבינו בספר המידות: "מי שהוא רגיל בשחוק, בידוע שהוא רחוק מגדולת השם יתברך" (ספר המידות, שמחה ג).

אדם שקרוב לגדולת השם יתברך, חי חיים של תוכן רוחני, אלא שלעת הצורך הוא יודע גם לעשות ענייני שחוק ושטות כדי לבוא לשמחה. ואכן מפני כך יש לזה חן של אמת. לעומת זאת, "מי שהוא רגיל בשחוק" והופך את המילי דשטותא לשגרת חיים קבועה, "בידוע שהוא רחוק מגדולת השם יתברך". וכפי שהגדיר פעם אחד מאנ"ש בדרך צחות הגדרה קולעת בלשון למדנית ישיבתית:

צריך לעשות 'מילי דשטותא' אך לא להיות 'גברא דשטותא' ---

הרה"ח ר' צבי צוקר שליט"א:
אצל העולם נוהגים לכנות את המזדלזל בעבודה המוטלת עליו 'הוא עושה צחוק מהעבודה', וביום הפורים, מגלה לנו מוהרנ"ת, 'שעושים עבודה מהצחוק'..

הנפלאים של 'טעם זקנים', שם מאריך רבי לוי יצחק זצ"ל עד כמה צריך להיזהר מליצנות ופריקת עול. אך לא כ"כ ברור לצד החיובי, כיצד אמורה המילי דשטותא להיראות. אקווה שחבריי הדיינים יבררו גם בעבורי את הדברים על בוריים...

ר' נתן: הסיבה שאין מסורת, כי אנ"ש היו עושים את זה בהצנע ולא בפרסום בין אנשים... עוד נקודה יש בדבר, שהיום אנשים הרבה יותר עצבים וקצרי רוח מכל מיני סיבות שונות ומשונות, ולכן העצבות והמרה שחורה מתגברת ומתעצמת באופן נורא שבעתיים מבדורות הקודמים. אשר על כן בשביל להגיע לשמחה בזמנינו צריך הרבה יותר לעסוק במילתא דשטותא, משא"כ בדור העבר - כמו למשל ר' לוי יצחק - הרי הוא היה עסוק כל היום בתורה ותפילה ועבודת ה' בלי הפסק, ולכן הוא באמת היה מלא בשמחה פנימית עד למאד. הייתה לו חיות עצומה בכל שעות היממה, כך שגם בזמני קושי היה די לו במילתא דשטותא' קטנטנה כדי לעורר את השמחה והחדוה.

ככל שהאדם מלא חיות דקדושה יותר, בתורה ותפילה ועבודת ה', כך די לו במשהו קטן להיחלץ מהעצבות ולבוא לשמחה.

לעומת זאת, אנשים כערכנו, שיש להם הרבה טרדות ועצבות, ולא תמיד מלאים כ"כ בתורה ותפילה, באה השמחה בקושי גדול יותר, וגם המילי דשטותא' דורשת אריכות והשקעה...

הדבר תלוי גם בתקופות בחיים. אפילו מוהרנ"ת עצמו מספר באחד המכתבים שהיו זמנים שהיה מוכרח לבלות 'כמה שעות' ביום במילי דשטותא כדי לבוא לשמחה.

כלל הדברים שאי אפשר להגדיר ולומר כמה ואיך צריכים לעסוק במילי דשטותא, והדבר תלוי בכל לפי עניינו ולפי הזמן והמקום.

ר' יעקב נתן: אני רוצה להוסיף על דבריו הנפלאים של ר' נתן, ולהדגיש: כפי שכבר הזכיר ר' צבי בתחילת הדיון, המילי דשטותא' הם בחינת 'ירידה' שיורדים למקום הקליפות, כדי להעלות משם את השמחה הנפולה. ולכן גם, ה'ירידה' של כל אחד היא לפי מדרגתו.

ככל שהאדם הוא יותר 'רא שמים' ועובד ה', כך גם הירידות שלו

ברבים או בצינעא?

אחד שמענו בתוך דברי הדיין רבי נתן ש'מילי דשטותא' היא בצנעא ולא בפד הסיא, אנו מבקשים לברר, האם אכן כך? האם אין היתר לעסוק במילי דשטותא אלא בצינעא ממש, בחדרי חודדים?

רבי נתן מבהיר את כוונתו: לא באתי לחדש 'איסור', שאין לעשות מילי דשטותא ברבים. אלא שבפועל, אם אנו רוצים לשמור על צורתה ומטרתה הנכונה של מילי דשטותא, קשה מאד לעשותה ברבים. מלבד מה שברבים עלולים להיגרר לליצנות וקלילות, הרי שיש גם מציאות שכשעושים 'מילתא דשטותא' ברבים, הרי זה מכעיס ומרגיז

אנשים אחרים ומכניס אותם לעצבות. משא"כ כשעושים זאת ביחיד או עם כמה חברים, אפשר לחסוך הרבה חששות וכישלונות.

רבי נתן הדיין מוכיח זאת אף להדיא מתוך דברי הרמ"א בשולחן ערוך חושן משפט... שכן, בהלכות טוען ונטען סימן פ"א, כשדנים שם בארוכה אימתי יכול לטעון הבעל-דין 'משטה הייתי בך', כותב הרמ"א (בסעיף א): "ולא אמרינן טענת משטה אלא ביחיד המודה, אבל לא בצבור המודים, דאין דרכן להשטות". הרי לנו להדיא שבצבור "אין דרכן להשטות"...

ר' צבי: אפשר לרמז בדרך דרוש וחידוש, שאולי זו הייתה המחלוקת שבין החכמים לר' יהושע בן קרחה. הם סברו שצריך לעשות מילי דשטותא דווקא בצניעא ולכן הם נמנעו מלהיכנס פנימה בעת שהשתטה ואילו הוא סבר שמותר לנהוג ענייני שטות גם ברבים...

כאן נכנס רבי נתן הדיין בפלפול למדני, ומסביר:

חקירה זו אם לעשות מילי דשטותא ברבים או ביחיד, היא מחלוקת עתיקה של המחבר והרמ"א, ואף מחלוקת קדומה יותר, בין דוד המלך לאשתו מיכל בת שאול...

שכן, כאשר הולך דוד המלך את ארון ה' רקד וכרכר בכל עוז, מה שנראה היה שאינו לפי כבודו של מלך בישראל. וכאשר השקיפה מיכל בת שאול בעד החלון ויִתְרָא אֶת הַמֶּלֶךְ דָּוִד מְפָאָ וּמְכַרְפֵּר לְפָנָיו ה' וַתִּבְזֶה לוֹ בְּלִבָּהּ, ובבואו אל ביתו הוכיחה אותו ואמרה לו: "מה נִכְבַּד הַיּוֹם מִלְּךָ: יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נִגְלָה הַיּוֹם לְעֵינָיו אֲמָהוֹת עֶבְדָיו פְּהֻלּוֹת נִגְלוֹת אֶחָד הַרְקִים". אך דוד לא קיבל תוכחתה, ואמר לה: "וַיִּנְקְלְתִי עוֹד מִזֹּאת וְהִיִּיתִי שֹׁפֵל בְּעֵינָיו וְעַם הָאֲמָהוֹת אֲשֶׁר אִמְרָתָ עִמָּם אֶפְבְּדָה".

הרי לנו שנחלקו ביניהם אם ראוי לפזז ולכרכר ברבים או לא --- כך גם י"ל שנחלקו בזה מרן הבית יוסף והרמ"א, שכן בהלכות אבידה ומציאה (חושן משפט סימן רס"ג סעיף ג) נחלקו האם מותר לזקן ואינו לפי כבודו לוותר על כבודו ולהתבזות ולהשיב את האבידה. לדעת המחבר: "ההולך בדרך הטוב והישר ועושה לפניו משורת הדין, מחזיר את האבידה בכל מקום ואף על פי שאינה לפי כבודו", אך הרמ"א כותב: "ויש חולקין ואוסרין להחזיר, הואיל ואינו לפי כבודו, אלא אם רוצה ליכנס לפניו מן השורה ישלם מכיסו".

וכאן פתח הדיין רבי נתן את פיו בחכמה וגילה דברים מכבשונו של עולם, לקשר בין מחלוקת דוד ומיכל לבין מחלוקת המחבר והרמ"א,

פורים תשפ"ג קהילת קרן אור בבית שמש

מרים אור הצדיק צפת

וזאת ע"פ דברי הרמ"ד וואלי שמגלה ששורש הספרדים משבט יהודה (שהוא שבטו של דוד) ושורש האשכנזים משבט בנימין (שהוא שבטו של שאול), אך נמנענו מלהעתיק את דבריו ברבים, מפני עמקותם, וכבוד אלקים הסתר דבר.

היני דמי שטותא?

לאחר שנתבדר אופן קיום הנהגה קדושה זו כדאי וחדת של תורה, נשאלת השאלה: איך עושים זאת למעשה? כיצד אפשר למצוא בכל פעם דברי צחוק ובדיחותא, ומה עושים כשלא מוצאים שום בדיחה מצחיקה?

מהקטנות שלהם, ורואים את הכל באספקלריא אחרת. כך גם האדם כלפי עצמו; לפעמים הוא נאבד בתוך המוחין דקטנות, וע"י שעושה עצמו כשוטה ומצחיק את עצמו, הוא משתחרר מהקטנות ועולה למוחין גדלות וחירות המוחין.

רובד נוסף יש בענין זה, והוא מה שנוצר בליקוטי הלכות ה' תפילין הלכה ו' סעיף ל"ה, שם מבאר מוהרנ"ת סוד בריחת יעקב אבינו מלבן הארמי "ויגנוב יעקב את לב לבן הארמי על בלי הגיד לו כי בורח הוא", ומבאר שלפעמים עושים 'מילי דשטותא' כדי לברוח מהמחשבות הרעות, וזה לשון קדשו: "ויגנוב וכו' מרמו שלפעמים מתגברים ההרהורים והמחשבות כל כך עד שקשה לברוח מהם לתוך תורה ותפילה ודברים שבקדושה בשום אופן, וההכרח לעסוק במילי דשטותא בענייני צחוק וכיוצא, כדי לפקח דעתו לפי שעה עד יעבור זעם השטף של המחשבות, כי אין היצר הרע מצוי אלא לשעתו, ואזי אין הסטרא אחרא מבינה כלל שהוא בורח מהם מאחר שעוסק במילי דשטותא".

וגם שם, הנקודה היא מה שעושה עצמו כשוטה ובכך הוא מחלף את עצמו משטף מים הזידונים של המחשבות הרעות.

במידה מסוימת, זו הייתה גם עצתו של דוד המלך כשנקלע למקומו של אכיש מלך גת, והיה בסכנת חיים, והעמיד פנים כשוטה כשהוא מוריד ריר על זקנו ומשרטט על קירות הבית, וכך ניצל (וכמובא באריכות בהל נפילת אפיים הלכה ד' שזוהו סוד המילי דשטותא).

וכפי שנוהגים יודעי דבר מבני הנעורים עד היום הזה לעשות כך כדי להינצל מצ'פורני מלכות זדון...

'אמצעי' ולא 'תכלית'

אחד כל הדברים האלה, רצינו לשאול כיצד אכן ניתן להיזהר שתהיה ה'מילי דשטותא' בצורה הנכונה והמדויקת ולא תביא לידי מכשול?

ר' יעקב נתן: הכל תלוי בדבר אחד ויחיד - מהי המטרה ומהו האמצעי! כשהמטרה הברורה עומדת נגד העיניים, שאנו רוצים לבוא לשמחה

הרה"ג ר' נתן פישור שליט"א:
אצל אנשים כערבנו, שיש להם הרבה טרדות ועצבות, ולא תמיד מלאים "כ" בתורה ותפילה, יש ובאה השמחה בקושי גדול יותר, וגם ה'מילי דשטותא' דודשת אריכות והשקעה...

ר' צבי טוען שהוא אכן נוהג לרשום לעצמו כל בדיחה שמוצאת חן בעיניו, כדי שתהיה מזומנת לו לעת מצוא...

ולענין שאר חברי הבית דין, הוא מוציא מארנקו צרור דפים בהם רשומים כמה וכמה מילי דבדיחותא ששמע בהזדמנויות שונות, כשהם ממוספרים, עד כדי כך שלפעמים אין צורך אפילו לספר אותם ממש, אלא להזכיר את מספר הבדיחה וכבר עולה בת שחוק על השפתיים...

הדיין ר' נתן מחדד, וטוען שיש חילוק בין 'שטותא' ל'ליצנותא', וכך הוא אומר:

עיקר ענין 'מילי דשטותא' הוא שהאדם עושה עצמו כ'שוטה'. ושוטה אין הכוונה שאומר דברי צחות ובדיחותא עמוקים, אלא עושה ענייני צחוק ושטות. 'שוטה' הוא אחד ששכלו חלש ורדוד, ומתנהג שלא בחכמה. כשיכור שמאבד את דעתו, ונעשה כשוטה ועושה ענייני שטות וצחוק. לעומת זאת 'לץ' הוא אחד שאומר דברי ליצנות, וע"פ רוב לץ מרגיש את עצמו חכם יותר מכולם, כמו שמובא לגבי החכם ב'סיפורי מעשיות' (מעשה ט') שכל העולם היה אצלו כלא. מה שאין כן 'שוטה' הוא להיפך, הוא מוריד את עצמו יותר נמוך מכל העולם ועושה מעשי טפשות. ואכן, התם היה טוען ומזהיר: 'רק בלי ליצנות'. כי עיקר עבודת המילי דשטותא הוא לא להיות ליצן האומר בדיחות ומחזיק עצמו חכם, אלא לעשות בפשיטות ענייני שטות וצחוק, כדי לבוא עי"ז לשמחה.

וגם ב'מילי דבדיחותא', אין הכוונה דווקא לומר בדיחות שנונות דווקא (אע"פ שבוודאי לפעמים גם זה טוב ומביא לידי שמחה וחדוה) אלא בפשיטות להחיות את עצמו בדברים המעלים חיוך, כדי לבוא לשמחה דקדושה. ר' יעקב נתן מוסיף: אכן, עיקר כוחה של מילי דשטותא, הוא שע"י שהאדם עושה עצמו כשוטה הרי הוא מפוצץ את ה'בלון' של העצבות... העצבות הרי אינה מציאות אמיתית, אלא כעין 'בלון' נפוח, מלא רוח נכאה. וכאשר האדם משתטה ולו מעט, הרי הוא משתחרר מכבלי העצבות ובא לשמחה. וכפי שאפשר לראות לדוגמא, לפעמים כששני אנשים ניצים בכעס אחד על השני, ואז, כאשר עושים שם איזו שטותא ובדיחותא הגורמת צחוק, הם מאבדים את כל החשק לריב. שכן, כל המחלוקת והריב בא ע"פ רוב ממה שהם שרויים במוחין דקטנות, ולכן כשעושים איזה מילתא שטותא וגורמים להם לחייך, הם משתחררים

בימי הפורים, והיא: מה יעשה בדסלב' ער חסיד שהכין את עצמו בצונות וניסופים לקום בחצות הלילה ולנצל את הלילה הקדוש של פורים כדבעי, והנה הוא מוצא את עצמו קם בבוקר, שלא כפי תכניותיו, כשכולו שבור ודצוץ, הוא מרגיש שאולי עדיף היה שלא יקום כלל ח"ו?

הרה"ח ר' יעקב נתן אנשיץ שליט"א: מוהרנ"ת מתבטא בלשון המורה שאכן ה'מילי דשטותא' שעושים בפורים יש בהם דברים "שנראה כאינו ראוי", ואעפ"כ מחמת שמחת פורים מקבל אותם ה' באהבה וחיבה.

ר' צבי תמה ומזדעזע: האם יש מי שחושב שעדיף לא לקום בכלל? אתמהה! אך ר' יעקב נתן מנסה להסביר: יתכן שאחד כזה סבור שהוא בעצמו 'עמלק', ולכן מוטלת עליו החובה של מחיית עמלק... אבל בעצם, עמלקי הרי לא מצווה על מחיית עמלק, אז אולי שייבקש מחבר שיקיים בו מצוות מחיית עמלק, כדין...

הדיין ר' נתן מוסיף פרפרת נפלאה: הסימן בשולחן ערוך שעוסק בהלכות המאבד עצמו לדעת, הוא סימן שמ"ה ביורה דעה, ואפשר לרמוז שמי שאינו מאבד עצמו לדעת מחמת עצבות רק מתחזק על אף הכל, זוכה לבחינת מש"ה שהוא אותיות שמ"ה, ומעלה עצמו משמ"ד לרצו"ן כדברי רבינו בליקוטי מוהר"ן תורה רט"ו...

ר' יעקב נתן: לאמיתו של דבר, התשובה לשאלה זו קשורה אף היא לכל מה שדיברנו קודם. שכשאך ברורה לו לאדם המטרה והתכלית, הכל נראה אחרת. אם התכלית היא להיות 'מוצלח', אז כמובן שאם לא הצליח לעמוד בתכניותיו, הוא מתמלא בעצבות ומרה שחורה והוא מוכן לוותר על הכל. אך אם התכלית היא לעשות את רצון ה', אז מתי ואיך שקמים צריכים לחפש מה ה' אלקיך שואל מעמך, ולהמשיך לעבדו בשמחה וטוב לבב.

וכי יתכן כדבר הזה, שיהודי לא יאמר ברכות השחר בכוונה ולא יתפלל כראוי, מפני שלא הצליח לקום מוקדם? הרי אותו ריבונו של עולם שציווה על ההשכמה, ציווה גם על ברכות השחר! והכלל בזה, הוא שכאשר האדם מסתכל על רצון הבורא, הוא ממשיך

דקדושה, לשמוח בה' אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון וקדשנו במצוותיו, ומשתמשים עם המילי דשטותא רק כאמצעי לחלץ את עצמנו מהעצבות ולבוא לשמחה, אזי ממילא נעשה אותה בצורה נכונה, ולא ניגרר לתופעות-לוואי בלתי רצויים.

ר' נתן פירש מוסיף: אפילו בשאר עניינים בעבודת ה', צריך תמיד להיזהר לעשות כל דבר במקום ובמינון הנכון. רבינו כבר כותב בחיי מוהר"ן שיש כאלה "שבשביל דבר אחד שנדמה להם שהוא מצווה הם מפקירים הכל ובאים על ידי זה לקלקולים" (חיי מוהר"ן, תקעב). ועל אחת כמה וכמה בענין זה; מצוות השמחה והפעולות שאנו עושים עבורה, צריכים להשתלב יפה עם שאר מצוות התורה, וכמובן שאסור לבטל בשבילה שום מצווה אחרת, ומי מדבר חלילה על הלבנת פנים ומורא מקדש וליצנות, חלילה וחס.

עלינו לשמוח כדי לקיים את המצווה של שמחה, וכשמקיימים מצווה עושים את זה לפי כל ההלכות והפרטים!

ר' יעקב נתן: בכלל, השמחה עצמה איננה תכלית בפני עצמה, כפי שמספר רבינו בסיפורי מעשיות, במעשה מבעל תפילה, שהיו עשרה כיתות שכל אחת בהרהר לעצמה תכלית, ואחת הכיתות הייתה הכת שבחרה לעצמה את השמחה לתכלית, וגם הם טעו!

שכן, השמחה בפני עצמה אין בה שום תכלית. וכל מטרתנו ותכליתנו הוא רק לבוא לשמחה של מצווה, שמחה המדבקת אותנו בהשם יתברך. וכלשון מוהרנ"ת בליקוטי הלכות: "שמחה דקדושה הוא בודאי דבר גדול מאד, דהיינו לשמוח בה' ובתורתו הקדושה, שזה עיקר שלימות העבודה וכו'. ומהשמחה הקדושה הזאת, כשנפגמת ח"ו, מזה נשתלשל הטעות של הכת הנ"ל שבחרו בהשמחה של הוללות ושכרות, שעל זה נאמר ולשמחה מה זו עושה" (ליקו"ה, הל' תפילה ה"ד).

ר' נתן: הגה"ח רבי משה קרמר שליט"א דיפק דיוק נפלא לגבי הכת של השמחה, והוא, ששם הוא המקום היחיד בו מזכיר רבינו במעשה זו 'גוי', ואומר שאותה כת "הלכו ומצאו שהיה הולך ערל אחד וזה הערל היה שמח מאד, כי היה שיכור מאד, וראו שזה הערל הוא שמח מאד ואין לו שום דאגה, על כן הוטב בעיניהם הערל הזה, כי השיג את התכלית שהוא שמחה... כי זהו עיקר התכלית אצלם לשתות

ולהשתכר ולהיות שמח תמיד, אף על פי שאין שום שייכות וענין לשמחתם, כי אין להם כלל על מה לשמוח, אף על פי כן זה היה עיקר התכלית אצלם להיות שמח תמיד על לא דבר". ונזכר כמה וכמה פעמים בדברי רבינו שהוא היה 'ערל'.

וביאר רבי משה העניין, כי אכן לגוי אין שום דבר במה לשמוח, ואצלו השמחה היא תכלית בפני עצמה, לשתות ולהתהולל ולשמוח. מה שאין כן אצל יהודי, כל שמחתו היא שמחה אמיתית ונצחית, שמחה עם תכלית!

בטרם יסתיים ה'מושב בית דין', ניצלנו את ההזדמנות לשאול שאלה המגיעה לשולחן המערכת כמעט מדי שנה

לעשות רצונו בכל מצב ובכל זמן. זאת ועוד, גם לגבי מצות ה'שמחה' בעצמה - אם שמחת נפשו היא מפני שהוא אוהב להיות בשמחה, אז הוא שמח רק כשהולך לו טוב. אך כאשר יביט בעין האמת ויחפש להיות בשמחה כי זה מצווה ורצון השי"ת, אז גם כשלא הולך לו כפי הסדר שסידר בדעתו, הוא ממשיך לקיים את המצווה - להיות בשמחה תמיד!

ובכלל, כשמדברים על פורים, כדאי להזכיר, יש פתגם 'מרוב עצים לא רואים את היער', וכך הוא גם לענין פורים: לפעמים מרוב 'עבודות', כבר לא רואים את הפורים עצמו. העיקר הוא לקיים את מצוות היום בתמימות ובפשיטות, ולשמוח בהם.

ר' נתן: אכן, כך הם פני הדברים ושואל השאלה נפל לשינה של עצבות ומרה שחורה, בוודאי שההתיקון עבורו הוא שיחשוב על רצון ה', ויחפש לקיים מצוותיו. ואגב, אם הוא יחיה את עצמו ב'אזמרה', בנקודות טובות, יוכל לקום מוקדם... כמו שמוהרנ"ת כתב בליקוטי הלכות שהדרך להתעורר מהשינה היא על ידי נקודות טובות! כשהאדם שמח, הוא יכול לקום הרבה יותר בקלות...

בסיום המעמד כאשר ב"ה התלבנו העניינים על צד היותר טוב, פצחו זקני ורבני בית הדין בשירה וזמרה, כשהם יוצאים בריקוד של שמחה על העול הכבד שהוסר מעל כתפם אחר הדיון המורכב בו השתתפו...

הבשורה המרנינה על ההכרעות הגורליות בנושא רגיש זה, התפשטה במהירות כאשר בשדה קוצים בקרב קהילות הקודש בכל מקומות מושבותיהם, והעיר שושן צהלה ושמחה בשבח והודיה להשי"ת אשר לא השבית לנו גואל, ובי"ה אשר העמיד בכל דור ודור שרי אלפים ושרי מאות העומדים על המשמר, לגלות לפני קהל עדת ישראל את הדרך הישרה אשר ילכו בה, לקושש קש לשמח נפשם במילי דבדיחותא כיאה וכיאות לבר ישראל. מפה לאוזן נשמעו 'מילתא דשטותא' מאיש לרעהו, ועל פני העם ננסכו מראות הצובאות של מיני פרצופים שונים בחן של אמת, אשר תכלית כולם להגיע על ידי זה למטרה הנכספת, לשמוח בשמחת יהדותינו לטוב לנו כל הימים בזה ובבא בשמחה ובטוב לבב! אשרי העם שככה לו - אשרי העם שה' אלוקי!

פורים בקריה החרדית בבית שמש

החסיד ר' נחמן שלמה יצחק שפירא בעת שכרתו בפורים בשול נראה הנער בניצח שפירא

**"ובתוך כך נזכרתי במה ששמעתי מאנ"ש,
 כי בהקלויז שבאומן נהגו אנ"ש ביום הפורים,
 שכל אחד ואחד מוכרח הי' לקיים בפשיטות, ונהפוך
 הוא בגילגול על הארץ עם הראש למטה והרגליים
 למעלה, לאות גדולת ועוצם השמחה"**

אגרת נפלאה מאת הרה"ח הבלתי נשכח
 רבי נחמן ישראל בורשטיין זצ"ל -
 תיאור מיום הפורים תשכ"ב בבית מדרשנו
 בשכונת קטמון בירושלים עיה"ק

במלאות עשור לפטירתו יד אדר א'
 תשע"ד - תשפ"ד

ברקע מילה שנכתבה על ר' נחמן
 ישראל בורשטיין ליובל חמ"א הרה"ח
 ר' חיים מנחם קרמר שלישי א'

דברים שגילה עתיק יומין

בעזה"י פעיה"ק ירושלים ת"ו כ"ב אדר שני תשכ"ב לפ"ק יום ד' לפ' שמיני. החיים והשלום וכל טוב סלה למעלת כבוד תורת ידידי כנפשי ואהובי כלבבי בזה ובבא הרב הגאון המופלג בתורה וביראה חו"ב בנגלה ונסתר ידיו רב לו בתלמוד ופוסקים ראשונים ואחרונים כחד מן קמיא עשר ידות לו בסתרי אורייתא סתימא ועתיקא ועל כולם רב חילו בהפצת דעת הקודש של ק"ק אשר גילה דברים שכיסה עתיק יומין, ומשם חפר אוכל ומזונא דנשמתא לכל המסתופפים בצילו וביחוד תלמידיו היקרים והנחמדים אבני קודש המסולאים בפז נדבך נפלא לבנין היכל הקודש בנין דעת הצדיק וכו' ה"ה אלופי ומיודעי הרה"ג כמוהר"ר ... שליט"א יאיר נרו ופיץ אורו נצח.

אחדשה"ט כנהוג וכראוי למר ולכל ב"ב ומשפחתו הכבודה וכל הנלוים אליו שיחיו נצח לכל אחד ואחד כראוי לכבודו הרמה. כולם כלולים בברכת ה' מציון וחיים עד העולם בגוף ונפש אמן.

הן כבר ידוע למעכ"ת את חסדי ה' ונפלאותיו העצומים שעשה עמי הנדכא והנכאה, ובצר הרחוב לי מקום מגורי אחרי כמה שנים של דוחק וצפיפות בלי ישוער, והכל בזכות האשל הגדול הנמ"ח אשר צופה הליכות ביתו ומביט ומשגיח בפרטיות צרכי אני"ש וענייניהם, ואף גם זאת עמדה לי זכות הרה"ג פאר דורנו מורנו הרב הישיש הרה"צ כמוהר"ר אברהם שטערנהארץ זצ"ל אשר השרה רוח קדושתו ותורתו בבית הזה בד בבד עם תפילותיו הנוראים אשר יצאו מלב זך וטהור בהמשכתם ובהשפעתם מלב העליון וגדלו והצליחו וגם עשו פרי למעלה ושורש למטה להשפיע רב טוב לכל השוכנים באהלו ובמחיצתו, והעולה על כולנה הוא במה שזכיתי בחסדו הגדול יתברך לחדר מיוחד ד' אמות של תורה ותפילה ושאר עניני עבודה"ק ואילו לא באתי אלא לדבר זה דיי כי לזה כלתה נפשי כל הימים...

כי מלבד אשר גילה לי בפרטיות בעת מסירתו הבית הזה עבורי את כל סדר עבודתו וכל מה שלמד והתפלל במשך שלש שנות חיי מגוריו בבית זה, בכדי שאדע איך להתנהג ולנצל את קדושת הבית להמשיך בלימוד התורה ובעבודת התפילה ושאר מעשים טובים לפי רוח הצדיק, עוד זאת ראיתי בגשמיות ברכת הבית בישועות נפלאות אשר כפי המאורעות וההרפתקאות העוברים בזמנים האחרונים אצל משפחות עם ילדים קטנים, ישמרם ה' להבא, הנני צריך להודות ולהלל לשמו הגדול ית' בכל רגע ורגע על כל נשימה ונשימה כן יגמור חסדו בעדי לעולם.

מדי פעם אני 'זורק' דברי רבינו...

ועתה אהובי כנפשי, בוודאי ידוע לו היטב את כל אשר פעל ועשה כבוד אאמו"ר עט"ר שליט"א, ביסוד המנין ושיעורי הלכה "כולל בוקר" בבית מדרשו ע"ש אדמו"ר ז"ל פה קטמון, אשר כבוד מורנו הגאון פאר דורנו הרה"צ כמוהר"ר א זצ"ל הרבה למסור נפשו עבור ביסוס הקיבוץ הק' בעודו בחיים חיותו, וכל מגמתו והקרבת נפשו ה' רק למען לא יושבת התמיד מהבית הזה כידוע ומפורסם זאת ואין להאריך בזה. ויסוד השיעור נקרא על ק' שמו כראוי לכבודו, ואנוכי הצעיר והקטן שבחבורה הוטל עלי המשרה על שכמי, להגיד השיעורים לפני בחורי חמד ואעפ"י שלא היתה דעתי צלולה ומוכנה לזאת ... מ"מ חזקה עלי פקודת אבא מארי שליט"א, שלא אשגיח ולא אסתכל כלל על שום דבר בפרט בדבר גדול כזה, אשר עומד ברום רומו של עולם ליסוד ולנטוע דעת ואהבת תורה בלבבות בני הנעורים הבחורים היקרים ה"ו ומדי פעם בפעם הנני זורק דברי רבינו ז"ל בתוך הלימוד בהעלם ובהסתר, כי יש מהם אשר אבותיהם המה מהחסידיים המתנגדים ע"כ מובן שצריכים להתנהג בזה בדעת ובהשכל כי בחכמה יבנה בית.

הייתי משתוקק לקיים 'כפשוטו'

ואכתוב למעלתו את אשר עבר אצלינו שמחת פורים הזה, וידע נא

מעכ"ת כי לא להתפאר חלילה כוונתי בזה, כי במה יתפאר נער כמוני העני בדעת ומנוער מכל טוב, רק כוונתי בזה להודיע ולהראות את הנצמח מזה.

והוא, כי זה שנים רבות שהייתי משתוקק מאד בכל לב ונפש לקיים בפורים מצות "עד דלא ידע" כפשוטו, כאשר הורונו אדמו"ר ז"ל ותלמידיו הק' והודיעונו כי זה תיקון גדול ונפלא לפגם הברית כידוע מזה, ויש בדעתי רמז לזה קצת ממה שאמרו חז"ל (ב"מ דף כ"ב ע"ב) בהני תלת מיילי עבידי רבנן דמשנו במילייהו (=באותם שלושה דברים בהם שינו חז"ל ממנהגם) ואחד מהם "בפוריא" ופי' התוס' על ענין המקרה ר"ל שהוא פגם הברית, ומהרש"א פי' על ענין "חייב אינש לבסומי בפוריא" שיכול לשנות בזה ולומר שקיים מצות עד דלא ידע אעפ"י שידע עיי"ש, וע"פ השגת רבינו ז"ל מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי, כי ע"י מצות עד דלא ידע יכול לשנות ולומר שאינו בעי"ק ר"ל כי הוא תיקן את הפגם הזה.

גם ידוע מחז"ל במגילה שהמן השיא עצה לאחשורוש שיעשה משתה ליהודים ועי"כ קלקלו ופגמו ר"ל ומיד נחתם הגזר דין על היהודים עד שהי' הנס ע"י משתה היין ולבעבורו תיקנו חז"ל ואמרו, חייב אינש לבסומי בפוריא, כדי לתקן את הפגם שנעשה ע"י משתה היין, - ע"כ בכל שנה ושנה שתייתי הרבה אבל לא עלתה בידי להגיע לתכלית הידיעה עד דלא נדע.

אך בפורים זה נתעוררתי מאד בחשק נמרץ לקיים זאת והתחלתי לעורר את כל מתפללי ביהמ"ד שיתן כ"א חלקו כדי לקנות יין בשפע ויוכל כ"א לשותת כרצונו, ובעזרת ה' הבאתי הרבה יין בשפע רב עם מזונות, והתפללנו כותיקין בפורים זה אשר זה כבר כמה שנים שלא זכינו לכך וידוע כי פורים הוא אחד מההשכמות, ומיד אחרי התפילה בשמחה וריקודין קיימנו מצות "משלוח מנות - איש לרעהו ומתנות לאביונים" כנהוג בין אנ"ש הוותיקים, ואח"כ נתיישבו אצל השולחן לאכול מזונות ולשתות יין.

קם רבה ושחטיה לרב זירא

והנה יש פה אחד אתנו זקן בן שבעים כ"י, והוא בר אוריין גדול וידוע לומר פשטים נפלאים בדרך דרוש וכבר מתפלל עמנו לערך עשרה שבתות ומשתתף בריקודין אחר התפילה ובאמירת התיקון הכללי בכל שב"ק אחר התפילה, אבל אינו מתעניין בלימודי החסידות בכלל ובספרי רבינו ז"ל בפרט, כי הוא אינו מכת החסידים וגם אינו מכת הפרושים והמתנגדים, רק למדן פשוט ודרשן ומגיד נפלא.

ובפורים זה התפלל ג"כ אתנו, ואחר התפילה התיישב אצל השולחן וכיבדתי אותו באכילה ושתיה והתחיל לומר כדרכו דרושים נאים ויפים וקצת דברי צחות באופן נפלא מאד מענינא דיומא.

ואני עמדתי מולו ונכספתי מאד להשקותו, אולי אוכל לדבר אתו דברים הנוגעים להתכלית ומגדולת רבינו ז"ל וספריו הק', ודאגתי עבורו שכוסו לא תישאר ריקם אף לרגע אחת, אבל הוא עמד ע"ז ולא ה' לו חשק לשתות יתר על המידה, אמרתי לו שאחרי כל "הפשעטלאך" (=הדרושים) והדברי צחות, טוב לקיים כפשוטו לבסומי בפוריא כי לא המדרש עיקר אלא המעשה וצריך להיות נאה דורש ונאה מקיים, כהנה וכהנה עוררתי לו, עד שנעתר קצת והתחיל לשתות יותר וכנגדו התחלתי ג"כ לשתות ביתר שאת עד שראיתי שהוא שתוי למחצה וגם אני הייתי שתוי כבר הרבה.

כטוב לב המלך ביין... התחלתי למושכו בדברים על עניני חסידות ברסלב, אז ענה ואמר וצעק לאחד שהי' מכת הפרושים את המאמר חז"ל הנפלא (מגילה ז' ע"ב) מעובדא דרבה ור' זירא ואמר בנוסח זה בקול חזק מאד, שרבה ה' שמח תמיד והי' רגיל לומר מילתא דבדיחותא, והביא ע"ז ברוב בקיאותו חבילות חבילות ראיות מאגדות ומדרשים, ור' זירא ה' בלב נשבר, והביא ע"ז ג"כ הרבה ראיות מדברי חז"ל, ופירש עפ"י קם רבה "ושחטי" לר' זירא מלשון משיכה שרבה משך והוציא הלב נשבר מר' זירא כדי לשמחו ולבדחו.

להודיע! להודיע!!

וכנראה שדבריו אלו בעצמו הוטבו בעיניו וחזר ע"ז כמה וכמה פעמים, עד שבאנו לתוך שמחה וצהלה ורקדנו הרבה על ניגון הק' הידוע של "להודיע! להודיע! שכל קוויך לא יבושו - ולא יכלמו ל"נצח" - כל החוסים בך", בשמחה רבה ובהתעוררות גדול מאד, ובתוך כך נזכרתי במה ששמעתי מאנ"ש, כי בהקלויז שבאומן נהגו אנ"ש ביום הפורים, שכאנ"א מוכרח ה' לקיים בפשיטות, ונהפוך הוא בגילגול על הארץ עם הראש למטה והרגליים למעלה, לאות גדולת ועוצם השמחה. ובהזכרי זאת, נכנס בי רצון עז וחזק לקיים זאת, אבל לא מלאני לבי להוציא לפועל לפני הקהל וניגשתי אל הדרשן הזה, ושאלתי אותו: מה הפירוש "ונהפוך - הוא" בלשון יחיד? ודחקתי לו הרבה פעמים תיבת הוא... הוא... מי הוא זה ואיזה הוא...!? והתחיל לדרוש כדרכו. אמרתי לו שיגיד לי הפי הפשוט בלי "פשעטלאך", ואם אינו יודע להגיד לי פי המלות של ונהפוך הוא, אזי אני בעצמי אפרש לו.

ונהפוך' כפשוטו.

והתחלתי לצעוק הרבה פעמים: ו-נ-ה-פ-ו-ך הוא "אין ער האט זיך איבער גיקערט"... (=הוא היפך את עצמו) כי היהודים מרוב שמחה וחדוה אשר שלטו בשונאיהם, התחילו לשתות ולהתהפך ולהתגלגל על הארץ, כך צעקתי שוב ו-נ-ה-פ-ו-ך הוא הרבה פעמים עד שיצאתי מהכלים והשלכתי את עצמי על הארץ... וקיימתי גילגול אחד... ותיכף קמתי ורצתי אל הדרשן ושאלתי אותו: עכשיו אתם יודעים מהו ונהפוך הוא? - אבל הרגשתי שהוא נבהל ונפחד ממראה עיניו שלא ראה כזאת, - אז אמרתי לו שלא יתפחד כלל, כי כך דרכנו לקיים בפורים כל מלה ותיבה בפשיטות גמור כדי לבוא מתוך כך לשמחה אמיתית.

ואח"כ ראיתי כי הדרשן הזה מכין עצמו ללכת הביתה, הפצרתי בו שלא ילך וישהה עוד קצת. כי רק פעם אחת בשנה הוא פ-ו-ר-ו-י-ם - וכוונתי ה' לדבר אתו בגלוי גדולת רבינו ז"ל ונפלאותיו - אבל אמר לי שזוגתו היא חולה גדולה מאד, ואינו יכול להשאיר אותה כך לבד בבית, עניתי ואמרתי לו שיאמר שם זוגתו כדי להזכירה לטובה ועשיתי "מי שברך" עבורה ואח"כ התחלתי לצעוק אליו בקול שלא נצא מכאן עד שנמשיך רפואה שלימה לזוגתו... ובתוך כך התחיל להשתמט ממני לאט לאט, וילך לדרכו...

מיד התגברו השירה בקרב הקהל, ונהפוך הוא... ונהפוך הוא... אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם - - - חזקתי את עצמי שוב על הארץ בגילגול אחר גילגול כמה וכמה פעמים... עם כוונות ונהפוך הוא "..." עד שנשארת שטוח על הארץ וראשי סחרחר ולא ידעתי לגמרי מהנעשה אתי עד עת מנחה גדולה שה' בערך ארבעה וחמשה שעות. ומה שעבר עלי באותן השעות לא נודע לי עד למחרת יום הפורים שנתועדתי עם הבחורים תלמידי השיעור ב"הוראה" וסיפרו פרטיות כל הענין, בהתפעלות וברגשי התעוררות... - - -

והנה מעכ"ת בוודאי יתפלא על כל האריכות יתר הזאת שהנני כותב לו בפרט יהללך זר ולא פיק. אבל ידע נאמנה כי כלפי שמיא גליא מילתא שאין כוונתי בזה להתייחר ולהתפאר חלילה. וכבר אמר רבינו ז"ל על אנשיו "דאס גדלות האב איך שוין פין איך ציאבראכין" [=שברתי מכם כבר את הגדלות] ואיך יתפאר שבור ורצוף כמוני, רק לידע ולהודיע ולהודיע את ישועת ה' ונפלאותיו על כל צעד ושעל אשר נעשה עם אנ"ש בקרבכם לגשת אל הקודש, והעיקר הנני רוצה להודיע הסוף דבר וההתעוררות שנתהוה מזה.

אתה יודע רזי עולם

וכך סיפרו לי תלמידי השיעור שנוכחו אז בביהמ"ד, אחרי שנשארת מושכב על הארץ בלי כח ובלי דעת מהנעשה סביבי... התחלתי לקרוא

ולצעוק שיביאו לי "תיקון הכללי"... והביאו לי, אבל לא יכולתי להסתכל בה, כי לא ראיתי שום תמונת אות מחמת כובד סיבובי הראש מריבוי שתיית היין, - אז הסיתי ראשי וכבשתי פני על התיקון הכללי וצעקתי ובכייתי מעומק הלב בקולות משונות: על מכאובי הנפש... ועל גלות השכינה... ועל הסתרת כבוד אדמו"ר ז"ל... ועל העדר יכולת לעלות על מקום גניזתו באומאן...

ושאגתי זמן רב: אתה יודע רזי עולם "דוא ווייסט דאך דעם סוד פין רעבין"... [=אתה הרי יודע את הסוד של הרבין] אשר רק הוא ורק הוא יוכל להוציאנו מעוונותינו ומהרפש והטיט שאנחנו מונחים, והוא עוסק בתיקוננו לנצח, ומלחמה לה' בעמלק מדורו של רבינו ז"ל עד דורו של משיח צדקנו... ורבות כהנה צעקתי בכל כוחותי בערך שעה וחצי...

ואמרו לי שהתיקון הכללי נתרטב ונתלחלח לגמרי מנחלי הדמעות ששפכתי עלי. ואח"כ נתתי הקאות כנהוג ונשאוני והשכיבוני על הספסל ושהייתי כך איזה זמן... וכנראה שהוקל עלי קצת הסחרחורת שבראשי וקמתי ויצאתי לחצר בית המדרש והתחלתי לדבר בקול גדול ונרגש - לפני ההמון שנתאספו בחצר - מגדולת נוראות רבינו ז"ל ותלמידיו ומתיקוניו הנפלאים עם כאנ"א ממקורביו עד ביאת הגואל ולעתידי לבוא, ומפרטיות עצותיו המוכרחים לכ"א הרוצה לשקוד על תכליתו הנצחי ולמלט נפשו מני שחת. והזכרתי אז גדולי עולם שדיברו בשבח רבינו ז"ל וספריו הק', ומטעות הגדולים שאינם מתקרבים לאור צח כזה אשר סוף כ"ס יהא מוכרח כאנ"א להיות תלוי בתיקוניו ובטובותיו של אדמו"ר ז"ל.

תפילות בדמעות שלישי

וסיפרו לי הנ"ל שבאמצע דברי הנלהבים בא יהודי ספרדי אחד אשר הוא מתפלל אצלנו לפעמים, ונתעורר מאד מאד מדברי, אעפ"י שאינו מבין בשפתינו, ותפס הספה"ק "ליקוטי תפילות" והתיישב על ידי והתחיל לומר בקול רם "תפילות" מתוך הספר וצעק ובכה הרבה בדמעות שלישי ובלע כל מלה ותיבה שאמר.

ואח"כ סקרתי בפני ההמון סקירה קצרה על כל מה שנעשה עם האדם בעולם השפל הזה, ולהיפך מה שיכול האדם לזכות ולהרויח בתוך ההבל הזה, ואחרי כ"ז התחלתי לזרוק מפי מאמרי חז"ל לרוב וקשרתי אותם אחד לאחד עם ספרי אדמו"ר ז"ל וגם עם גדולת רבינו ז"ל ובסיפורים נפלאים מרבינו ז"ל.

ואמרו לי כמה מהנ"ל שיצאו מהתפעלות מה שהייתי אז ביכולת להזכיר כ"כ הרבה מאמרים אשר לא שמעו מעולם מאמרי חז"ל נפלאים כאלה. גם אמרו לי שאם היו כותבין כל מה ששחתי בזמן רב כזה - אשר לדעתם הוא למעלה משתי שעות - ה' בוודאי לוקח ספר שלם ויפה, מקיף כל עניני חסידות ברסלב בפרטיות ובהבנה.

אבל כ"ז לא שימח לבי כ"כ, רק מה ששמעתי מכמה מהם שנתעוררו ללכת כל יום למקוה קודם התפילה, מה שעד עכשיו לא היו הולכים כלל למקוה בימות החול, על זאת ישמח לבי ותגל נפשי, שזיכיתי למצוה רבה כזאת ונתתי שבח והודי' על חלקי שלא פגמתי ח"ו בכבוד אדמו"ר ז"ל, כי פחדתי שלא אבוא ח"ו לידי כך ע"י דיבורים שאינם הגונים חלילה, ועכשיו אדרבא לא אבוש ולא אכלם עם דיבורים אלו לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי.

ונשתנו לטובה בכמה עניינים

גם באמצע הקיץ העבר (תשכ"א), התחלתי ללמוד פעם אחת בשבוע לפני בחורי ישיבתנו הק' במאה שערים מספרי רבינו ז"ל עם שיחות וסיפורים מאנ"ש וגם שיחות מוסריות עפ"י דרכי רבינו ז"ל ונהגו מאד וכמה מהם אמרו לי שבהרבה דברים כיוונתי לפנימיות נקודת לבנם ונשתנו לטובה בכמה פרטים, וזה עורר לי מאד מאד וראיתי מכל זה כי הגיע השעה לחגור מתניים ולהחלץ חושים בכלי זיין של ספרי רבינו ז"ל ולדבר ולשוח עם בני הנעורים מאמיתת האמונה ומאוצר היראה ומקור

החכמה, כי הכל חפצים ליראה את שמך ולהגיע לתכלית טוב, אבל בלי נקודת הצדיק אינם יודעים מחייהם ובלעדיו לא ירימו ידם ורגלם לכל דבר שבקדושה.

וכבר דברתי עם כמה וכמה מאנ"ש מענין זה, שכן חובת כל אנ"ש בכל מקום שהם, להזהיר הגדולים על הקטנים ולהאירם בהמשכת דעת הקודש מדור לדור עד דורו של משיח ועד בכלל, שגם המלך המשיח בעצמו, ינחנו ויוליכנו וינהיגנו באורו ואמיתו של אור האמת הנצחי וכו' כידוע לנו.

וא"כ צריכים אנו לאכשורי דרא - להקים לגיון של מלך, כי אין מלך בלא עם ולהיישיר - לבבות מכל האמונות הטפילות המסתירים האמונה האמיתית, ולגלות ולהראות קבל עולם את עושר כבוד מלכותו ואת יקר תפארת גדולתו של כבוד אדמו"ר ז"ל, אשר בספריו הק' נמצאים כל אוצרות סגולת מלכים ופניני אבנים יקרות ומרגליות טובות אשר כל חפצים לא ישוו בהם, כי הם תענוגים כל התענוגים שבעולם, כל ההון הרב הזה צריכין לטעום ולכבד את הזולת - כמאמר הנשר הגדול (מהמעשה של הז' בעטלס). "הערט אויף צו זיין ארימעלייט, קערט אייך אום צו אייערע אוצרות, און ניצט מיט אייערע אוצרות" [=חידלו מלהיות עניים, חזרו לאוצרותיכם והשתמשו בהם]

הרבה שיחות יקרות יש תחת ידי

וברצות ה' אמשך בעסקי שאני עוסק זה זמן רב, לרשום כל הסיפורים והשיחות הנאמרים מפי זקני אנ"ש שיחוי, אשר יש ביניהם הרבה הרבה שיחות יקרות וסיפורים נפלאים מאד, שרק לפלא הוא שלא באו עד הנה בדפוס, ונתעוררתי מאשר ראיתי כי העזובה בזה היא רבה מאד ואין איש שם על לב שזקני אנ"ש נאספין והרבה שיחות וסיפורים יקרים נידונים לאבדון.

והי' מן הטוב ההוא אשר ייטיב ה' לי להוציא לפועל דבר חשוב זה והטבתי לו, ובראש ראשונה יהנה מזה מעכ"ת, אשר במה יוכל נער שפל כמוני לגמול לו בעלמא הדין אם לא בזה לכל הפחות, ואקוה בע"ה שיצא מזה זכות הרבים לנצח, וגלוי וידוע לפני כסא כבודו ית' שלא לכבודי הוא, רק למען הרמת שם כבוד אדמו"ר ז"ל להפיץ דבריו ופעליו, וגם יש ברצוני ומחשבתי עוד כמה עסקים אשר הנני מקוה בעז"ה שיהיו לטובת כלל אנ"ש וגם התגלות כבוד רבינו ז"ל ותלמידיו הק' מעסקים כאלו אבל עוד חזון למועד א"י.

ז' אדר אצל רשב"י

ודרך אגב אודיע לכבודו כי ביום ז' אדר שני הילולא דמשה רבינו ע"ה רעיא מהימנא זי"ע עשיתי נסיעה מיוחדת עבור תלמידי השיעור ד"כולל בוקר", ונסענו

על רוב מקומות הק' אשר בגלל הדרכים המקולקלים והמשובשים, אי אפשר להגיע אליהם אלא במכונית מיוחדת, וב"ה שאמרנו היו"ד קפיטיל תהלים על כל ציון וציון בהתקשרות לציון אדמו"ר ז"ל, והזכרנו את מעכ"ת ומשפחתו לרפו"ש ולכל טוב על כל המקומות הק' שהיינו, ולפנות ערב באנו על ציון הרשב"י ז"ל במירון. והתפללנו מנחה, ואחרי ריקודין ושמחה עצומה עשיתי התעוררות גדול בחסדי ה' בקרב אנ"ש שהיו שם וכן סתם אנשים שהיו שם ואמרנו בציבור תיקון הכללי בקולות ובהתעוררות... וכל ההמון נצטרף אח"כ לתפלתנו וממש ה' קידוש השם ברבים וקידוש שם אדמו"ר ז"ל אשר עשה רושם גדול על כל הנוכחים... ואח"כ התפללנו ערבית ויצאנו לחצר המערה לקדש הלבנה... ואח"כ שוב רקדנו הרבה, ומתוך שמחה עצומה נתפרדנו מהרשב"י ז"ל... וחזרנו אל מחוז חפצנו לחיים ולשמחה ולשלום. יה"ר שיהיו נא אמרינו לרצון לפני שומע תפילות כל פה.

והנה ימי ניסן הק' מתקרבין ובאים עלינו לטובה, אשר החודש הזה הוא ראש וראשון לחדשי השנה... אשר נולד בראשו הראש וראשון לכל התחלת דבר שבקדושה וזעשיו וכו'... והוא יתקננו בראש וראשון... והוא הולך לפנינו בראש וראשון ועפ"י דרכיו הק' נזכה לקבל את חג הפסח הק' בשמחה רבה ובחדווא גדולה וברוממות המוחין בגוף ורוח כראוי לנו ולכל ישראל. ונזכה להגאל בחודש הגאולה מכל הצרות והדחקות ומכל מיני עבדות בגוף ורוח, לזכות לכל טוב אמיתי לבלות ימינו ושנותינו בתורה ותפילה ומעש"ט בקדושה ובטהרה, על יסוד נקודת האמונה האמיתית והנצחית עד כי יבא שילה בב"א...

מנאי אוהב נפשו וידידו לנצח דבק מאח. המעתיר בעד רפואתו השלימה והמהירה ושואל ומבקש חסד של אמת בתחנונים המצפה לתשועת ה' כהרף עין, נחמן ישראל בהרה"ח כאמור"מ בורשטיין

(תודות לבנו הרה"ח ר' אברהם שמעון בורשטיין שיחי' ש מסר לנו בטובת עינו מכתב זה, תש"ח לו)

”
וכבר דברתי עם כמה וכמה מאנ"ש מענין זה, שכן חובת כל אנ"ש בכל מקום שהם, להזהיר הגדולים על הקטנים ולהאירם בהמשכת דעת הקודש מדור לדור עד דורו של משיח ועד בכלל

התורה

הענינים

אם הייתם רואים את היהודי העליז שהסתובב לבוש בגלימת רופא הזורה בוודאי לא הייתם מעלים בדעתכם שלפניכם עומד לא אחר מהקברן הידוע, זה הלוחם בעוז על כבודם של הנפטרים

- ◆ בכל שנה מחדש הייתה ידושלים

”נולה” עוקבת בחיוך אחר תעלולי של ה”דוקטור” הפורימי ◆ שביבי צהלה מקודרות חייו המופלאים של איש ארתור קדישא’ שכיהן גם כ”דוקטור פורים”... הרה”ח ר’ שמחה שמעון אנשין ז”ל

- ◆ והעיד צהלה ושמחה

אהרן אייזנברג

עריכה: אברהם מרדכי לב

מאה שערים. צהרי יום הפורים הקדוש. קוזקים מעוטרים, יהודים מבוסמים וילדים מחופשים. כולם יחד, במעין בלילה אחת של שמחה צרופה וטהורה.

באמצע הרחוב עומד "דוקטור" נכבד, גלימתו לבנה והדורה וזקנו הארוך לבן אף הוא. באמצעות המכשירים אותם החזיק בידו, ממשש בדופק של העוברים בסמיכות, מנסה להקשיב, להבין, עד כמה הם ליבם למצוות הצדקה. למראהו החביב, פתחו אלו את ליבם ונתנו בנדיבות צדקה הגונה...

בין לבין בוחן הדוקטור האם גם לבעליו של הרכב החולף יש דופק, ומיד אחר שקיבל סכום נכבד הפטיר לעברו: "רואים שיש לך לב טוב..."
כך עמד "הדוקטור" הפלאי, והציף את לבבות העוברים והשבים בשמחה רבה, כטוב ליבו ביין.
חדי עין יכלו להבחין, שמיד לאחר מכן הלך הרופא המסתורי וחילק בלאט את כל "משכורתו" היומית לעניי העיר!
ויהי לפלא.

בית צנוע וספוג

רבים כינוהו את ר' שמעון "דוקטור-פורים", אך לא הכל זכו להכירו מקרוב, להיחשף לדמותו המופלאה ורבת הגוונים של הרה"ח ר' שמחה שמעון אנשין זצ"ל.
ר' שמעון נולד בי"ב סיון תרפ"ה, לאביו החסיד הנודע ר' שמואל מאיר אנשין זצ"ל, שהיה מתלמידי המובהקים של החסיד רבי אברהם ב"ר נחמן מטולטשין זצ"ל.

הוריו של ר' שמעון התגוררו בבית צנוע בשכונת 'מאה שערים'. למעשה, "בית" זה לא היה כי אם חדר קטן עם חלון, שבתוכו גדלו ר' שמעון ואָחיו, בעודם יונקים בין הכתלים הספוגים עשרה קבין של יראת שמים טהורה, מסירות נפש לקיום התורה והמצוות.

אביו הדגול הרה"ח ר' שמואל מאיר זצ"ל, היה מבין חבורת הקודש של תלמידי ר' אברהם ב"ר נחמן בעיר ברדיטשוב, שבהשפעת דיבוריו הלוהטים עלו להתגורר בארץ הקודש. פלא גדול היה לראות את רוח הקודש של ר' אברהם ב"ר נחמן, כאשר לאחר שנים התברר למפרע, כי מי שנשמע להוראתו ולהעלות ארצה, הציל בכך את חייו ואת חיי משפחתו משמד רוחני נורא, שהחל משתולל ברוסיה מספר שנים לאחר מכן.

חסד של אמת

בתקופת קום המדינה, השלטון האנגלי עדיין שלט בארץ. צעירי ההגנה והאצ"ל החופשיים הקימו ארגוני מחתרת שלחמו בערבים, ובהמשך גם באנגלים. המצב בארץ היה מתוח עד למאוד, כל מי שהאנגלים חשדו בו בקשר למחתרת - ריחפה עליו סכנה נוראה רח"ל.

האנגלים, שהיו מתוסכלים ומבוהלים מה'מחתרות' שהארגונים הציוניים הקימו תחת אפס, פיתחו תרגיל מרושע: כאשר לוחמים יהודים נפלו בשדה הקרב, הוצב מארב כדי לתפוס את כל מי שיבוא להתעסק בקבורתם. מתוך הנחה, שכל מי שדואג לקבורתם, כנראה קשור אף הוא לאותה 'מחתרת'. לכן, מחשש לפיקוח נפש, הותירו אנשי ה'חברא קדישא' את החללים בשדה הקרב.

באותם ימים, היה ר' שמעון הצעיר מבין מתנדבי

ומה הדופק של הרכב... ר' שמעון בעברת המילתא דשטותא בעיצומו של יום הפורים

לא ויתר על הריקוד בשול... פורים תשמ"ה ר' לוי יצחק בריקוד עם ר' משה קרמר (באדיבת גנ.)

ישר לרבינו

כאשר שמע על אחד מאנ"ש שנפטר ל"ע, דאג להיות נוכח בהלווייתו, זאת על אף שבאופן רשמי לא הוזמן להתעסק שם בקבורת המת, בכל זאת השתדל ליטול חלק בהכנסת המת אל תוך הקבר וכך היה יכול להזכיר לנפטר ללכת מיד לרבינו הקדוש.

כאשר נפטרה כלתו של ר' שמואל הורביץ, אשת בנו ר' שבת, קרא ר' שמואל לר' שמעון והחווה לו מחלונות ביתו על הר הזיתים: "הנה, כאן יש דרך צדדית, הולכים ישר, לא עולים דרך המנזר, עולים ישר... והרי צריך מקווה?!... הנה המקווה של ר' ישמעאל כהן גדול במעיין השילוח!"

ר' שמעון, שלא ירד לסוף דעתו, שאלו "ר' שמואל, על מה הנכם מדברים?" ענה ר' שמואל בביטול: "מדבר אני על עצמי!"...

ר' שמעון מצדו ניסה להסביר לו שלא ניתן לערוך 'לוויה' בשביל כה צר, מחמת ריבוי המלווים. אך ר' שמואל השיב: "אינני צריך לוויה, רק מספר אנשים גיבורים שיישאו אותי", ותוך כדי דיבור הוסיף: "נא, בבקשה ממך, דאג שיטמנו אותי בחלקת אנ"ש מברדיטשוב, אני אוהב אותם!"

ר' שמעון ניסה לטעון בפניו שכבר אזלו מקומות הקבורה בחלקה זו, אך ר' שמואל התעקש: "ימצאו מקום"... וראה בכך כעובדה מוגמרת. שבועיים לאחר אותה שיחה, הסתלק ר' שמואל הורביץ לגני מרומים! ור' שמעון כמובן, התמסר לקיים את רצונו בשלמות.

הצלת ציון רבינו הק' באומן

גם אל מול גורמי ממשל חשובים לא נרתע ר' שמעון. היה זה כאשר נקרא ר' שמעון לאומן מטעם וועד 'אתרא קדישא', זאת בכדי לבדוק ולאשר את תוכניתו של נשיא אוקראינה דאו, להפוך את ציון רבינו הק' לאתר מורשת עולמי.

מהנדס מקומי הכין תוכנית סדורה, ובה תוכנן לבנות גרמי מדרגות לאורך כל הגבעה של הציון (המוקפת היום בגדר), כשהכניסה הראשית תהיה מלמטה, כך שבראש המדרגות יעמוד הציון הקדוש. לדבריו, בצורה זו האתר יהיה מרשים ומושך. ואכן, לשם ביצוע העבודה המתוכננת כבר הובאו למקום משאיות ופועלים החלו לפרוק גרמי מדרגות בטון.

משהגיע ר' שמעון כדי לבדוק את השטח ולאשר את התוכנית, הבחין בגרמי המדרגות שהיו במקום ועצר מיד את העבודות. ובלהט של קדושה הסביר למהנדס האוקראיני: "הרי על כל הגבעה יש קברים של אנשים קדושים! כיצד ניתן להציב עליהם גרמי מדרגות, ובכך לבזותם ולהחריד את מנוחתם!?"

כאשר הבחין שלמהנדס קשה לשנות את דעתו, הזעיק בהילות את כל היהודים שנכחו במקום, ומיד התאספו שני מנייני יהודים בשטח והחלו לקרוא מזמורי תהילים, כאשר ר' שמעון מגדיל לעשות ומכריז: "אם יהיו כאן מדרגות, הן יוצבו על גופתי!"

כאשר ראה המהנדס את נחישותו של ר' שמעון, חדל מתכנונו המקורי, והמקום גודר ונשמר בקדושת בית החיים. עד היום עדיין ניתן לראות את שרידי המדרגות, שהונחו בגבעה מתחת לציון הקדוש.

קשר קרוב וחם עם זקני אנ"ש

קשרים קרובים מאוד היו לר' שמעון עם גדולי זקני אנ"ש. קשר חם במיוחד היה לו עם הרה"ח ר' אברהם שטרנהרץ, שיעץ לו שכדי להיוושע בזש"ק ישפץ את המקווה שבחצר ציון הרשב"י במירון. כמו כן, הציע לו שכאשר יחלק מנות מזון, לא יחלקן ישירות לידי המקבלים, וכך לא יקפידו אם יקבלו בטעות נתח קטן יותר. כשבוע לפני פטירתו של ר' אברהם, ישב עמו ר' שמעון ויחד דנו

ה'חברא קדישא'. ליבו לא נתן לו להותיר את הגופות בביזיון, ובחירוף נפש יצא לקבור את החללים! לא אחת נעצר ונחקר, אך הוא לא נרתע וחזר על גרסתו שוב ושוב: "אין לי כל קשר למחתרת. יהודי אני, ומצווה עליי לדאוג לכבוד המתים!"

גם בשנת תש"ח, כאשר ירושלים הופגזה שוב ושוב, לא נח ר' שמעון: במסירות נכנס לתוככי בית החולים "שערי צדק", שם סייע לחולים הרבים בכל הנדרש. כעבור זמן מה, לא עמד ליבו הרגיש והרחום מול האנחות הרבות שנשמעו תדיר בחלל בית החולים, ומשניסרו אלו את ליבו שוב ושוב, בחר לעסוק מעתה רק עם המתים, שאינם מקרינים חוצה את הסבל והצער שהיו מנת חלקם.

מסירות נפש נדידה

למעשה, עיסוקו בקבורת המתים, היה רק תחילתה של שרשרת פעולות מופלאה שנמשכה קרוב לששים שנה! בהמשך השנים נקרא הארגון בשם 'כבוד החי', ששם לעצמו מטרה לנהל מאבק עיקש מול גזירות ניתוחי המתים. לא פעם ולא

פעמיים הסתיר ר' שמעון במסירות נפש גופות נפטרים, והעלים אותם מידים רעות שחפצו לשלוח בהן יד. לימים הצטרף ר' שמעון להרה"ח ר' דוד שמידל שליט"א, י"ד ארגון 'אתרא קדישא' שהוקם על ידי הרב מבריסק זצ"ל, והצטרף למאבק. יחד נלחמו בכל מקום בעולם בו נמצאו קברי ישראל בסכנה. עשרות הפגנות נערכו במשך השנים ע"י הארגון, כשמאות בני תשחורת נזעקו לעצור בגופם את חילולי הקברים.

ממרומי גילו המופלג היה יוצא ר' שמעון עטור השיבה אל עבר מקומות החילול השונים, ומשהגיע למקום היה נעמד בראש המערכה וחוסם בגופו את הטרקטורים לבל יחללו ח"ו את כבוד המת.

באחת מפעמים אלו, כאשר נערכו חפירות קברים בגבעה הצרפתית בירושלים, התפרסמה תמונה מהרידה בכל העולם, ובה נראו ארבעה שוטרים נושאים את ר' שמעון בידי וברגליו בביזיון מחפיר, משל היה 'שק תפוחי אדמה'.

"כשנודע לאבי על קבר שחולל או שסכנת חילול מרחפת עליי, מספר בנו ר' שמואל מאיר הי"ו, "בכל פעם מחדש היו פניו מחווירות וזעזוע עצום נשקף עליהם, משל הייתה זו הפעם הראשונה בחייו ששמע על הגזירה הנוראה. הדבר ממש בער בקרבו, ובשום מקרה לא אבה להשלים עם רוע הגזירה, ועשה הכל כדי לבטלה".

ממרומי גילו המופלג היה יוצא ר' שמעון עטור השיבה אל עבר מקומות החילול השונים, ומשהגיע למקום היה נעמד בראש המערכה וחוסם בגופו את הטרקטורים לבל יחללו ח"ו את כבוד המת

הכל את ניצול הזמן המיוחד שנהג בו בקברי הצדיקים, כדרכו. עוד לפני שנפתחה הדרך לציון הקדוש באומן, פקד את המקום פעמיים. גם כאשר לא ניתנה אשרת שהייה באומן, הצליח יחד עם שניים מיקיירי אנ"ש לחמוק ולהגיע לציון הקדוש, בתחבולות ובמסירות נפש גדולה.

גמילות חסדים בהצנע לת

למרות אופיו החזק של ר' שמעון, שהתבטא בהיותו קברן ולוחם עז פנים אל מול מחללי הקברים - אל מול נדכאי העם היה מגלה את ליבו הרחום והרחב עד למאוד.

נזקקים רבים זכו למתת הגונה מידו של ר' שמעון. דאגה מיוחדת נצר בליבו להרה"ח ר' דוד קלמנוביץ, אחיו של ר' יענקל מלמד, שנקרא בפי כל "דוד רומיינישער" או "דוד ברסלבר". ר' דוד היה גלמוד ובעל ייסורים, ור' שמעון זימנו לביתו בכל סעודת ליל שבת, ואף שלח אליו במיוחד סיר 'חמין' מהביל בבוקרו של השבת.

ואף הגדיל לעשות, כאשר התכופף בעצמו וניקה את חדרו הצר של ר' דוד שבו התגורר, ובשכבו על ערש דווי, סעדו ר' שמעון עד יום פטירתו. פעמים ויתר על דברים חשובים כדי לדאוג לו, היה זה באחד מימי הסליחות כשנכנס לבקר את ר' דוד והבחין בו שכעת הוא זקוק במיוחד לעזרתו. מיד התמסר אליו בכל לב ושהה עמו שעה ארוכה, זאת על אף שהפסיד באותו יום את אמירת הסליחות כוותיקין עם אנשי שלומינו.

פעמים רבות, בעת שהיה עסוק בסיוע ועזרה לזולת, היה נשאר ער יום או יומיים תמימים בכדי לעסוק בצרכי האחר, ורק לאחר מכן היה הולך להשלים את שעות השינה החסרות.

כאשר חלה אחד מאחיו, נטל על עצמו תכף את הטיפול בו ואף נסע עמו במיוחד לארה"ב לצורך הטיפולים. גם בהמשך, כאשר שהה אחיו במיטת חוליו לא פסק מלסעוד ולתמכו, כך עד שנפטר בדמי ימיו, כאשר גם אז הוסיף לפרוס את חסותו על בניו היתומים.

כששמע על אחד מאנ"ש שהיה סופר סת"ם במקצועו, שחלה ואין בכוחו לפרנס את משפחתו, מיד הגיע ונכנס לביתו, ערך בו ניקיון כדבעי ולא שכח להשאיר סכום מכובד תחת הכרית...

בעת שנפטרה זוגתו של הרה"ח ר' יעקב זאב ברזסקי, שהה ר' יעקב

על ענייני הקיבוץ בר"ה. את הבשורה הכואבת על פטירת ר' אברהם בכ' באלול תשט"ו, שמע ר' שמעון כבר בהיותו עוסק בהכנות לקראת הקיבוץ. כך גם עמד בקשר קרוב עם הרה"ח ר' גדליה קעניג זצ"ל. ואף מהרה"ח ר' לוי יצחק בנדר זכה גם לקרבה מיוחדת, כשקבע עמו 'חברותא' לאחר נישואיו, ויחדיו עסקו בהלכה.

היה מראשוני המתקבצים בר"ה במירון, וסייע לכל צרכי הקיבוץ במקום. שבוע לפני ראש השנה כבר יצא לדרכו מירונה, כדי להכין היטב את המקום לקראת הבאים. גם לדברים שלא היו לפי כבודו דאג כל העת, כך למשל דאג לתקינות המקווה שבחצר הציון ואף לניקיונו, כמו כן לאספקת הסולר לשם חימום המקווה.

לא אחת היה ער במשך לילות שלמים, בכדי להחליף או לנקות את מי המקווה, זאת לאחר שהחסידים ר' שמאל שפירא ור' אברהם יעקב גולדרייך ביקשו ממנו שידאג גם לכך.

סעודת הודיה

מדי שנה בחג שמחת תורה ערך בביתו 'קידושא רבה' כיד המלך, וזאת במטרה להודות על כך שביום זה נושע בלידת בתו הבכורה, לאחר שנות ציפייה ארוכות. אף זקני אנ"ש הגיעו להשתתף ולשמוח עמו, ביניהם הרה"ח ר' גדליה קעניג זצ"ל, ר' נתן ב"ר אברהם שטרנהרץ זצ"ל ועוד. ברבות השנים היה תורם את ה'קידושא רבה' בבית מדרשו הגדול במאה שערים.

כידוע לכל העוסק בחינוך, כי אחד הזמנים הקשים והמאתגרים לחינוך הנערים הנו בצהרי יום השבת כאשר ההורים נחים ואין מי שיפקח עליהם. גם כאן, מי שהשכיל לפרוש את כנפי אחריותו על צעירי הצאן בשעות אלו, היה ר' שמעון. מדי שבת בשבתו אסף את כל ילדי החמד בבית מדרשו במאה שערים, וקרא עימם פרקי תהילים, בעודו מתגמל ומדרבן אותם במיני מתיקה, בוטנים ושקדים.

ר' שמעון השתתף בקביעות בשיעוריו של הרה"ח ר' לוי יצחק בנדר זצ"ל, מדי שבת בבוקר ובסעודה שלישית. מדי יום קרא ברגש את ה'תיקון הכללי', כשאינו מוותר עליו אף פעם. זאת מלבד השיעורים הקבועים שקבע בהלכה, וכן ה'חוק היום' שלמד באדיקות.

באהבתו את התורה, כאשר חלה ולא היה בכוחותיו ללכת לשיעוריו, ביקש מאחיו ר' אברהם שידאג לו לחברותא שיבוא ללמוד עמו בביתו. ר' אברהם שלח את בנו שיבלט"א הרה"ח ר' אפרים נחמן שליט"א, שילמד עמו דף גמרא הדק היטב, כאשר ר' שמעון מצדו מתעקש לא לוותר ולהבין כל 'תוספות' עד הסוף.

בהילא דרשב"י

כאמור, היה לו לר' שמעון קשר לציונו של הרשב"י במירון, קשר שאפף את כל נימי נפשו. עד כדי כך, שגם כשהיה מחובר לבלון חמצן מפאת מצבו הבריאותי וגילו המופלג, לא ויתר על השתתפות בהילולא דרשב"י בל"ג בעומר!

גדולות ונצורות פעל שם ר' שמעון, ואף בהכנסת האורחים בימי ל"ג בעומר, שהייתה חשובה לו עד מאד. מדי שנה לפני ל"ג בעומר נסע לצפת וקנה בלוקים של קרח, בכדי להכין את משקה ה"ברד" שחילק להמוני המתפללים.

את הכל עשה במסירות נפש, ואף התנגד להעמיד קופה בסמוך לשתיה, כדי שאנשים לא יחשו מחויבות לתרום. גם בעניין הסדרת המחיצות במקום נזקף חלק חשוב לזכותו, כשאת הכל עשה אך מתוך רצון טהור שהמקום יהיה על טהרת הקודש כראוי.

לעת זקנותו, אהב לפקוד ולהתפלל בקברי צדיקים. תמיד כאשר ביקשו ממנו בניו לנסוע לקברי צדיקים, הסכים מיד. פעם כאשר נכנסו לקבר שמעון הצדיק, שאלו בנו "כמה זמן תרצה לשהות כאן?" ור' שמעון נענה בטבעיות "כמה שתרצה..." וכך, במשך כל שהייתם במקום, התפלל ר' שמעון וקרא תהילים וליקוטי תפילות בדביקות. גם שם ראו

לאחר מכן התנדד
שהלה לוקה במחלת
ה'נטילה'... ור'
שמעון, לא די שאינו
מוחה בו, אלא קודם
שעלה אליו מדי
שנה, טרח והכין
מספר שטוחות בכיסו
כדי שיהיה למסך
מה ליתול ממנו...

הקודש, או בני ישיבה הלומדים בירושלים ומרוחקים מבית הוריהם. אלו כמו אלו מצאו בביתו ארוחה חמה וטעימה שהגיש להם ברוחב ליבו.

"דוקטור-פורים"

בשונה מ"ר' שמעון של כל השנה", שהיה דמות רצינית ועסקה, היה "ר' שמעון של פורים" דמות בזכות עצמה, כזו שקנתה לה 'מעמד' של ממש בחוצות ירושלים ואף מחוצה לה. כל ישותו התעטפה בשמחה מופלאה, שהדביקה את כל סובביו וסחפה אחריה רבים שציפו לראותו מחדש בכל שנה ושנה.

מנהג נאה נהג ר' שמעון בימי הפורים: את זקנו ההדור שהיה מגולגל למעלה במשך כל ימות השנה, פתח לרווחה, ועל צווארו תלה נרתיק לתוכו היו משליכים העוברים והשבים כספים עבור העניים. מעולם לא הביט ר' שמעון מהו הסכום שנזרק פנימה ואת כל אחד מהנותנים היה מברך בחום כאילו נתן סכום גדול.

תלבושת מיוחדת הייתה לו, רופא-פורים. עמה כיתת רגליו מבית כנסת אחד למשנהו בירושלים ובבני ברק, שעות רבות הקדיש כדי לאסוף מתנות לאביונים, כשהוא מברך כל תורם מעומק ליבו שלא יצטרך להגיע לרופאים ולא לעורכי דינים... את המעות שאסף, חילק בו ביום לעניים. אך לא רק ממון הביא להם, אלא בגופו היה עולה לביתם ומשמחם, כשבחדא מחתא היה נותן להם מתת יד הגונה.

כאשר שמע על אחד מאנ"ש, שמחמת גילו המבוגר נזקק למקל-הליכה, אך התקשה להשתמש בו כיוון שחשש להרגיש זקן, ניצל ר' שמעון את ימי הפורים כדי לשכנעו להשתמש במקל... "זוכרני" מספר בנו, "כיצד זעק בלהט באחת השנים: 'אנ"ש' היו בוכים ותקנינו בעצה טובה מלפניך'... וחזר על כך שוב ושוב ושוב".

בתוך כדי עבודתו הפורימית, היה מוצא זמן ונכנס לבית מדרשו כדי לרקוד ולשמוח יחד עם ר' לוי צחק ור' שמואל צ'צ'יק, שנהנו ממלאכתו ומאמרותיו השופעות.

לפי דרכו של המקבל

בנו מספר שבמהלך שנותיו האחרונות, הלך עמו לבקר בביתו של יהודי נדא. לפתע הבחין הבן, כי הלה מכניס את ידו לתוך כיסיו של ר' שמעון ומוציא משם כסף. אך כאשר רמז לאביו כי היהודי עוסק ב'נטילת ידיים'... ביקש ממנו ר' שמעון ברמיזה שישתוק. לאחר מכן התברר שהלה לוקה במחלת ה'נטילה'... ור' שמעון, לא די שאינו מוחה בו, אלא קודם שעלה אליו מדי שנה, טרח והכין מספר שטרות בכיסו כדי שיהיה למסכן מה ליטול ממנו... כך תמך בו לפי דרכו. זו הייתה מומחיותו הרבה, לתת לכל אחד כפי כבודו, רצונו ומעמדו.

את פעולותיו הרבות למען הכלל, עשה ר' שמעון מתוך צניעות וענווה, ודומה כי רק מעט מזעיר מהן נודעו. אף בנו היחיד, אינו יודע הרבה על פעולות החסד בהן עסק אביו, זאת משום שלא הרבה לדבר על עצמו ולספר על מעשי החסד בהם עסק תדיר.

אך ללא ספק כל מעשיו נרשמו ונחקקו לעד בעולם האמת, ועומדים לו לזכות. השיב את נשמתו לבוראה בחודש השמחה,

ביום ה' אדר ב' תשס"ה. ת.נ.צ.ב.ה. ■

במירו ור' שמעון שחשש כיצד ר' יעקב יקבל את הבשורה, המתין בפתח ביתו בסבלנות שעה ארוכה עד שר' יעקב ישוב, בכדי שיוכל לבשר לו את הבשורה באופן הראוי, שלא ייבהל חלילה.

לא רק בבתי אחרים היה 'גומל חסדים', אלא גם לתוך ביתו היה מכניס אורחים. פעמים רבות היו אלו בחורים מארה"ב שהגיעו ללמוד בארץ

לא משנה כמה כסף... ר' שמעון בפורים

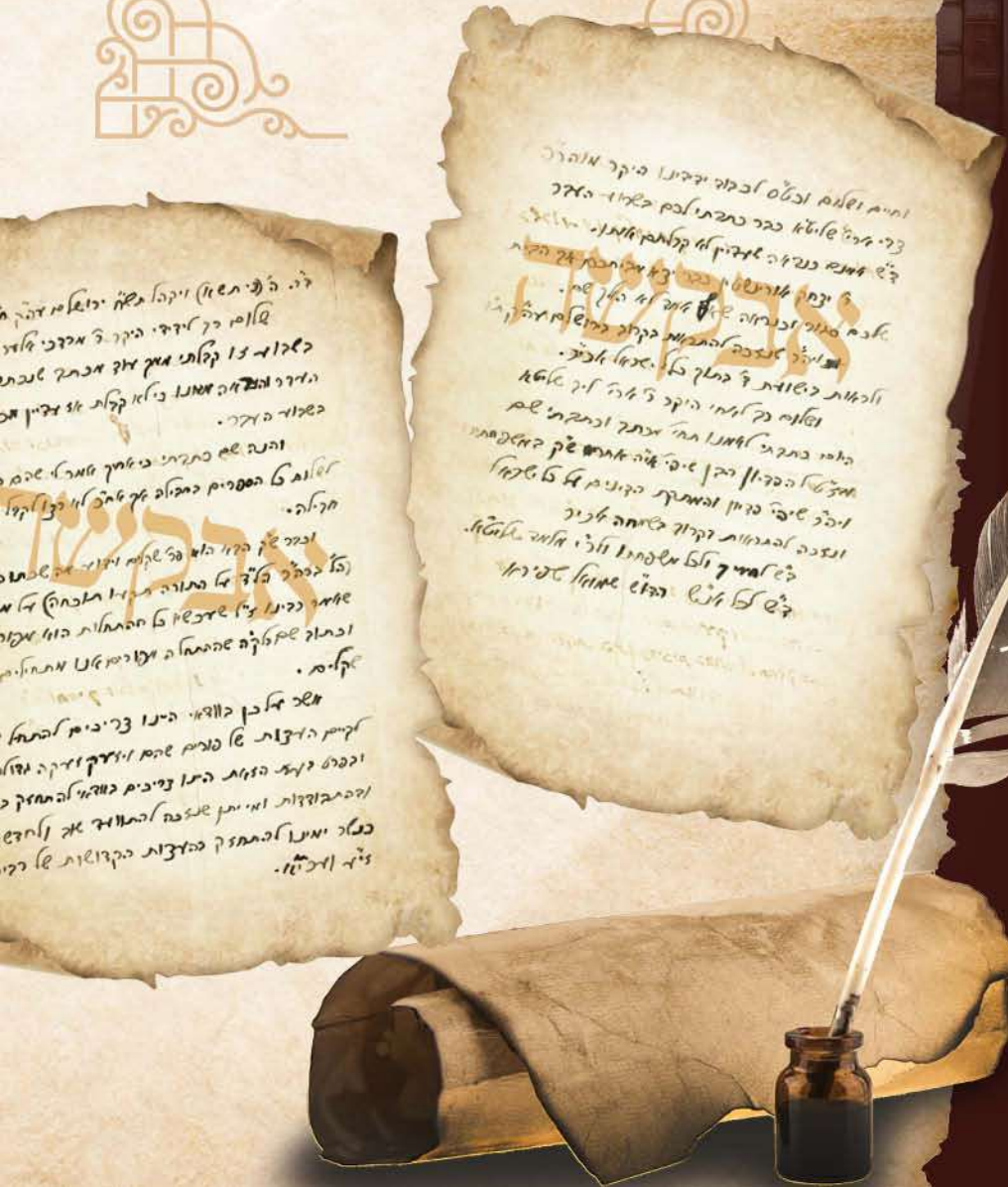
לא חת לפני אף אחד. ר' שמעון בבדיקת תוכנית בניה באזור הציון באומאן

"בוודאי היינו צריכים להתחיל מחדש לקיים העצות של פורים"

מכתב ששלח החסיד הנלהב רבי
שמואל שפירא זצ"ל מתוככי
ירושלים העתיקה הנצורה, אל ידידו
החסיד המופלג רבי מרדכי
אלעזר רובינשטיין זצ"ל

בית הגמדים

מאמדים
אגרות ומכתבים
והודושי תודה
בלתי ידועים

אל ג'מאל', שהוקם במיוחד לשם כך שמונה קילומטרים מהעיירה מאפראק שבירדן.

חודשים ארוכים שהו במחנה הנידח והצחיח, כשהם שוכנים באוהלים. במצב זה זהרה דמותם של חסידי ברסלב, האריות שבחבורה, בדבקותם בבוראם, בעבודתם את ה' ובדקדוק ההלכה בו נקטו גם בתנאים לא תנאים אלו.

רק לקראת ראש חודש אדר תש"ט השתחררו לחופשי עם יתר כל השבויים, וחזרו בלב מלא הודיה לה' אל בני ביתם המודאגים.

מכתבו של החסיד הנודע רבי שמואל שפירא זצ"ל, שטרם ראה אור, נכתב בעיצומם של ימי המצור, ביום ה' פרשת ויקהל-שקלים, כ"ג אדר א' תש"ח, אל ידידו הנאמן רבי מרדכי אלעזר רובינשטיין, ששהה אז בעיר החדשה.

נפלא עד מאוד לראות כיצד בצוק אותם ימים קשים וטרופים, נתונות היו מחשבותיו וגעגועיו אל העבודות הקדושות של פורים כבימים כתיקונם: "בוודאי היינו צריכים להתחיל מחדש לקיים העצות של פורים, שהם 'ויזעק זעקה גדולה, ובפרט בעת הזאת היינו צריכים בוודאי להתחזק בתפילה ובהתבודדות', והוא מוסיף בתקווה כי יזכו שוב לעסוק בעבודת ה' בצוותא, "להתוועד שוב ולחדש כנשר ימינו להתחזק בהעצות הקדושות של רבינו הקדוש". כן דורש הוא בשלום "ידידינו היקר מוהר"ר צבי ארלי שליט"א", הלא הוא החסיד הנלהב רבי הירש לייב ליפל (שבתחילת החורף יצא יחד עם משפחתו את הרובע לימים מספר לרגל שמחת אירוסו בתו, שנועדה להתקיים בעיר החדשה. כשהתכוונו לשוב אל העיר העתיקה, נמנע מהם הדבר, מאחר והמלחמה פרצה במלוא עוזו. מחוסר ברירה נכנס לגור בבית אביו רבי אהרן בצלאל ב'בתי וורשה', שם שהה עם בני ביתו עד שהשיג דירה ב'מאה שערים' ובה התגורר כל ימי המלחמה, שבסיומה עבר יחד עם שאר הפליטים לקטמון).

כן דורש רבי שמואל בשלום אחיו רבי אריה לייב וחמיו, הלא הוא החסיד רבי מרדכי קעז, ובשלום ידידו של רבי מרדכי - רבי יעקב מלמד. הוא מספר לאחיו רבי לייב כי כתב גם מכתב לאמם ע"ה, בה איחל מזל טוב לשמחת 'פדיון הבן' שתהיה במשפחתם אחרי שבת, ומוסיף "ויה"ר שיהי' פדיון והמתקת הדינים על כל ישראל ונזכה להתראות בקרוב בשמחה אכ"ר".

כמו יתר תושבי העיר העתיקה בירושלים, חוו יקירי חסידי ברסלב דרי הרובע היהודי, את מאורעות ותהפוכות מלחמת תש"ח. כשנורו היריות הראשונות על ידי הצלפים הירדנים ומספר יהודים נפגעו, החליט שלטון ה'מנדט' הבריטי לסגור את השער הגובל בין הרובע היהודי ובין ה'בטראק' - השוק הערבי, שבו הורגלו היהודים לערוך קניות.

אט אט הלכו התושבים היהודים ונותקו מן העולם החיצון. בתחילה היה קיים קשר בין הרובע ובין ירושלים החדשה, כשבחסות המשטרה הבריטית הגיע מדי יום רכב משוריין עם אספקת מזון, ולעתים נדירות ניאותרים השוטרים להעביר אנשים או מכתבים מהכא להתם, אך לא פעם אירע ובהעדר ליווי, לא הגיע המשוריין במשך כמה ימים. עקב התקפות חוזרות ונשנות על המשוריין, השתבשה אספקת המזון ושאר המצרכים הבסיסיים. והחיים הפכו לקשים מנשוא.

הלגיון הירדני שהתמקם על הר הזיתים המשקיף על העיר, שיגר ללא הרף פגזים על בתי הרובע וזרע הרס והרג רב. בד' אייר תש"ח נטשו הבריטים את העיר העתיקה, כשנותרים בו 1,700 יהודים, מבודדים ומסוגרים מבלי יכולת לצאת ולבוא.

אחרי קרבות עקובים מדם, יצאו ביום שישי י"ט אייר תש"ח, רבני העיר העתיקה הרב בן ציון מרדכי חזן והרב ישראל זאב מינצברג, אל מפקד הלגיון הירדני עבדאללה א-תל, כשדגל לבן בידיהם לאות כניעה. מפקד הלגיון קרא ללוחמים היהודים לצאת ולהתייצב לפניו, אלא שהלוחמים היו מעטים, היה זה לביזיון עבורו שקומץ קטן כזה עמד מול צבאו במשך חודשים ארוכים, לכן החליט שכל הגברים הבריאים הם 'לוחמים', גם יהודים חרדים שמימיהם לא אחזו בנשק ולא ידעו כיצד משתמשים בו. את כולם הורה לקחת בשבי.

בין השבויים היתה קבוצה ניכרת מחסידי ברסלב: רבי דוד נובומינסקי, רבי משה בורשטיין, רבי דוד שכטר, רבי שמואל שפירא, רבי אברהם יעקב גולדרייך, רבי שמואל הורוויץ ובנו אהרן, רבי בצלאל בן הר (בלומברג), רבי ראובן שפנייר, ועוד מבני הישוב הישן, ואף קשישים ביניהם.

האוטובוסים יצאו לדרך הארוכה, שבסופה מצאו את עצמם יקירי אנ"ש בתוך מאות יהודים כלואים במחנה-שבויים ענק - 'אום

של רבינו הקדוש זי"ע ועכ"א".
וחיים ושלום וכט"ס לכבוד ידידינו היקר מוהר"ר צבי ארלי שליט"א, כבר כתבתי לכם בשבוע העבר ד"ש אמנם כנראה שעדיין לא קבלתם אותו.

ר' יצחק אורינשטיין כבר יצא מביתכם, אך הבית שלכם סגור וכנראה שאף אחד לא הולך שם.

ויה"ר שנזכה להתראות בקרוב בירושלים עה"ק ת"ו ולראות בישועת ה' בתוך כלל ישראל אכ"ר.

ושלום רב לאחי היקר ר' ארלי לייב שליט"א, היום כתבתי לאמנו תחילי מכתב וכתבתי שם מזל טוב להפדיון הבן, שיהי' אי"ה אחרי שבת קודש במשפחתנו. ויה"ר שיהי' פדיון והמתקת הדינים על כל ישראל ונזכה להתראות בקרוב בשמחה אכ"ר.

ד"ש לחמיק ולכל משפחתו ולר"י מלמד שליט"א.
ד"ש לכל אנ"ש, הדו"ש שמואל שפירא

ב"ה ה' (כי תשא) ויקהל תש"ח ירושלים עיה"ק ת"ו

שלום רב לידידי היקר ר' מרדכי אלעזר נ"י

בשבוע זו קבלתי ממך עוד מכתב שנכתב ביום ד' העבר והנראה ממנו כי לא קבלת אז עדיין מכתב ששלחתי בשבוע העבר.

והנה שם כתבתי כי אחיך אמר לי שהם חושבים לשלוח כל הספרים בחבילה, אך אח"כ לא רצו לקבל שום חבילה.

וכבר שבת קודש הבא הוא פרשת שקלים, וידוע מה שכתוב בליקוטי הלכות (הל' ברה"ר הל"ד על התורה תקעו תוכחה) על מה שאמר רבינו ז"ל שעכשיו כל ההתחלות הוא מפורים, וכתב שם בלק"ה שההתחלה מפורים אנו מתחילים מפרשת שקלים.

אשר על כן בוודאי היינו צריכים להתחיל מחדש לקיים העצות של פורים, שהם 'ויזעק זעקה גדולה, ובפרט בעת הזאת היינו צריכים בוודאי להתחזק בתפילה ובהתבודדות, ומי יתן שנזכה להתוועד שוב ולחדש כנשר ימינו להתחזק בהעצות הקדושות

פרק מתוך ספר:
תולדות הרד"ק שמואל
הרודיץ צ"ל הנמצא בשלבי עריכה

הללוהו כל בבית אור

דוד דגן

ספר כוכבי אור

והוא ספורים נפלאים. ודברים נעימים. ונחמדים. על אודות וקד סדרת קדושה שמו של אלמוד אור סלודות ונינו נחמן מברסלב זצוק"ל ונדבר סעומות נשגבות דבריו סגוראים וספארת נכדודת אנשיו סנאמנים. וחלקתי את הספר כזו לך, חלקים סנקראוס צסס. אנשי מוהר"ן אמת ואמונה, חכמה ובינה, ששון ושמחה. קצתו נדפס בירושלם בשנת שי"ט ע"י המחבר בעצמו הרה"ג האלקי מוהר"ר אברהם ז"ל ב"ר נחמן מטולמישין זצ"ל, ועתה בעזתי נאסף ונתקבץ כולו מהכת"י ע"י ה"ר שמואל הלוי הורוויץ והוצא לאור על ידו

ירושלם תוכבי"א
שנת תרצ"ג לפ"ק
כתב ברסלב לתורה ותפלה
בהנהלה א. ח. ברנשטיין

שער הספר 'כוכבי אור' מהדורת תרצ"ג שהדפיס ר' שמואל

יפוצו מעיינותיך חוצה -
קורות השתלשלות הדפסת
ספרו של החסיד האלוקי
רבי אברהם ב"ר נחמן הלוי
חזן - 'כוכבי אור' במהדורתו
המורחבת בשנת תרצ"ג
על ידי החסיד הנלהב רבי
שמואל הלוי הורוויץ -
במלאות נ"ב שנים לפטירתו
בי"ב אדר תשל"ב
(מאמר ראשון)

השנה

היא תרצ"ב. החסיד הנלהב רבי שמואל הורוויץ שב זה עתה מאומן שמעבר למסך הברזל. לאחר שנאסר באשמת הברחת הגבול ונחשד בריגול, ישב ארבעה חודשים בכלא הסובייטי ולאחר תפילות רבות שהתפללו עבורו, זכה לשוב לחיק משפחתו בירושלים עיה"ק. אחוז התלהבות אש קודש שאינה יודעת מנוח, לא שקט רבי שמואל על שמריו. עם שובו יסד יחד עם שאר אנ"ש בירושלים את 'ישיבת ברסלב לתורה ותפילה'. מיד לאחר מכן נפנה לעסוק במלוא מרצו בסידור והוצאתם לאור של כתבי החסיד האלוקי רבי אברהם ב"ד נחמן חזן, יחד עם עוד כתבים נוספים המצפים לראות אור, אותם ליקט והעתיק בעמל רב זה תקופה ארוכה. הוא קיווה כי מלבד הפצת המעיינות חוצה, ההכנסות ממכירת הספרים גם יסייעו להחזקת הישיבה.

מן ההעלם אל הגילוי

באותן שנים היו כמה אנשי מעשה מאנ"ש שהתמסרו להדפסת ספרי רבינו הק' ותלמידיו, אולם הוא - מעייניו נתונים היו לחיבורים אשר עודם בכתובים וטרם יצאו לאור פני תבל. עיקר מאמציו התמקדו בתחום זה. עוד לפני נסיעתו לאומן, בחושיי המחודדים תר וחיפש כל העת אחר כתבי יד נעלמים. כך למשל הוא מספר במכתב בשנת תרפ"ח לידידו רבי ישראל בער אודסר, כי העתיק מכתבי רבי אברהם ב"ד נחמן שבידי רבי מאיר אנשין, ואגב כך מבקש ממנו שימציא לידו כתבים נוספים: ברוך ה' כבר סיימתי להעתיק את הכתבים של ר' אברהם ז"ל שאצל ר' מאיר נ"י, למען ה', תראה לחפש את הקונטרס שאצלך ושלה לי אותו כדי שיהיו כל הכתבים יחד. בהיותו בפולין, סיפר לו רבי יצחק מאיר קורמן מלובלין כי בידו כתבים שלא נדפסו, לבקשתו הבטיח להעתיקם עבורו, ולאחר מכן כתב לו רבי שמואל בהיותו בוורשה: לפלא לי מאוד מה שכבודו אינו מזכיר כלל אם מעתיק הכתבים, כמו שהבטיח לי שר' שמואל אלי' וכבודו יכתבו כל יום שעה ויותר וכו' על כן, למען ה', מעתה לקיים זאת לכתוב תיכף בכל יום, למען ה', ויודיע לי תיכף אם עוסק בזה. רבי יצחק מאיר אכן שלח לו העתקות, ששולבו לאחר מכן בספרים שהדפיס.

רשימת כתבים

- א. באחת מרשימותיו, ציין רבי שמואל רשימה של כתבי יד שראה (כפי הנראה באומן) או ששמע על קיומם:
- א) ב"ה ראיתי תכריך כתבים ממכתבים של מהרנ"ת ז"ל (לא מכתב יד ממש) ויש דברים הרבה שלא נדפסו עדיין.
- ב) מחברת מכת"י ר' שמואל אייזיק ז"ל מחזיונות וחלומות שלו.
- ג) ספורי מעשיות ושיחות הר"ן מכת"י (אפשר ר' נחמן מטולטשין או מהרנ"ת ז"ל).
- ד) לקוטי הלכות מכת"י מהרנ"ת ז"ל כמה כרכים.

- ה) התנאים של רבינו ז"ל עם אשתו השני' וחתמתם.
 - ו) ושמעתי שיש מכתב ממהרנ"ת להרב מסווראן שמתרץ לו עשרים קשיות שהקשה לו.
 - ז) ושיש ה'באבי הנחל' על כל הלך"מ, חיבור גדול יותר מה'פרפראות'.
 - ח) ושיש מהרב מטשעהרין חיבור מהזוהר כמו 'לשון חסידים' ודרך חסידים' על ספרי חסידות, כן מלוקט מהזוהר וכו'.
 - ט) ועוד כת"י מהרב מטשעהרין.
 - י) ראיתי ה'כוכבי אור' בכת"י מה' מטעפליק.
 - יא) ה'ירח האיתנים' על ר"ה וי"כ כמו 'קרא דשבתא' על שבת.
 - יב) ראיתי מכתבים מר' אברהם ז"ל ור' ישראל ז"ל ור' געצ'י ושאר אנ"ש הוותיקים.
- ברשימה אחרת הוא מציין:
ג) מכתב מכת"י מר' נחמן מטולטשין זצ"ל... שלא נדפס עדיין

כתיבה ב'אמה' והדפסה מתוך עניות

רבי שמואל היה עני מרוד. קירות ביתו שחורים ומפויחים, בתור 'שולחן' שימשו לו חבית הפוכה ולוח-עץ על גבה, ואת תפקיד ה'כיסאות' מילאו מספר קופסאות פח הפוכות. אולם ברוב יקרת עניין ההדפסה בעיניו, סבב וקיבץ נדבות ימים ולילות למען דבר נשגב זה, כשלעצמו כמעט ואינו מותיר מאומה. זאת מלבד חלישות הדעת שנגרמה לו מצד אנשים שונים שניסו לרפות את ידיו מהעבודה בטענות ואמתלות שונות, ביניהן הטענה שממילא לא יהיה מי שיתעניין

ר' שמואל הורוויץ אחרי חזרתו מאומן, בכניסה לכותל המערבי

ר' שמואל לאחרי חזרתו מאומן, לצדו בנו ר' משה נחום

רבי אברהם, אזלו זה מכבר מהשוק. דוגמה לנדירותו של הספר אנו מוצאים במכתבו של המדפיס והמפיץ המסור מאנ"ש, רבי אהרן לייב ציגלמן מוורשה, בו הוא מספר כי הגיע לביתו שליח מאת החסיד רבי פנחס'ל מפשעודבוז': "והנה פתאום נפתח הדלת ובא אברך בנמיכת רוח ושבירת הלב, ודורש כל ספרי רבינו ז"ל, הן הנמצאים אצלי והן אשר אינם במציאות כלל, כמו למשל ספר כוכבי אור וכיוצא...".

בידי יחידים מאנ"ש היו העתקות מתוך החיבור השלם של 'כוכבי אור'. אור רבי שמואל חלצ'ו, טרח ויגע יגיעה רבה כשאינו חוסך במאמצים, עד שהצליח להשיג את אותן העתקות.

לפי מה שסיפר רבי לוי יצחק בנדר, בעליית ביתו של החסיד הדגול רבי משה יהושע בזשילאנסקי המכונה 'ר' אלטר מטפליק' (נהג על קידוש ה' בפרעות בטפליק בשנת תרע"ט, ורבי לוי יצחק שכר את דירתו מידי בנו ר' אליעזר, והתגורר בה שנתיים), מונחים היו כתבים רבים של רבי אברהם ב"ר נחמן, וכן העתקות של גיסו רבי אלטר, ובין השאר היו שם כתבי יד של רוב חלקי 'כוכבי אור'.

ר' אליעזר בנו של רבי אלטר סרב לתת את הכתבים לאחרים, בידועו עד כמה חשובים היו לאביו. מאוחר יותר עבר להתגורר באומן, לימים כשהגיע לשם רבי שמואל הורוויץ והוא נוכח ברצינות כוונותיו להדפיס את כתבי אביו, מסר לידו חלק מהם.

כמסופר לעיל, ניצל רבי שמואל את ימי החלמתו הארוכים בחורף תר"צ, כדי להעתיק את ה'כוכבי אור' על ארבעת חלקיו.

יפוצו
מעיינותיך
חוצה -
קורות
השתלשלות
הדפסת
ספרו של
החסיד
האלוקי
רבי אברהם
ב"ר נחמן
הלוי חזן -
'כוכבי אור'
במהדורתו

בספרים והללו יישארו בידי מבלי דורש. אך רבי שמואל לא שת לבו לכל אלו והתמסר כל כולו ללא לאות לעסק ההדפסה.

הוא קיים בהידור את הוראת גאון עוזנו מוהרנ"ת ז"ע: "כי הכתב והמכתב הוא יסוד גדול לתורה ועבודה ודרך ארץ. ובפרט אתם וכל אנ"ש צריכים להשתמש הרבה בכתיבה לזכות את הרבים". בנו ר' שבתי סיפר, כי אצבעו של אביו ביד ימין, זו שרגילים להסתייע בה בכתיבה, היתה חולה ורזה מאוד. והוא נהג לכתוב עם האצבע הסמוכה לה, הנקראת אמה. ובכל זאת כתב ידו היה נאה ויפה.

הדפסת הספר 'כוכבי אור'

אחד מחיבוריו הגדולים של רבי אברהם, הוא ספרו 'כוכבי אור'. המהדורה הראשונה שהדפיס בחייו בשנת תרנ"ו, הכילה רק את חלק 'אנשי מוהר"ן' ובו עובדות קודש מתלמידי רבינו הק' (מאות א' עד טז) - סיפור התקרבות מוהרנ"ת לרבינו. ז' עד ל' - עובדות על שאר תלמידי רבינו: רבי שמעון, רבי יודל, המגיד מטראוויצע, רבי דוב מטשעהרין ועוד).

סדרת שיחות זו מסתיימת בהאי לישנא: "ולבאר על הכתב המעלות והעובדות מכל אחד - יקצרו המון יריעות: מכאן עד אות ע"ו נחסר בעת הדפוס".

בהמשך מציין רבי אברהם: "עוד נתעוררתי לחבר להנ"ל קצת משיחות מורנ"ת ז"ל, ששמעתי ממורי ואבי ז"ל ומשאר אנשיו" (מאות ע"ו עד צ"ט אלו הן שיחות קודש שנאמרו על ידי רבי נתן).

הקונטרס, שהכיל אך 34 עמודים, נחתם בכיתוב קצר: "מכאן עד סוף הספר נחסר בעת הדפוס".

את הסיבה להשמטת חלק מהספר בדפוס, כמו גם העדר הקדמה, ניתן לתלות בחוסר במימון הוצאות ההדפסה, שכן רבי אברהם חי כידוע בעניות מופלגת.

העתקות מכתב יד

שלושים ושבע שנים חלפו מאז הדפסת אותן קונטרסים. העותקים המעטים שהדפיס

ר' יעקב זאב בחוסק

ר' שמואל הורביץ לפני נסיעתו לאומן

ר' שמואל מאיר אנשין במחיצת בני משפחתו

ועתה בעזה"י נאסף ונתקבץ כולו

רבי יעקב זאב, ששימש כשומר הכתבים הנאמן, הצפינם והשגיח עליהם כעל בבת-עינו, ועם שוב ידידו ארצה, מסרם לידי.

רבי שמואל שקד על סידור הספר 'כוכבי אור' לפי כתיב היד השונים, והוציאו לאור עולם בדפוס ענין הסמוך למקום מגוריו. אחרי שהעתיק את נוסח השער המקורי שניסח רבי אברהם זצ"ל, הוסיף:
...קצהו נדפס בירושלים בשנת ש'ת"ן ע"י המחבר בעצמו הרה"ג האלקי מוה"ר אברהם ז"ל ב"ר נחמן מטולטשין זצ"ל, ועתה בעזה"י נאסף ונתקבץ כולו מהכת"י ע"י ה"ר שמואל הלוי הורוויץ והוצא לאור על ידו - ירושלים תרצ"ג - הוצאת ישיבת ברסלב לתורה ותפלה

באתי לקיים מה שקיבלתי עלי

בהקדמת המוציא לאור כתב רבי שמואל:

ויבא יעקב שלם וכו' ויחן פני העיר, ח"א [חד אמר] מטבע תיקן להם. (שבת ל"ג ע"ב)

אחר שעזרני השי"ת ליצא מבין שיני אריות, מאלפים ורבבות סכנות שהקיפו עלי ראשי, באתי לקיים מה שקיבלתי עלי להוציא לאור ספרי הרה"ג איש אלקי קדוש וטהור ר' אברהם בר"נ זצ"ל שיהי קרן קיימת לקיום התורה ועצות רבינו ז"ל, ע"כ ההכנסה מהספר הזה ושאר ספרים, כמו 'שיחות וסיפורים' 'ביאור

ה ל י ק ו ט י ם'
ושאר כתבים, אחר התשלום החוב המגיע להדפיס ע"ח ה ה ד פ ס ה , מ ו ק ד ש היא לזכות הרבים כפי דעתי ורצוני,

שהפירות יהי נאכלין והקרן קיימת לעולם וחלק גדול מזה יהא מוקדש להחזקת המופלאים והמובהקים מחברתנו ישיבת ברסלב לתורה ותפלה המקיימים התקנות ממחלקה א' וחלק ג' להחזיק ענין רבינו הק' באומן המקיימים שם התקנות הנ"ל.

כתב יד ר' מאיר אנשין - השיחות שהעתיק ר' שמואל לספר 'כוכבי אור' שהדפיס בתרצ"ג

ובקשה

מאת אחינו בני ישראל,

ובפרט לחובבי ומוקירי התורה ויראה ובפרט כל אשר ספרי ועניני רבינו ז"ל יקר וחביב להם, שייסיעו לזה בסיוע שיש בו ממש, שנוכל לשלם חובות הוצאות הדפוס ונוכל להוציא לאור שאר הכתבים מרבינו ז"ל ולהחזיק הצדקות הנ"ל ובזכות זה יזכו לכל טוב סלה ונזכה לגאולה שלימה בב"א.

הכ"ד המו"ל שמואל הלוי הורוויץ

ואלו ההוספות שנוספו לראשונה במהדורה זו:

הקדמת המחבר רבי אברהם - פנינה יקרה ושכיית חמדה בזכות עצמה, שנעדרה מדפוס ראשון.

חלק א' אנשי מוהר"ן - לראשונה נדפס המבוא המלא שכתב רבי אברהם לחלק הראשון - 'אנשי מוהר"ן', שהדפיס בחייו, אך נאלץ לקצר אז ולתמצת את המבוא לשורות בודדות, וכאן בא בשלמותו:

זה היום עשה ה', אשר שמתני אל לבבי להעלות על הכתב איזו סיפורים בקצרה ממה שעבר על מוהרנ"ת זצ"ל שלא הובא בה"מי מוהרנ"ת אשר כתב בעצמו, כי לא כתב שם רק ראשי פרקים, כמובן להמעייין שם. ועוד נתתי את לבי לצרף לזה גם קצת משיחותיו הקדושים, וגם קצת סיפורים משאר אנשי אדמו"ר זצ"ל, כי בשכבר הימים הבאים נשכח הכל. ומי יודע עד כמה יתארך עוד זמן גליותינו והלבבות הולכים ונתמעטים בכל עת, לכן ההכרח להעלות גם זאת על הכתב. ומהודענא להקורא שכל הספורים האלה שמעתי מאבי מורי המופלא מוה"ר נחמן ז"ל, זולת איזה מעט ומקצת צרפתי לזה מה ששמעתי גם משאר אנשים הזקנים שבאנשי מוהרנ"ת ז"ל. והסיפורים ממה שעבר על מוהרנ"ת ז"ל שמע אבי ז"ל קצת ממנו בעצמו ז"ל וקצת מיודעיו וחבריו מהנוער שהיו בקיאים בזה.

זאת ועוד, רבי אברהם נאלץ בשעתו לעתים לנקוט בקצירת האומר ולתמצת את חיבורו. וכעת עם הדפסת המהדורה השניה התגלו חלקים ניכרים שהיו חסרים בו.

נציג לדוגמה את הסעיף הראשון מחלק 'אנשי מוהר"ן' מהדפוס הראשון, לעומת זה שהדפיס רבי שמואל מכתב יד.

מהדורת תרנ"ו:

בשנת ה' אלפים תק"ם, נולד מוהרנ"ת ז"ל בעיר נעמרוב ונתגדל בבית אביו הנכבד ר' נפתלי הירץ ז"ל בתורה ובעושר ובחכמה. ובבואו אח"כ בבית התלמוד של חותנו הרב הגאון ר' דוד צבי ז"ל נתגבר ועלה בחריפותו ובקיאותו בתלמוד ובפוסקים ראשונים ואחרונים כשאר הגדולים אשר בארץ.

מהדורת תרצ"ג:

בשנת ה' אלפים תק"ם נולד מהרנ"ת ז"ל. ולידתו והתגדלותו הי' בנעמרוב, בבית אביו הרב הגאון הנכבד רבי נפתלי הירץ ז"ל, ונתגדל אצלו בתורה ובעושר ובחכמה. כי אביו הנ"ל הי' עשיר גדול, והי' לו עם

ר' יצחק מאיר קורמן

עוד שני שתפים גדולים ג' חניות גדולות באדעס ובבארדיטשוב ובעיר מושבו בנעמרוב. וגם מוהרנ"ת ז"ל היה מנעוריו בקי ומבין בכל סחורותיו ובשאר עסקיו. וחותרו ה' רב ואב"ד בישראל אשר עד היום נודע שמו על פני תבל, הרב הגאון הצדיק ר' דוד צבי זצ"ל ממה ה' לוב, אשר נהג רבנות במאהלוב ובשאריראד ובקרעמיניץ ובכל העיירות אשר סביבותיהם כולם סרו למשמעתו. ובבוא מוהרנ"ת ז"ל בבית התלמוד של חותרו הנ"ל נתגבר ועלה בחריפותו ובקיאיותו בתלמוד ובכל הפוסקים ראשונים ואחרונים כשאר הגדולים אשר בארץ. כמו כן הביא רבי שמואל לדפוס את המשך חלק 'אנשי מוהר"ן שטרם נדפס.

כתבי רבי אלטר מטפליק

כזכור, השיג העתקה של כתב יד רבי אלטר מטפליק, גיסו של המחבר רבי אברהם ב"ר נחמן. רבי אלטר אף נטה ידו ועיטר את החיבור 'כוכבי אור' בהוספות והרחבות רבות וחשובות, שכעת צורפו לספר. רבי אלטר הוא גם המקור לשיחה הבאה שהכניס רבי שמואל לספר: אמר המעתיק: העתקתי מכתב יד הותיק ר' נחמן מטולטשין זצ"ל מגדולת והירות טבילת מקוה. לרשום בכתב אמת את אשר שמעתי פעם אחת מפיי מורנו מוהרנ"ת ז"ל [...]

חלק ב' 'אמת ואמונה' - לעורר ולחזק באמיתת האמונה ובגנות ספרי חקירות - ובו יז' סעיפים, בתוספת פתיחה מאת המחבר - נדפסו כעת לראשונה.

חלק ג' 'חכמה ובינה' - רזין עילאין בסוד קדושת נשמת רבינו הק' - כבר נדפס בהמשכים בירחוני 'אור זורח' שיצאו לאור בפולין בתרפ"ט (ארבע שנים קודם לכן), לכן גם מחוסר אמצעים לא ראה רבי שמואל צורך להדפיס, אלא את מקצתו שטרם ראה אור, כשהוא מצייץ: **"חלק ג' חכמה ובינה כבר נדפס בירחון אור זורח, ובעזרת ה' כשירחיב גבולנו לשלם הוצאות הדפוס, יודפס עוד פעם במילואו: מלואים לחלק ג' חכמה ובינה הנדפס כבר..."**

חלק ד' 'ששון ושמחה' - תפילותיו של רבי אברהם וחיידושויו בגודל מעלת השמחה. נדפסו כעת לראשונה מכתב יד שקיבל רבי שמואל מרבי יצחק מאיר קורמן מלובלין.

בסוף הספר: **"שלא להוציא הנייר חלק, נציג פה מכת"י המחבר השייך להמעשיות..."** - מובאים חידושים על יום ה' מ'מעשה מז'...

בעטלירס', 'מעשה מבערגיר ועני', 'מעשה ניסים', 'מעשה מבן המלך וכן השפחה' ועוד. תוספת חשובה מאוד שהוכנסה אף היא לספר כדי לא לבזבז עמודים ריקים, וכך זכתה לראות אור: [עמ' קסט] "שלא להוציא הנייר חלק, נציג פירוש השומר אמת לעולם עפ"י משל ממוהרנ"ת ז"ל..."

[עמ' קל] "אחד התאונן לפני מוהרנ"ת ז"ל אודות עבודת ה'..." "עוד אמר, מען דארף אין דער יוגענד אסאך הארעווען מען זאל הערשט אויף דער עלטער זיין אפראסטער הערליכער יהוד [=בימי הנעורים צריך לעמול הרבה, כדי שבימי הזקנה יהיה לפחות יהודי כשר פשוט]"

שיחות אלו הועתקו מגיליוני כתב ידו של רבי מאיר אנשין, בהם רשם את ששמע מפי רבי אברהם (מכתב יד זה שאב רבי שמואל לא מעט שיחות והדפיס בספרים ובקונטרסים שיצאו לאור על ידו).

(תודתנו נתונה להאחים הרה"ח ר' נחמן רוזנפלד והרה"ח ר' עמרם רוזנפלד, שבהתעוררותם וסיועם נכתב מאמר זה)

השלמה בכתב ידו של ר' שמואל, שהועתקה מכת"י המחבר רבי אברהם

הדימוי מוכשול מדרך עמי

תגובה למאמר "חייב שכולו זכאי"
שפורסם בחודש שעבר
במדור "רפואת הנפש"
מאמר ראשון בסדרה

משה וישראל שבכתב ושבעל פה והפצת הסולת הנקייה והמנופה ופך השמן הטהור והזך של משנת ברסלב בטהרתה כפי המקובל והנמסר מדור דור.

מתוך חשש כבד ודאגה עמוקה מכך שהדברים המשובשים שהופצו ברבים עלולים חלילה להכות שורשים בלב הקוראים, פנינו לאחד מיקירי אנשי שלומינו בבקשה להיכנס בעוביה של קורה על מנת לנתוח ולהרוס את כל אותו בניין של שקר ולהעמיד את יסודות האמת והאמונה על מכונם בטוב טעם ודעת כי ה' הטובה עליו לשם ולתפארת ולתהילה.

מערכת "אבקשה" הוכתה בהלם ובתדהמה עם צאתה לאור של גיליון חודש העבר, כאשר נודע כי בעקבות תקלה טכנית ולחץ הזמנים השתרבבה בטעות לאחד ממדוריו טיוטת מאמר, פרי עטו של כותב זה, שנידונה לאלתר לגניזה וכלל לא היתה אמורה לרדת למכשש הדפוס ולראות אור עולם.

למרבה הצער והחלחלה, מדובר במאמר הנוגד לחלוטין את כל העקרונות אותן חרתה מערכת "אבקשה" על דגלה, הלוא המה ההיצמדות המוחלטת לכל פרט ודקדוק בתורת

תמצית המאמר הנידון

נקדים ונסכם במספר סעיפים קצרים את המאמר הנידון (המילים המודגשות והמוקפות במירכאות כפולות הם ציטוטים מתוך המאמר) ולאחר מכן נפנה מיד למלאכת פירוקו והריסתו מן המסד ועד הטפחות.

א. עובדה: מצבם הרוחני של בני הדור קשה מאד, אנשים "הולכים קדורנית, ראשיהם חפויים ופניהם כבושות בקרקע".

ב. הסיבה: הם "כורעים תחת נטל רגשי אשמה כבדים, נמחצים תחת כובד ייסורי מצפון על ריבוי כשלונותיהם, על עצם בערת היצר בתוכם, על ריבוי ההרהורים וכו' המאפיינים את דורנו".

ג. הפתרון: להסביר לבני דורנו שכל חטאיהם, יהיו חמורים כאשר יהיו, הם נטולי כל ערך וחסרי כל משקל, הם פשוט כלום, אפס ואין.

ד. ה"היגיון" שמאחורי הפתרון: הכרת חוק "הערך והמשקל היחסי והמשתנה" של החטאים בהתאם להתגברות היצר. "ממש כמו שבעולם המעשה" פועל החוק החברתי והכלכלי של "היצע וביקוש" האומר ש"ככל שדבר מצוי יותר, כך הוא זול יותר", כך בדיוק, ב"בורסת החטאים", מתקיימת משוואה סימטרית ברורה שבה "ככל שעולה כוח הטומאה, ע"י הס"מ, ומתרבים החטאים בעולם - כך יורד "שוויים" ומשקלם, וממילא: אפס התגברות היצר ("ביקוש" שיא לחטאים מצד היצר) = 100% ערך ומשקל החטא, כפי שלהיפך: 100% התגברות היצר ("היצע" שיא לחטאים שהרי כולם חוטאים והדור "כולו חייב") = אפס ערך ומשקל החטא. מכיוון שבדורנו המצב הוא 100% התגברות היצר, המסקנה הינה כי "ערך ומשקל" החטאים = אפס.

מי שמשקרו ו"מגדיל ומגזים בחומר חטאיהם וכשלונותיהם" של בני הדור, זהו "היצר הרע", "הוא שנאמר "כי הגדיל לעשות" ללמד שאומנותו היא להגדיל את החטא בעיני עושהו ללא שום פרופורציה", כאשר האמת, לדידו של הכותב, הינה הפוכה בתכלית: "אין ספק שבדור שכזה ערכו ומשקלו של החטא, בבורסת החטאים, ירד פלאים ועדיין צונח ללא מעצור (להיכן? אולי אל מתחת לאפס?...). ביחס הפוך להתגברות הקליפה".

[ה"חטא" שבכל זאת יש "להתוודות" עליו (ולבקש "סלח נא על קל וחומר")]

יחד עם כלל חברי המערכת הנכבדים ורבים וטובים מבין קוראי "ירחון דחסידי ברסלב - אבקשה" בארץ ובתפוצות, הזדעזע כותב השורות עד עמקי נשמתו כאשר גילה בין עמודי הגיליון האחרון (שנט תשפ"ד) מאמר שכל כולו משקף את ההיפך הגמור והמוחלט לכל ייעודו של הגיליון. מאז ייסודו שוקד הגיליון בכל תוקף ועוז להנחיל לרבבות קוראיו את דרכו הטהורה של רבינו הקדוש "שלא לזוז חלילה אפילו מסעיף קטן שבשולחן ערוך", והנה הצליח מעשה שטן להחדיר בו בשגגה גמורה מאמר הפותח פתח רחב כאולם למחיקת כל ארבעת חלקי השולחן ערוך כולם ולהכשלת והחטאת הרבים באופן שאין דומה לו!

המדובר הוא במאמר הנושא את הכותרת "חייב שכולו זכאי", שפורסם במדור הנושא את השם "רפואת הנפש", כאשר המאמר נכתב כביכול כמענה לשאלתו של "מקורב חדש" המבקש הסבר מניח את הדעת ל"טענות" שהושמעו באוזניו על כך ש"ריבוי החיזוקים בתורת ברסלב גורמת לאנשים לריפיון ח"ו ואפילו לזוול וקלות ראש ר"ל".

המאמר שמשימתו המוצהרת היא להפריך את הטענה הזו, מתגלה, למרבה התמהון והפלצות, ככזה שדווקא מספק עבור אותה טענה רצוצה את האישור החזק ביותר, רחמנא ליצלן, ומהווה דוגמה מאלפת עד כמה ניתן, כלשון חז"ל (בבא בתרא דף ז, חולין דף נ ועוד), "לתלות בוקי סריקי (רש"י: דברים שאינם) בר' נחמן" ולמצוא כביכול בדברי הצדיק הגדול ביותר שכל עניינו אינו אלא "לְחַזֵּק וּלְקַיֵּם בְּלֵב כָּל יִשְׂרָאֵל עֲצוֹת עֲמֻקּוֹת לְקַיֵּם אֵת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה" (ליקוטי הלכות תפילין ז, ז, כוכבי אור אנשי מוהר"ן ה ועוד), אמירות שייעשו ל"סם מְוֹת" ויגרמו למי שצורך אותם להיות ל"מְקַצֵּץ בְּנִטְעוּת וְכוֹפֵר בְּכָל חַס וְשֵׁלוֹם" (ליקוטי מוהר"ן תי לא), וכאשר התוצרים הפגומים והפסולים הללו אף מנוסחים בלשון לימודים ומשווקים בראש כל חוצות, הרי ש"על יְדֵי זֶה מְטַעֵן אֶת יִשְׂרָאֵל וְכָל הָעוֹלָם, רְחֵמָנָא לְצַלְנוּ!" (ליקוטי הלכות יין נסך ד יג).

לבקשתם ובעידודם הנמרץ של ידידי היקרים חברי מערכת "אבקשה" שגמרנו אומר לעשות כל אשר לאל ידם בכדי לתקן את התקלה המצערת מאין כמותה שהתגלגלה עליהם על כרחם על אפס ועל חמתם, תוך הכרה ברורה בכך שבמצב שנוצר אין שום מנוס מלשנס מתנניים ולטפל בדברים ביד רמה בצורה הבהירה והחדה והנחרצת ביותר כך שלא ייוותר מאותו "בניין נערים" אבן על אבן, נטל על עצמו עבדכם הנאמן את המשימה.

במצב של אפס חטאים, הוא להבנת הכותב, על כך גופא שהאדם לא "העמיק די לעשות יום יום ושעה שעה קל וחומר" מירידת הדורות (וממילא "פחות ערך ומשקל החטאים" במקביל) מאז תקופת הארז"ל ותקופת מוהרנ"ת, "אלף אלפים ורבי רבבות מונים", המביאה אם כן לצניחת שיא שאין כמותה ב"פחות ערך ומשקל החטאים".

ה. "היגיון" מעוות זה של העתקת כללי המשחק של "בורסה" למגרש החטאים ושאלת חומרתם, "היגיון" שלא ניתן למצוא לו שום בדל של תימוך בכל האוקיינוס רחב הידיים של דברי רבינו ומוהרנ"ת ותלמידיו ותלמידי תלמידיו - מנסה הכותב לתלות בפירוש משובש לחלוטין לדברי מהרח"ו בשער הגלגולים שאף הוצאו לגמרי מהקשרם (קקשר שבחלקו אף מצוטט ע"י הכותב) וכפי שנוכח בדברינו.

ו. "משתנה" נוסף שגורם לצניחת "ערך ומשקל החטאים" לאפס, היא "מידת אונסו של האדם - עד כמה אנסוהו יצרו וצרת נפשו לחטוא, ובדורנו גבר האונס עד שהגבולות שבין מזיד לנאנס ע"י יצרו מיטשטשים והולכים", ו"מכוח טענת אונס, סר עווננו וחטאתו תכופר".

ז. המסקנה: אין שום צידוק לתחושת אשמה כלשהי - "הטענה איננה אשם" נשמעת יותר ויותר צודקת ומתקבלת על הלב, "האדם בן הדור הזה אינו נחשב אשם בכשלונותיו לפני הבורא ית", וה"אמת לאמיתה" (כפי שחוזר ומופיע גם תחת הכותרת "לסיכום" שבסוף המאמר) היא ש"האדם אינו אשם בחטאיו". חד וחלק.

ח. הנוסחה "המתמטית" פשוטה אפוא בתכלית:

1. שיא התגברות היצר = אפס ערך לחטאים.

2. זהו המצב בדורנו = ערכם של החטאים בדורנו הוא אפס.

3. אפס ערך = אפס חומרה = אפס אשמה = אפס תחושת אשמה = אפס ייסורי מצפון וכריעה תחת הנטל = שיא "השתחררות" = "באים עד סף ביטול הבחירה" ובא לציון גואל.

ובמשפט מחץ אחד שכל מי שהחשת הגאולה יקרה ללבו אמור לכאורה "להיות חזק בממון וברצון ובטרח" על מנת לפרסם אותו בכל צורת הפצה אפשרית: אחי היקר, בסס את ה"התחזקות" שלך על עקרונות כפול זה: א. היצר משתולל ואין לך שום כוח לגבור עליו; ב. ממילא אין לעבירותיך שום "ערך" ו"משקל" והכל בסדר גמור!

ט. כותב המאמר עצמו חש כמובן ב"פצצת האטום" שהוא הטיל כאן על כל התורה כולה (וכנראה גם בסערה הציבורית ו"גלי ההדף" שהיא תעורר). תחת הכותרת "הגענו לקושיא" הוא מציג את היותו מודע לכך ש"הידיעה המרעישיה" הזו "מקרינה באופן שלילי על עוז רוחו" של האדם "להתנגד לפיתוי היצר", שהרי אם הנוסחה המתוארת בצורה מתמטית כל כך מושלמת ונהירה היא אכן נכונה, הרי "הותרה הרצועה ח"ו", אחטא ואשוב, אחטא ואשוב", ר"ל, לא מרוע לב הלילה כדי להכעיס, אלא מחמת אפיסת כוח לעמוד תמיד בקשרי המלחמה, להתאפק ולכבוש את התאוה הבעורת... איזיל ואתהני בהאי עלמא "כמו כולם" וה' יכפר בעדי כשאשוב וכו'... הקב"ה רחמן ואיני אשם בחטאי שחטאתי עד כה, ואם כן, לא נורא שאשמע ליצירי שוב, כי בוודאי אח"כ אשוב והקב"ה ימחל לי..." (נדלג כעת על השאלה העולה מאליה מדוע יש כאן בכלל "חטא" שעליו יש "לשוב" ושלגביו נדרשת "מחילה"? הרי הוסבר עד כאן בשפה ברורה ובפה מלא שערך החטאים בדורנו הוא אפס, שהאדם נחשב אנוס, ושאין שום סיבה לתחושת אשמה! נחזור לשאלה זו בהמשך).

את הקושיא הזו, התקפה לחלוטין מבחינה היגיונית, כלומר: זו מסקנה שנגזרת בהכרח מההנחות שאותן הוא מציע לאורך כל המאמר בהיגיון "מתמטי" מדויק, הוא מוקיע כלא פחות מאשר "טענה אווילית", כאשר הוא סותר עצמו, מבלי משים, מיניה וביה מן הקצה אל הקצה: בתחילת דבריו הוא מלהג בבטחה על כך שקושיא זו לא קשורה בשום קשר

שהוא ל"שאלת הידיעה והבחירה, לא מיניה ולא מקצתיה, לא קרב זה אל זה, אין הנידון דומה לראיה כלל, אין כאן כלל קושיא ואפילו ריח של קושיא", אך בהמשך, כשהוא מוצא את עצמו מתפתל ללא מוצא בלהטוטי מילים שלא מצליחות לספק שום מזור לבעיה ושום רסן ובלם לגולם שקם כאן על יוצרו, הוא מבקש פתאום להיעזר, ובאריכות והרחבה, בדברי מוהרנ"ת (בהלכות סימני בהמה וחיה טהורה ד) על החובה לברוח ממבוכה זו שעניינה נוגע לעניין "הידיעה והבחירה"!

י. כדי להסביר למה מצד אחד האדם "רשאי, אף מצווה ומתבקש" להפנים במלואן את ההנחות האמורות (החטאים נטולי כל ערך והאדם נחשב אנוס), אך מאידך אסור לו להסיק את המסקנה המתחייבת מהן בהכרח ושלפיה אכן "מתבטלת בעצם כל התורה כולה" ואפשר "לחטוא לכתחילה" - הוא מכביר בפטפוטי סרק והבל שאינם עומדים אפילו בפני הרוח הקלה ביותר של הביקורת כשמתוך ריבוי דבריו הוא אף מעצים לא אחת את הקושי פי כמה וכמה (למשל, תחת הכותרת "התאוה הגדולה מכל", הוא מנסה להתרעי מפריקת העול שעלולה להיגרם מדבריו לאורך המאמר וזאת באמצעות ההצבעה על כך ש"אין בעולם תאוה גדולה יותר מהתאוה להחליט בלבו "אחטא ואשוב" כי בהחלטה זו הוא מתיר לעצמו ומאפשר גישה קלה ונוחה ללא הרהורי חרטה מייסרים לכל התאוות כולן ר"ל", אלא שלא ניתן בשום פנים ואופן להבין מה הכותב מנסה להרוויח עם קביעה זו. הרי הדברים קל וחומר: אם על "תאוה" סתם (לא "הגדולה מכל") - ישנה התגברות כל כך עצומה של היצר עד שדרגת ה"היצע" שלה מוריד את ערך חומרתה לאפס והאדם הכורע תחתיה בחוסר אונים נחשב לאנוס, הרי כאשר מדובר על "התאוה הגדולה מכל" על אחת כמה וכמה שמידת ה"היצע" שלה יהיה ברמת שיא וממילא ערך חומרתה יהיה אפסי לחלוטין והאדם המתפתה לה בחולשתו לא ייחשב כלל וכלל לאשם!).

יא. בנוסף, עושה הכותב בדברי מוהרנ"ת כבתוך שלו "כזוכית ביד המזוגג, ברצותו חוגג וברצותו ממוגג" ומפזר על ימין ועל שמאל קביעות שרירותיות מכל הבא ליד לגבי כוונת דבריו הקדושים אותם הוא נאלץ מחד גיסא להציג על מנת לספק מראית עין של תמיכה (וכדלהלן בדבריו) כשמאידך המשמעויות הברורות והצלולות הבוקעות מהן לא מצליחות בשום אופן להשתלב ולהיבלע בתבנית דבריו בלי להותיר "בליטות" ו"צרימות" מפריעות ומטרידות מדי. קטע אחד מליקוטי הלכות שלא עולה בקנה אחד עם פלפוליו מוסבר בהינף קולמוס ככזה שמוהרנ"ת כתב אותו "עבור מי שאינו נותן אל ליבו את פשטות ההבדל ההגיני" אותו הוא מציע, וקטע אחר העומד בסתירה גמורה לדבריו (וכדלעיל בסעיף ט) מתבאר במחי יד ככזה שלדעתו מוהרנ"ת כתב כדי "לתת תבלין של דעת בדבר ע"י היקש מהבחינה שקשורה אליו בעולם העשייה..."

יב. לסיים, כנראה עקב המודעות לצורת ההתמודדות הכושלת עם "הקושיא", מנסה הכותב לצאת מן הסבך באמצעות העברת מסר אישי מאשים לקורא הלא מספיק חכם או לא מספיק "מאמין": "אם קשה לך, ואתה מרגיש שהדיבור המחזק, מחזק אותך בעניין אחד אך מחליש אותך במקום אחר, צריך אתה לתלות את החיסרון בך ולחפש היכן טעית על מנת לתקנו... החיזוקים הינם אמת מוצקה מפי הגבורה... והחולשה הנגרמת לעזותך דקדושה הינה תולדה של שטחיות המחשבה כנ"ל או של פגם באמונתך".

עד כאן תמצית המאמר.

[יש לציין כי "ניצוץ אמת" בודד אחד מצוי בכל זאת במאמר זה והוא באמירה על "הזינוק החד בעליית שווי וחשיבות מצוותיו של האדם בדורנו המרקיעה שחקים ומטפסת טסה מעלה מעלה ברמות שלא היו כמותן בשום דור", יסוד זה אותו נעלה על נס בהמשך הוא אמת ויציב ונכון וקיים וישר ונאמן ואהוב וחביב והוא אחד מדרכי ההתחזקות העיקריים ביותר בתורת ברסלב שמוהרנ"ת לא פוסק מלהזכיר אותו, מלבאר אותו ומלהעמיק בו ללא הרף (ושרבינו הקדוש אף רווח נחת מכך שמוהרנ"ת בעינו

בספר שבחי האר"י נתן את דעתו יותר מכלל דבר אחר ליסוד זה אותו מסר האר"י הקדוש למהרח"ו, אך בניגוד ליצירת הכלאיים והשעטנו שביצע הכותב, אין שום קשר כלל וכלל בין יחס ה"עלייה" האמיתי של ערך ומשקל הטוב על הרקע המנוגד של הרע, יחס אותו הודיעו לנו צדיקי האמת ברוח קדשם, לבין יחס ה"ירידה" המדומה של ערך ומשקל הרע ב"בורסת החטאים", יחס שהינו פרי דמיונו של הכותב בלבד, אלא שלצערנו, על מנת לספק מצג שוא של ביסוס מזויף לדברי ההבל בנוגע ל"ירידת" ערך ומשקל הרע, בוזק ומפזר הכותב פה ושם שברי ציטוטים מדברי מוהרנ"ת על "עליית" ערך ומשקל הטוב, כשעינו הלא ביקורתית של הקורא הממוצע לא עשויה להבחין כל עיקר בכסף הסיגים המצופה [כאן על החרס].

אכן "ביטול הבחירה"...

בטרם נפנה להפיכת כל מגדל הקלפים הרעוע והפרוע הזה על פניו וזרייתו כאבק פורה לכל רוח, נפתח בליצנותא דעבודה-זרה ובמילתא דבדיחותא מרירה ממוות על כך שבינות לכל הררי גיבובי ההבל הללו מצאנו בכל זאת שורה אחת נכונה, זו השורה הטוענת כי מאמר זה "ש בכוחו להביא את האדם עד סף ביטול הבחירה". ניבא הכותב ולא ידע מה ניבא, שכן דבריו אכן מביאים לא רק ל"סף ביטול הבחירה" אלא ל"ביטול הבחירה" ממש, אך לא ל"ביטול הבחירה" במובן של "על פי רוב היה נדמה לנו באותה שעה שעמדנו לפני הדרת קדושתו הנורא, שבוודאי לא יהיה לנו עוד שום בחירה, כי בוודאי בהכרח להיות כרצון השם יתברך ואי אפשר לפרוד עוד מהשם יתברך, מכל שכן לשנות רצונו יתברך, לעבור, חס ושלום, אפילו איזה דבר קל בעלמא" (שיחות הר"ן קנד), אלא במובן ההפוך לחלוטין של "ביטול הבחירה", שנוכל לנסח אותו, על משקל לשונו של מוהרנ"ת, בדיוק כך - "שבוודאי בהכרח להיות שלא כרצון השם יתברך ואי אפשר שלא לפרוד מהשם יתברך, ואי אפשר שלא לשנות רצונו יתברך, ואי אפשר שלא לעבור, בלב שלם ובנפש חפצה ובמצפון שקט ורגוע, אפילו על הדברים החמורים ביותר"!!!

כפי שנלך ונזכיר צעד אחר צעד בסייעתא דשמיא, שחור על גבי לבן ובאופן שלא ניתן להטיל בו כל ספק ופקפוק, כל ההנחות עליהן הושתת בניין ההבלים הזה הינן שגויות לחלוטין, וכל המקורות בהן מנסה הכותב להתלות, אם בדברי רבינו ומוהרנ"ת ואם בדברי מהרח"ו, הינן משענות קנים רצוצים שאינם תומכים בדבריו כלל וכלל ואף סותרים אותם להדיא מכל וכל.

סדר הדברים

בראש ובראשונה נתייחס לטענת ההבל על כך שהאדם נחשב כביכול "אנוס ביד יצרו", לאחר מכן נסור לטענת ההבל השנייה לגבי אפס ערכם ומשקלם וחומרם של החטאים. לגבי שני הטענות הללו גם נראה כי הן לא רק שקריות מצד עצמן אלא אף מצד הדמיון הכוזב להשיג באמצעותן תועלת של "התחזקות" כלשהי.

בהמשך נפנה אלומת אור בהירה לדברי מהרח"ו בשער הגלגולים וניווכח, בין היתר, בשלוש טעויות גורליות בהן טעה הכותב:

טעות ראשונה - בהחלה לא נכונה של עניין שנאמר ע"י האר"י הקדוש לגבי מציאות פרטית, ייחודית ונדירה וכמעט בלתי מצויה, הנוגעת לנשמות מסוימות ביותר ובמצבים מסוימים ביותר, כאילו הוא נאמר על כלל בני הדורות האחרונים.

טעות שנייה - בהבנה לא נכונה של מושג הפחתת האשמה או אף

העדר אשמה המופיע במקורותינו לגבי מקרים כאלה ואחרים. כפי שנראה: מידת ה"אשמה" של החוטא ומידת ה"חומרה" ("משקלו" ו"ערכו") של החטא אלו שני עניינים שונים ונבדלים שבעיקרם אינם קשורים כלל זה לזה, ועד כדי כך שיתכן גם מצב, של שוגג גמור ולפעמים אפילו של אונס מסוג מסויים, בו החוטא אינו אשם כלל ובכל זאת חטאו גרם ל"פגמים" ו"קלקולים" עצומים ונוראים, מחייב "עונשים" קשים ומרים, ודורש יגיעות וטרחות לאורך ימים ושנים ואפילו דורות על גבי דורות כדי להביא ל"תיקון" אותו חטא.

טעות שלישית - ההתעלמות מהנחת היסוד התורנית הידועה והמפורסמת, בפנימיות התורה בכלל ובתורת ברסלב במיוחד, כי כל האמירות בסגנון, יהיה מקורן אשר יהיה (ח"ל, קבלה, וכו'), הם תמיד רק "צד אחד של המטבע", הצד השייך ל"ידיעה", והיחס כלפיהם אמור תמיד להביא בחשבון את כל האמירות המנוגדות והמשלימות (חז"ל, קבלה וכו') המבססות בכל תוקף את הצד השייך ל"בחירה", צד שהוא לעולם לא "חיצוני" או "נמוך" יותר מצד ה"ידיעה" (ה"פנימי" וה"גבוה" כביכול) אלא בגדר אמת מוחלטת ("פנימית" ו"גבוהה") כמוהו ממש, למרות הסתירה החזיתית ביניהם כאילו היה מדובר ב"שני הפכים בנושא אחד" כפי שהדבר נתפס בדעתנו האנושית המוגבלת, וזאת מתוך אמונה ש"לעומק דעתו יתברך" לא מדובר בסתירה כלל אלא במה שאינו בגדר "שני הפכים" כלל או אינו "בנושא אחד" כלל, וממילא לא תיתכן שום הצדקה לעשיית שימוש זדוני כזה או אחר באחד הצדדים הללו מכיוון שבכל מקרה כזה יהיה מדובר ביישום שגוי שאין מאחוריו כל אמת, וכפי שהדברים הללו יתבארו להלן (במארים הבאים).

האם האדם נחשב "אנוס" או בעל כוח אלוהי בלתי מוגבל?

נתחיל אפוא בהתייחסות לטענת ההבל הראשונה.

הכותב הטועה והמטעה, המבקש לתלות את הבליו באילנות הגדולים רבינו הקדוש ומוהרנ"ת, טוען בשמם כי עקב התגברות היצר העצומה בדורות האחרונים "האדם נחשב לאנוס בידי יצרו", הבה ונבדוק מה אומרים רבינו הקדוש ותלמידיו על כך.

לנבי היצר הרע המתנבר על האדם להכשילו בתאוות ובעוונות

אחד מהכללים והיסודות החוזרים על עצמם פעם אחר פעם בדברי רבינו הקדוש ומוהרנ"ת (על בסיס דברי ח"ל הידועים (עבודה זרה דף ג): "אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו") הוא שלא יתכן לעולם מצב שבו הקב"ה יספק ליצר הרע כוח מעבר לכוח שהקב"ה הקדים ונתן לאדם כך שיוכל להתגבר עליו ולנצחו.

נציג מספר דוגמאות לכך, כטיפין זעירין מן הים הגדול והמים שאין להם סוף.

בליקוטי הלכות ברכת הריח ד א כותב מוהרנ"ת:

"צריכין לדעת ולהאמין שבוודאי כל אדם ואדם מישראל אפילו הפחות שבפחותיהם הוא בעל כח גדול לעמוד כנגד תוצר הרע שלו..."

כי אם לא תהיה כח באדם לעמוד כנגד היצר הרע לא תהיה הקדושה ברוך הוא נתן לו יצר הרע כזה, כי אין הקדושה ברוך הוא בא בטרוניא עם בריותיו, וכמו שאמר רבנו ז"ל שאין מי שיהיה לו מניעות שלא יוכל לעמוד בהם, וכמו שכתוב (בראשית ד ז): 'ואלה תשוקתו ואתה תמשל בו, אם תרצה - מתגבר עליו, ענין שם בפרוש רש"י'.

רבנו ו"ל, אבל צריכין לחזור ואת ולזכור ואת היטב היטב בכל פעם בכל יום ובכל עת, כי הרבה בני הנעורים נלכדו בזה שבאים למה שבאים, רחמינו אל לנו, מחמת שנדמה להם כאלו אין מהשבתם בידם, הם ושלום, ובקאמת לא כן הוא, כי המחשבה ביד האדם תמיד, כנ"ל.

ובחיי מוהר"ן מד:

"והקלל שנה שנדמה להאדם שקשה לשפר מחשבות והרהורים ובלבולים הוא שקר גדול, כי באמת המחשבה ביד האדם להטותה כרצונו כנ"ל, רק מחמת שהמחשבה מתענענת והושבת תמיד ואינה נחה לעולם, נדמה לו שאין בידו לבטל המחשבות רעות, אבל באמת בידו להטות המחשבה ממחשבה למחשבה אחרת כרצונו".

ובעלים לתרופה (מכתב מיום א' מסעי תקפ"ה):

"חוק בני חוק ואל תשכחי כל גמוליו של ה' ותפרו אשר גמל עמך עד הנה ומשך עמך ומחשבותיה לכל תניח מחשבתה לשובט לחיוץ פאשר הרגלת עד הנה, כי הבחירה בידו וכל דבר כאשר דברתי עמך הרבה".

ושם (מכתב מיום ב' חוקת ת"ר):

"כבר שמעת הרבה בזה שהמחשבה ביד האדם להטותה כרצונו, ואם אף על פי כן, אף על פי כן, היא חזרת ומתגברת ברעיונים רעים ובלבולים רבים ושונים... עם כל זה הבחירה ביד האדם בכל פעם, ובמנו שיש בה בידו להתגבר בכל פעם אף על פי ששכר כמה פעמים נמלט ממנו וכו', כמו כן ויותר מזה יש בה בפנימיות הטוב שבאדם לחזור ולהתגבר עליו בכל פעם, כי מדה טובה מרבה".

ושם (מכתב מיום ו' קדושים תר"א):

"שנוהה כל אחד לטהר עצמו ממחשבות רעות ורעיונים רים ומבלבולים ולקשר מחשבותיו בכל עת אל התורה ואל השם ותפרו בכל כהנו, כי אף על פי כן, איה שנתעה כל אחד במחשבתו בתמיהו ללב וכו', אף על פי כן, עדיו עדיו המחשבה בידו בכל עת ורגע והכל תלוי בקדשת המחשבה, כי בלא במחשבה אתגרינו, וזה נאמר על כל אחד מישאל, ויש בזה הרבה הרבה לדבר עמה, אף אין הזמן והזריעה מספקת, והעקר שיהיה כל דברינו אליה לטובה, ולא להפך, הם ושלום, להרבות המרה שחורה, הם ושלום, על ידי זה, רק אדרבא להתחזק בשמחה בכל עו, כי כבר ידוע לנו מה שאמר הוא זכרנו לברכה (ליקוטי מוהר"ן תו עב) שעצבות מיק מאד, הם ושלום, לענון בלבול המחשבות רעות, הם ושלום, וצריכין להפך הגזון ואנחה לששון ושמחה".

ושם (מכתב מיום ג' שלח תר"א):

"ידע בני כי אף שהיא, עקר יסודו מרובי מחשבותיה ורעיוניה שאינם טובים, ואם אמנם כבר נלכדת בהם כמו שנלכדת, אף על פי כן עדיו הבחירה בידו לתפס את מחשבותיה בכל פעם כאשר דברנו בזה הרבה בכתב ובעל פה, וידעתי כי אמה מקנים זאת קצת בעזרת השם ותפרו, אך חזק וחזק בני חביבי לפני ואת יותר ויותר, גם לשמח במעט דמעט שאמה מקנים מזה, כי בזאת המעט שאמה מתחזק בזה לעצור ולהפס מחשבתו בזה אמה נכלל בהמגני ארץ שמעליו וכו' לבחינת 'פתיחי חותם' בחינת 'תפלין' (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ה)...".

ובליקוטי תפילות ח"ב לא:

"רבנו של עולם, רבנו של עולם, רבנו של עולם, זכר נרחם והושיעה מרה, כי זה כמה נכסוף נכספתי לכל זה ועדיו לא עלתה בדי, אבל באמת אני יודע ומאמין שעדיו הבחירה בידו, ועדיו אני יכול לתפס מחשבותי ולהטותה בכל פעם לדרך תישר, אף על פי ששכר הרגלתי במחשבותי כמו שהרגלתי, עד שההרגל נעשה כמו טבע אצלי, עד שנדמה לי שאי אפשר להמלט מהם הם ושלום, אבל האמת אינו כן,

"כי אפלו בשנדמה להאדם שידע האמת רק שהתאות מתגברים עליו - גם זה שקר, כי נדמה לו שאין בידו לעמוד בנדם, אבל אם ימשיך עצמו להאמת בודאי יהיה לו כח ועצה להמלט מהם, וכמו שפיתב בהקדמה של ספר ליקוטי מוהר"ן בדרך השיר: 'וכל זה מהמת שטות שאין יודע מפהו וכו', אבל באמת לאמתו בודאי יש לו כח וכו', כי אין הקדוש ברוך הוא שולח על האדם נסיון וכו' שלא יהיה לו כח לעמוד בו, כי אין הקדוש ברוך הוא פא בטרוניא עם בריותיו וכו'".

ובליקוטי תפילות כה:

"רבנו של עולם, ה' אלוקים, אמה ידעת את כל מה שעבר עלי מנעורי עד היום הזה, כי זה כמה נכסוף נכספתי לראות בתפארת ענה, ובכל פעם שאני מתעורר ורוצה לחזר ולעלות ולהעתיק מקומי איזה העמקה בעלמא לעלות ממדרגתי השפלה למדרגות שבקדשה פחוט השערה, או מרף הדמיונות והתאות והמניעות והבלבולים מתגברים עלי בכל פעם יותר ויותר מבתחלה, בהתגברות גדול ובהתפשטות עצום מאד כאשר אמה ידעת, עד שלא הניחו אותי לעלות למקום שהייתי צריך לעלות עד הנה, ולא די שלא הניחו אותי לעלות למדרגה הגבוהה יותר אף גם מגדל ההתגברות וההתפשטות שהתפשטו עלי בכל פעם כאשר אמה ידעת על ידי זה הפילו אותי בכל פעם יותר וכן היה כמה פעמים בלי שיעור וערה ומספר...".

ובקאמת אני מודה ומתודה לפני ה' אלוקי ואלקי אבותי, כי אני בעצמי התיב כי בודאי היה לי כח להתגבר עליהם בכל פעם לנצחם ולשפרם ולבטלם, כי אין אמה פא בטרוניא ובעלילה על פרייתיה, וכשם שנתת בהם כח למנוע ולבלבל אותי הם ושלום, כן נתת לי כח יותר ויותר להתגבר עליהם לשפרם ולבטלם לגמרי, אף בשעותי הרבים לא חסתי על נפשי ולא נתגברתי בקצה לשפרם ולבטלם...".

וכך, רבי אברהם בן רבי נחמן מטולטשין בשם אביו, בכוכבי אור, שיחות וסיפורים כג:

"יש לנו להאמין שאין הקדוש ברוך הוא פא בטרוניא עם בריותיו, ובמאמר רבנו ו"ל שאין הקדוש ברוך הוא שולח מניעה שאין ביכולת לעמוד בה, כי גם עמה יש ביכולת כל אחד לעמוד בכל הנסיונות".

לנו היצר הרע המתגבר על האדם להבשילו ברהורים ובמחשבות רעות
(דושה אודי גביא רביב תולדות שמביטו לא מת לדעמי עליהם בייט)

מוהרנ"ת, בדרושו, במכתביו ובתפילותיו, חוזר ומזכיר פעמים אין מספר את דברי רבינו הקדוש הידועים (בליקוטי מוהר"ן ח"א תו רלג, ח"ב תו ט), על הקלות היתרה מאין כמותה בה יכול האדם לשמור על קדושת מוחו וכי עבודת קודש זו נתונה תמיד לבחירתו החופשית של כל אחד ואחד בכל מצב ומצב ואין שום שמץ של צידוק לטענה השקרית על כך שעניין זה כביכול "אינו ביד האדם".

הנה מספר דוגמאות, על קצה המזלג:

ליקוטי הלכות תפילין ו לב:

"כל אדם אפלו אם הוא כמו שהוא צריך לשמר את עצמו מעתה על כל פנים לכל תצא מחשבתו לחיוץ קלל, כי צריך לזכר היטב היטב ולידע שהמחשבה ביד האדם להטותה כרצונו ואל כל אשר יחפץ ישה אותה, ואפלו אם כבר הרגלה מחשבתו לצאת לחיוץ הרבה, אף על פי כן בידו להטותה בכל פעם לדרך תישר, והוא כמו סוס שניצא מהדרך שיכולין לתפסו באפסר בעל כרחו להטותו לדרך תישר, כי אי אפשר שיהיו שני מחשבות יחד בשום אופן ועל פן אם יחשב מחשבה אחרת לטוב בהכרח שתדחה מחשבתו החצוזה וכל הרהוריו... פמבאר כל זה היטב בדרך

כי הבחירה הפשוטה לעולם ועדיו אני יכל לתפס את מחשבותי ככל עת, ולהתקשר לשמרה היטב ממחשבות חוץ ולהטותה אל הקדשה תמיד.

[כאן יש לציין כי לגבי המחשבה הראשונית המגיעה למוחו של האדם עקב סיבה כלשהי שאינה תלויה כלל בבחירתו (מה שאין כן כשהאדם הקדים וחסא בראיית העין וכדומה) - האדם אכן נחשב, גם הלכתית, לאנוס, אלא שהדבר נאמר רק לאותו רגע קצרצר ביותר שבו המחשבה הבזיקה בפאנומיות, אך תיכף ומיד להופעתה האדם מחויב להתגבר ולהדוף אותה החוצה באמצעות החלפתה במחשבה כשרה אחרת כלשהי, שעל כך יש תמיד לכל אדם כוח ואפשרות וכנ"ל, ואם האדם אינו עושה זאת הרי שאין הוא יכול להיחשב כלל וכלל לאנוס לגבי כל המשך שטף המחשבות שמכאן ואילך.

ראה על כך דברים ברורים בספר המידות (הרהורים מו):

"התמקדה והתמקשה רעה העולה על הלב פתאום, שאין פרשית האדם להמנע ממנה, אין זעזעין עליה, אלא פאשר יתקרה וחזר ומתקרה".

ובליקוטי הלכות נזיקין ד ה (על דברי חז"ל (פסחים דף ה) לגבי חמוץ: "שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוה"):

"כי המין הוא פחיתת המין המוח שהם מחשבות זרות והרהורים שהם אסורים במשהו וצריכין לבערם ולבטלם ולגרשם מגבולו, אבל אם האדם עושה את שלו ומתגבר בכל מהו לבער ולגרש המחשבות רעות מקרבו והם אף על פי כן פאים בעל פרחו עליו בכל פעם, על זה אין האדם חייב בכלל, כמו שפתיב בספר הא"ב שאין האדם חייב על התרהורים הפאים עליו כי אם פשמהקרה וחזר ומתקרה, וכן פתיב (בספרו לקוטי תנאים) שיהיה האדם שב ואל תעשה גם במחשבה ומה שנעשה עמו ממילא אל יחשו... הנינו מאחר שהאדם נזהר ונשמר מהמין שלו, הנינו שלא יחמין מהו במחשבות חוץ והרהורים ואם אף על פי כן נקנס העפום שהוא הסקרא אקרא ונמצו בידו, שהם התרהורים שפאים עליו שלא בכונה, אינו חייב על זה, כי אין זה המין שלו רק שצריה לזהר שלא יגע בו ולא יתנה ממנו ולא יהיה נמשך אחריו כלל ועל פי רב על ידי זה ממילא יסתלק".

ובביאור הליקוטים על תו' ו אות ד:

"כפי המבואר מדברי רבינו ז"ל שנמצא הכרח לנקודה התחתונה כמו לנקודה העליונה... יש להתפלא לכאורה, כי הלא כל פירוש הירידה וההצעה לשאול המובא בפנים הוא המכשול, והאיך שייך, חס ושלום, שיהיה לזה הכרח?... ואולם אם נשים את לבנו לפירוש הכתוב (יחזקאל א) 'ושוב הנ"ל שסובב על זה, אשר מבואר שם מפירוש רש"י על פי דברי חז"ל, שהשוב הוא בהכרח להחיות' מצד העליון האיום והנורא יתברך, המכריחם בכל עת שישובו ויסוגו אחור, יש לבאר בכל זה [כעין המבואר במקום אחר], שעל הירידה והסגיון לאחור [ביצר מחשבת הלב הנ"ל] אשר תגיע בתחילה לאדם מצד העליון בעצמו יתברך, לא יגיע לאדם שום עונש [שלך אי אתה רואה אבל וכו' של גבוה], ואדרבא כל הגדול מחבירו יצרו ונסונו תגיע לו מלמעלה ביתרון יותר, אבל הוא ברוב מעלתו ובקואומו הנ"ל לא יקח לעצמו מזה החמץ ולא יכשל, חס ושלום, בחטא ממש אפילו כמשוה... עד שנהפך הירידה לעליה".

ובחכמה ותבונה, מעשה מבן מלך וכן שפחה שנתחלפו, אות טו:

"נראה מבואר בדבר הירידות הנ"ל שהן הן הרדיפות שרודפים לכל הנכנסים לפרדם וכן הנה, ושבכל זאת מאד מאד הפלא ופלא כח הבחירה שניתן לאדם אשר יש ביכולתו להניע ולהימלט בהתנברותו מעצמו לעלות ולהידבק במלך השלום יתברך עד שבאמת לא יחשב הירידה למכשול כלל, כי בתכלית ההיפך על ידה לבד כל הניגון והשיר הנ"ל, העולה על כל השירים והתענוגים שבעולם".

ועם כל זאת, ראה דבריו בביאור הליקוטים על תו' כז:

"על שאף על פי כן יהיה נמצא הפלא העליון הנ"ל, שכל עבודתו יהיה בענין ראש השנה [וראש חודש] הנ"ל, להביא כפרה ולשוב בתשובה דלעילא [תשובת המשקל המוב"פ]. על המחשבה הראשונה היורדת מלמעלה לבד, בסיבת השבירה הנ"ל, כמובא מזה במקום אחר, עד שבוה דייקא, נתעלה על כל הצדיקים הגמורים שהיו מעולם, עד שלא קם עוד בישראל כמוהו".

להשלמת הדברים ובהתייחס לטעות דומה של גילוי פנים שלא כהלכה בדברי מוהרנ"ת, הנשמעת כפעם בפעם מפי כאלה ש"לא קרו ולא שנו ולא שימשו" ו"בהפקירא ניחא להו" - יש בנותן טעם להבהיר כאן כי ברור יותר מביעתא בכוחא כי רק על עניין זה של "המחשבה הראשונה היורדת מלמעלה בלבד" ו"ההרהורים הבאים שלא בכונה" וכנ"ל במצב בו "האדם עושה את שלו ומתגבר בכל כוחו לבער ולגרש המחשבות רעות מקרבו", נאמרו דברי מוהרנ"ת בעלים לתרופה (מכתב מיום ג' עקב תר"ג) לבנו רבי יצחק: "...איה שאתה חייב בכמה דברים ואיה שאתה אנוס הרבה ברב הדברים...", וכפי שמוכן בעליל מהמכתב הקודם לו, שנכתב כשבועיים בלבד לפני מכתב זה, שם כותב לו מוהרנ"ת:

"בני חזק ואמין מאד לתפס מחשבתך בכל מה דאפשר... ואפילו פשפשאם גונבת עצמה המחשבה ופזרחת למקום שפורחת, התפס אותה בעל פרחתה כמו סוס באפסר... ומה שנעשה עמה ממילא אל התפתל על זה כלל, כי העקר לשמר ידי מעשות כל רע". ביאור הדברים באופן זה דווקא אף מוסיף ומקבל אישור חזק ביותר מדבריו של הרב מטשעהרין בהקדמתו לספר עלים לתרופה המרחיב על כך שרבי יצחק בן מוהרנ"ת, היה נבחר ונחפו ונחרד מאד מאיזהו פגם פל שהוא אפילו רק במחשבה לבד ואפילו בשוגג ובאנוס, כי שגגות דומות לו פמזרות, וקלות דומות לו פתמזרות... ושעל כך מתייחסים רוב דברי מוהרנ"ת במכתביו אליו, ש"לא רצה להקל עליו כלל גם בזה, ולהשיב לו בקצרה: מה אתה מדקדק ומרעיש העולם פל פך בכל פעם בדבר שרב העולם נכשלים בו בכל יום, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (בבא בתרא דף קסד)... רק אדרבא הסמים לדבריו שפודאי צריכין לעצק מרה על זה הרבה מאד מאד... רק אף על פי כן חזק אותו לבל יתפלבל על ידי זה ביותר, ולא יבוא על ידי זה לעצבות ומרה שחזרה, חס ושלום...". וכפי שדבריו אלו יועתקו במלואם להלן (במאמר הבא).

דברי מוהרנ"ת אלו לבנו (על היותו "אנוס הרבה ברוב הדברים") לא יכולים בשום פנים ואופן לסבול שום פירוש אחר, לא רק לאור כל הדברים החותכים והנחוצים ביותר המובאים בכל שאר מכתביו לבנו זה, וכפי שהפנינו לעיל לאחדים מני אלף מהם, לגבי הבחירה החופשית הגמורה והמוחלטת הן לגבי כל פרט ופרט של מעשי האדם וביותר לגבי שמירת המוח ממחשבות והרהורים, כשמוהרנ"ת דוחה פעם אחר פעם דחייה גמורה בשתי ידיים כל "טענת אנוס" בעניין זה, אלא אף מתוך עיון קל במכתב הקודם למכתב זה בו אנחנו מוצאים את מוהרנ"ת, לצד הדברים שכבר הובאו לעיל, כשהוא מעודד וממריץ את בנו באופן מיוחד "לילך" עם אחד מחידושיו שהודפסו בחלק הראשון של הספר ליקוטי הלכות שהודפס אז (הלכות תפילין הלכה ו אות לה) שם הוא קובע מסמרות של פלדה בדברים חד-משמעיים אודות שליטתו המלאה של האדם על מחשבותיו והרהוריו בניגוד לכל שקרי והטעויות היצר

"שהוא מלבין הרשעות פל פך פאלו פכר נקבע בזה פאלו אין שום הרך להקלט משם, חס ושלום, פאשר נדמה, חס ושלום, לבני הנעורים, פפרט להפעלי מחשבות שאי אפשר להם לעמוד פנגד המחשבות רעות והרהורים רעים, אבל פאמת לא כן הוא, כי המחשבה פיד האדם תמיד וקחוט השערה יכול להנצל בשב ואל תעשה מפל מיני מחשבות רעות והרהורים על ידי שיטה רעהו למחשבה פשרה...". עיין שם].

לנבי היצר הרע המתגבר על האדם להכשילו בחטאת ברבלי העולם ולמונשי מעסק התורה והתפילה –

שיחות הר"ן שח:

"פי באמת מי שיש לו עינים לראות ולב להבין האמת לאמתו, בין בשכל ונראה שגם בזמנים הראשונים היה העולם מלא דאגות ומטרדות הפרינסה... וגם אז נדמה לכל אחד שבטוב העתים כאלה צריכים לדאוג רק על הפרינסה, ועל ידי זה אבדו ימיהם והלכו מן העולם בלא חמדה, ואף על פי כן נמצא בכל דור צדיקים וראים וישרים שלא השגיחו על זה וברחו מן העמל של עולם הזה לעמל התורה ועבודה וכו' להם ולדורותיהם וכל אשרי להם.

ובן עכשו בנדאי הבחירה הפשוטה, ובנדאי יש בה עתה גם עמה, לכל אחד ואחד, לברכה מדאגות ושיחות של צער פאלה, לברכה מהם ולקבטת בה' ולקבל על עצמו עמל התורה תחת עמל המר של דאגת העולם הזה, ובנדאי יפרינסו השם ותפירה, פי השם ותפירה מפרנס העולם ממיד קאו בן עתה, אהרבה, השם ותפירה מנהיג העולם בכל פעם ופה יותר".

ובעלים לתרופה, מכתב ממוצאי שבת פ' שמות תקצ"ו (מכתב הקובע ברכה מיוחדת לעצמו בכך שהוא מברך את משמעות דברי ה' התחזקות" המובאים בשפע רב בכל המכתבים הרבים הקודמים לו ומטרתם):

"וימה מאד הוסיף עלי לבי על אשר כתבת שאתה מתבטל מדברי תורה, ואתה מתבטל מהשעורים שכתבת לה בתחלת הדרך הזה. לא טוב הדבר אשר אתה עושה, לא כך הוא המדה, ולא כך יפה הוא לנו.

וכי להנחם הרביתי לדבר הרבה עד אשר פמטט נחר גרוני, לבלי להתנאש עצמו, ולכלי לפל בדעתו, ולכלי לזון ממקומו בשום אופן בכל מה שיעבור על האדם, ואחרי כל אלה תכתב לי דברי טעות הנמשכין מענה פסולה, לכתב שידעת בעצמך שאתה רחוק מלקשת אל הקדוש על בן מבלבליו איתה כל כך...

ומה אוסיף לדבר עוד עמה, אחרי שאיך ציית לדברי שהם פלם דברי אלקים חיים שקבלתי מבאר מים חיים מהנחל נובע וכו' שהם בחינת 'מים עמוקים עצה בלב איש' 'עמק עמק' וכו' ועל ידי תמימות ופשיטות דוקא ויכולים למוצאם כל אחד במקומו ושעתו, וזה עשר הנסיון והצורה של כל אחד שבכל הירידות והפילות, ובכל מה שעובר עליו לא יתרחק מהשם ותפירה ולא מהתורה ותפירה".

לנבי היצר הרע המתגבר על האדם למונשי מלהגיע לדעות הצדיקים הגדולים ביותר –

שבחי הר"ן כה:

"וכל מה שספרנו עד הנה, אם אמנם פגנות נחשבו כל הספורים הנ"ל לנגדו, לפי עצם מעלתו שזכה אחר פה, עם כל זה ספרנו כל זה מענין עבודתו ודרכו בימי ילדותו, למען נדע ונשביל איה הבחירה הפשוטה וכל אדם יוכל לזכות אם ירצה למעלה מכלל מאד, אף על פי שנדמה לו שקשה וכבד עליו העבודה מאד, ואין מניחין אותו לכנס כלל בעבודתו ותפירה, פי המאונות והמדות רודפין אחריו מאד, אף על פי כן צריך שיהיה עקשן בעבודתו ולכלי להסתמל על כל זה, כי בספורים הללו אין ההקם מדעתו, איה גם על רבנו הקדוש והנורא, וכן צדיק וקדוש לברכה, עבר גם כן כל המניעות והמכדות הנ"ל, ועבר בכל זה, ואף על פי כן זכה לשפר הכל מחמת שרצה פאמת בעבודתו ותפירה ויבחר בחיים פאמת עד שזכה למה שזכה.

ואמר שאפילו לא היה מנרע האלקי הבעל שם טוב וכן צדיק וקדוש לברכה, רק אפילו אם היה ממשפחה הירידה שבישראל, היה זוכה גם כן

למה שזכה על ידי עצם עבודתו ויגיעתו שזעזע וטרח מאד מאד בעבודתו ותפירה".

ובליקוטי הלכות ברכות השחר ג ו:

"פי עשר צדקת הצדיק והפשר הוא רק על ידי התגברותו והתחזקותו ויגיעתו וטרחו בעבודת ה' שזעזע וטרח כל פה ימים ושנים הרבה ולא הניח עצמו לפל בשום אופן בעולם, והרבה בתפילה ותחנונים עד שזכה למה שזכה כל אחד כפי ערכו אשרי להם. וכל אדם יכול להיות כמותם, פי הבחירה הפשוטה לכל, וכבר שם טוב מנח, ומי שרוצה זוכה בו, כמו שאמר רבוביני זכרונם לברכה (וימאד פה): 'כבר פהנה זכה אהרן ונטלו, פתר מלכות זכה דוד ונטלו, פתר שם טוב מנח וכל הרוצה זוכה בו'.

ובאמת זה הענין בעצמו שפני האדם טועים בעצמם וסוכרים שנספשו אינה יקרה וקדושה ומחמת זה אינם מתגברים לעשות פמטט הצדיקים פנ"ל, כל זה נמשך מפחינת היכלי התמורות הנ"ל, שמשם פחינת המעשה של הבן מלך הנ"ל שזכה... עין שם שמבאר שם שזפל כל פה עד שזכה מספק בעצמו אם הוא בן המלך האמת, כמו כן הוא בכל אדם הרחוק מהשם ותפירה, כפרט בתקף סוף הגלות המר הזה, שהוא הכלי של משיח שמתגבר בעתים הללו שהתגבר הפעל דבר ביותר על נפשות ישראל פידוע בחוש עד שפמה בני אדם מראשין עצמן פאלו נפשם אינה מסוגלת כלל לעבודת ה' וכל זה הוא רק פתוי ומחשבות היצר הרע שמתחיל דעתו ומכניס בלבו חלישות ופגנות דכמרא אחרא, שזה נמשך מפחינת היכלי התמורות, מפחינת החלוקה של הבן מלך הנ"ל שזפל כל פה עד שלא ידע בעצמו אם הוא בן המלך האמת, אבל פאמת צריח האדם לידע ולהאמין שפפש כל אחד מישראל גבה ויקרה מאד מאד וכלם הם בחינת 'בני מלכים' ויכולים לזכות למדרגות גבוהות וקדושות מאד כמו כל הצדיקים והפשוטים, פי גם על כל הצדיקים והפשוטים עברו מחשבות וחלישות פאלה וכאלה, אף היו משכילים לכלי להניח להטעות אותם והתגברו והתחזקו מאד עד שזכו למה שזכו".

ובעלים לתרופה, מכתב מיום ג' וארא תקצ"ט:

"...צריכין לשוח עם עצמו עם לבבו ולזכר נגיתו בחינת הטוב ולחפש רוחו אילו אף על פי כן עדין יש תקנה לזכות למה שזכו כל הפשוטים והצדיקים האמתיים.

כי כל אדם, בכל דרגא שהוא, אפילו אם הוא פדיוטא המתחננה, צריך לומר בכל פעם: מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי, כי הבחירה הפשוטה, אף הכל יתיה לקרב ולא להתרחק יותר, חס ושלום, פאשר דפרנו בזה פעמים אין מספר".

ובכוכבי אור, אנשי מוהר"ן אות ל:

"[מוהרנ"ת] דפר פעם אחת ממבערת הלב של אברהם אבינו ע"ה, שהוא היה הראשון שזכה לעבד את בוראו ויזם ולקח במקסירת נפש ולפרסם שמו ותפירה ותעלה בעולם, ובתוף שיהתו הקדושה ענה אחד לפניו בלשון צער ונגיחה: היאך לזקחין לב פנה? גער בו מוהרנ"ת ז"ל ואמר אליו: גם אתה יש לה לב פנה אלא שאין אתה מלכב אותו.

כי הבחירה הפשוטה אצל כל אדם, וכל אדם, אפילו הגרוע שפגרועים, יש בכחו לזכות למדרגה הגדולה שבפדולות".

האם בדורנו אכן קשה יותר לעמוד בניסיונות ופיתוי היצר מאשר בדורות הקודמים?

"דעת בעלי בתים" היא כמוכרן שכלל שהדורות מתאחרים יותר כן הולכת האפשרות להתגבר כנגד היצר להיות קשה יותר ואפילו נשללת ונמנעת, אך "דעת תורה" הפוכה לחלוטין.

אלו דברי רבינו הקדוש המפורשים בשיחות הר"ן קיד:

"עקשן בנקל יותר לעמוד בנסיון, פי הראשונים שעמדו בנסיון כבר שקרו פל קף קלפה היות... עד שעקשו בקל יכולים לעמוד בנסיון ואפילו איש פשוט לגמרי יכול עקשו לעמוד בנסיון."

ועל פן אקרו רבותינו זכרונם לברכה (סנהדרין דף ט): 'תקפו של יוסף - ענותנותו של בעז, ותקפו של בעז - ענותנותו של פלטי בן ליש'. פי תקפו הנסיון של יוסף הצדיק (בראשית לט) היה דבר קל ופשוט אצל בעז שהיה אחריו (רות ג), וכן תקפו הנסיון של בעז היה קל ופשוט אצל פלטי (שמואל א כה). פי כל מי שהיה אחרון יותר - הנסיון קל אצלו יותר פנ"ל. ועל פן עקשו בנקל לעמוד בנסיון אפילו איש פשוט לגמרי פנ"ל."

ובלקוטי עצות (ברית, פנמו ותיקונו) עא, מוסיף מוהרנ"ת:

"עקשו בנקל יותר לעמוד בנסיון, פי כבר היו כמה צדיקים וכשרים שעמדו בנסיונות גדולים ורבים... עד שעקשו בקל יכולים לעמוד בנסיון, אפילו איש פשוט, אם ירצה להיום על תינו בעולם הזה ובעולם הבא לנצח."

ה"קל וחומר" שעל אי עשייתו יש לנו "להתוודות", כדברי כותב המאמר, "סלח נא על קל וחומר", הוא אם כן הפוך: ומה אם בדורותיהם של יוסף, בעז ופלטי בן ליש, הרבה הרבה לפני ירידתם לעולם של יחידי הדורות רשב", הארז"ל, הבעל שם טוב, ורבינו הקדוש, כבר "נשברה הקליפה" כל כך על ידי גבורת קדושתם של אלו, בדורותנו אלה שכבר זכינו, בנוסף לצדיקי עולם אלו, גם לצדיקים עצומים ונשגבים גבוה מעל גבוה ועד ל"צדיק היחידי וראש ראשי הדורות שהיו מעולם, שהוא הנתעלה ויוצא לגמרי משאר כלליות העולם... כי הוא משה משיח בעצמו... המבקש ומצטער כל ימיו: מתי יבוא לידי הנסיונות העצומות ביותר [ועיין בשבחי הר"ן שאחר הסיפורי מעשיות (אות טז)], כי בעוצם תקפו וגבורתו לעמוד בהם, יזכה להתעלות בכלי רוח אלקים שבראשית מחשבתו והשגתו אלקותו יתברך" (ביאור הליקוטים כז), הלוא הוא רבינו הקדוש קודש הקדשים ש"היו לו כמה מיני יגיעות ועבודות ומלחמות ונסיונות אין מספר... וזכה לעמוד בכל הנסיונות וקידש עצמו מאד... עד אין שיעור ויערך" (שבחי הר"ן טז), ו"שבר כל התאות וכל המדות רעות בתכלית תכליתו, בתכלית השלמות שאין שלמות אחריו, והכניע וביטל מעצמו זממת הנחש... בתכלית ההכנעה והבטול עד שלא נשאר אצלו שום אחיזת הרע כלל אפילו כל שהוא" (ליקוטי הלכות שבת טו), כי "זכה לזכך את עצמו כל קף, עד שמתחלת המחשבה ומריש כל דרגון שהם למעלה מהמחשבה, למעלה מנפש רוח נשמה, עד תכלית סוף המעשה, עמד במלחמה בכל הבחינות" (שם מנחה ז ax) - קל וחומר בן קל וחומר בן בנו של קל וחומר (אכן בסדר הזה בו לבן דור זה קל יותר מאשר לאביו מהדור הקודם ולבן הבן קל יותר ויותר מאשר לאביו אביו...) כמה וכמה יש כיום בכוחו של כל אחד ואחד לעמוד בגבורה בכל הנסיונות!

השקר שבעצם הטענה והשקר שבהצגת הטענה

כפי שראינו עין בעין, בניגוד לדברי ההבל של הכותב המבקש לתלות ברבינו הקדוש ובמוהרנ"ת דברי בלע שלא עלו על לבם מעולם ולהציב צלם בהיכלם - דעתם הברורה באופן שאיננו משתמע לשתי פנים היא כי אף אדם בעולם אינו נחשב אף פעם ל"אנוס ביד יצרו" וכי כל אדם בכל מצב הינו בעל בחירה גמור לכל דבר ועניין בו הוא מחויב ונדרש על פי תורה והקב"ה נותן לו תמיד כוח להתגבר על יצרו ולמלאות את ייעודו באופן השלם ביותר, אלא שכאשר מדובר בשקר הנאמר בעניין זה בדווקא המצב חמור עוד יותר, שכן, לא רק שהטענה עצמה שגויה

ג.ב. על אף הדמיון בצורת העיצוב, מאמר זה והמדור "יתבררו ויתלכנו" הם משני כותבים נפרדים.

לחלוטין מבחינה עובדתית, כלומר: שהדבר איננו כך, ועדיין, כפי שיתכן בשקרים עובדתיים אחרים, עשוי אדם לדמות בנפשו כי הצגתה של הטענה השקרית הזו בפני נחשלים וחלכאים עשויה "לחזק" אותם ולהיטיב עמם (בתור "שקר מועיל" ובנחית: "מותר לשנות מפני השלום" וכדומה), אלא שבמקרה זה, ההיפך הגמור הוא הנכון ומלבד השקר שבעצם הטענה הרי שגם הצגתה כשלעצמה לא רק שאין היא מחזקת את הנפש כלל וכלל אלא שאדרבה: היא מדלדלת ומערערת ומחלישה אותה בתכלית והיא היא האחראית לכל הידרדרותה במורד המדרון התלול אל באר השחת ושאלו התחתיות של כל התאוות והחטאים החמורים ביותר!

אלו דברי מוהרנ"ת המפורשים, ליקוטי הלכות ברכת הריח ד א-ב:

"עקר כל החטאים והתאוות שהאדם נלכד בהם הם ושלום, היא רק מחמת שטות שאינו יודע מכהו וכו', פמבאר בדברי רבנו ז"ל בנעימת החרוזים שלו הנדפסים בתחלת ספר לקוטי מוהר"ן וזה לשונו: 'חזק ונתחזק ואל תתקח בפיל הגדול וכגמול וכו', וכל זה מחמת שטות שאין יודע מכהו וכו'."

וזהו בחינת מה שכתב רבנו זכרונם לברכה בהתורה 'תקעו' הנ"ל (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ח) ששקר [התאוה] שהוא כלל כל החטאים, רחמנא לעיל, נמשך רק ממחין דקטנות וכו', עין שם, פי הפעל דבר מתגבר עליו עד שמשילו לבחינת מחין דקטנות, הם ושלום, דהינו שנקטן מהו ונתקלש דעתו עד שאינו יודע מכהו ונרמה לו שאי אפשר לו לעמוד כנגד תאוה זאת.

פי עקר הגבורה הוא בלב... ומי שלבו חזק ויכול להתגבר ככהו כנגד כל התאוות שבעולם... כמו שראינו כמה צדיקים וכשרים שעמדו בנסיון, רק עקר נפילת כל הנפלים לתאוות רעות הוא רק מחמת בחינת מחין דקטנות, דהינו שנקטן מהו עד שאינו יודע מכהו...

הכלל שהאדם צריך להאמין מאד ככהו יודע באמונה שלמה שבראי יש בכה שקלו ומהו לעמד כנגד [התאוה] שהיא עקרא דיערא בישא... והנשמה של איש הישראלי אפילו של הפחות שבפחותים בודאי היא יכולה לעמוד כנגד כל העולם עם התאוות.

פי אין זה הרף הענוה להקטין כחו ולומר שאין לו נשמה גבה כמו הצדיקים והכשרים כאלו אין בידו להיות איש כשר או צדיק, פי ענוה כזו אסורה והיא ענוה פסיקה ואין זה ענוה כלל רק מחין דקטנות שצריכין להתרחק מנה מאד...

רק אדרבא, צריך כל אחד לומר ברעתו שיש לו נשמה גבה מאד, פי הנשמה של הפחות שבפחותים שבישראל הוא גבה מאד מאד. וצריך לומר ברעתו שאין נאה לו להיות ברוך אחר תאוות, הם ושלום, מפל שכן וכל שכן לעבר איזה עברה, הם ושלום... פי כל אחד מישראל רחוק בשרשו מאד מאד מעברה, הם ושלום, כמו שכתב רבנו זכרונם לברכה בפאקור פי ברחמים ונהגם (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ז).

פי כל אחד מישראל הוא פעל כח גדול לעמד כנגד כל העולם עם תאוותיו, רק העקר שצריך לידע מכהו.

נמצא, שבאמת כל אחד מישראל הוא פעל כח גדול, רק שלא כל אחד זוכה לידע מכהו, ולפי נפילת כל אחד לבחינת מחין דקטנות דהינו מה שאינו יודע מכהו כמו כן נופל לתאוות... שהוא עקר היצר הרע."

לגשת אם כן לאדם הנאבק ומתייסר בסערת מלחמת היצר ולצקת על ראשו זרם שוצף של "התחזקות" בנוסח: "אתה חלש, אתה חסר אונים, אתה אנוס, המכשולות שלך מובנים ומוכלים" וצפויים מראש" - הרי זה ממש הניסיון לכבות שריפה עם חביות של נפט ובנזין!

המשך במאמר שיתפרסם בעז"ה בגיליון הבא.

חינוך הבנים

למה הילד לא רוצה ללכת לבית הכנסת?

סודה של השמחה הפנימית והדרך להנחיל אותה לילדינו ♦ הכנעת עמלק –
העצבות וה'מלומדה' ששוחקים את חיינו ♦ בשמחה תמיד

של כל המצות" (שם, הל' תפלה ד-ח), כלומר, זו לא רק תוספת מעלה או חשיבות במצוה, אלא נקודת הקדושה שבה, אם אנו מבקשים שהמצוה תקדש ותוסיף אמונה והתחברות, הרי שעלינו לדאוג לשמחה ולרצון בקיום המצוה. מצוה מלשון צוותא והתאחדות, וכפי הרצון והשמחה בקיום, כך האדם מתאחד עם מעשה המצוה שהוא עושה והיא שמקדשתו ומרוממתו.

התורה הקדושה מזהירה מאד על קיום המצות בשמחה וכל תוכחת הקללות בפרשת 'כי תבוא' אמורה על מי שאינו עושה זאת, וכפי שרבי נתן מביא (שם, פ"ד ג-ח) "נקודת כל המצוות ומעשים טובים הוא השמחה וכמו שאנו מבקשים תמיד 'ונשמח בדברי תורתך ובמצוותיך לעולם ועד', כי עיקר שלמות העבודה של תורה ומצוות הוא דייקא כשזוכים לעשותם בשמחה, וכמובא בספרים ובפרט בכתבי האר"י מגודל האזהרה לעסוק בתורה ובמצוות בשמחה, וכמו שכתוב תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה".

עמלק נלחם על השמחה

אנחנו יודעים שעמלק הוא ראש וראשית לכל הטומאות שבעולם, שורש הכפירה והרע שבעולם, נדמה שהוא מסית רק לעבירות גלויות, אך רבי נתן מלמדנו שמלחמתו באמונה מופנית על שמחת המצוות, ואדרבה, הפגם העצום של החטאים הינו במה שזה גורם עצבות בעת קיום המצות, וכדבריו הנפלאים (שם, נפילת אפי"ם ד-ב): "השמחה היא הקדושה, וע"י החטאים מתגבר ח"ו העצבות והמרה שחורה ואינם מניחים לישראל לשמוח, וזה עיקר גלות השכינה עיקר פגם כל החטאים שבעולם". ובהמשך דבריו שם (את"ד) הוא מבאר, שכל ענינו של עמלק ועיקר זוהמת המן זוהמת הנחש, היא ה"עצבות ומרה שחורה שמתגברים בכל עת על ישראל ואינם מניחים אותם לשמוח, כי עיקר הסטרא אחרא הוא עצבות ועיקר הקדושה הוא שמחה, והמן ועמלק מהם נמשך עיקר העצבות והמרה שחורה, כי עיקר השמחה הוא שמחת המצות, ומי שמאמין בהם יתברך ובתורתו הקדושה בתמימות ובפשיטות, בודאי אין שמחה בעולם כמו שמחת עשית המצוות שאנו זוכין לעשות נחת רוח ליוצרנו ובוראנו יתברך ואנו קונים לנו חיי עולם לעולמי עד ולנצח נצחים ואנו נכללים על ידי המצוות באור האין סוף".

ועל כך נטושה מלחמתו של עמלק, כי "עיקר קטרוגו והתגרותו הוא בהשמחה של המצות, כי אינו מניח לשמוח בשום מצוה, ומחמת קנאתו של המן במרדכי וישראל שראה שהם חזקים כל כך בעשיית מצוותיהם ועושים אותם בשמחה גדולה ובמסירת נפש, על ידי זה נתקנא בהם מאד עד שרצה להעבירם מן העולם חס ושלו"ם" (שם), והוא מסיים שם שזה

שאלה: אנו מצויים בעיצומו של החודש שמרבים בו בשמחה, אך אני חש שאצל ילדי שוררת הרגשה [ואלי מציאות...] שהמצוות אינם סיבות לשמחה אלא להיפך. בכל פעם שאני קורא לילדים לבוא לעשות איזה דבר שבקדושה הם מסרבים ואין להם חשק לכך. ולדוגמא, כאשר מגיעה השעה ללכת לבית הכנסת בערב שבת הם לא רוצים ללכת, נראה שהמצות זה משהו שמעציב אותם. מה אפשר לעשות?

♦♦♦

תשובה:

שמחת המצוות אינה עצה פסיכולוגית!!

לפני שניגש לחפש עצה מעשית איך לעורר לב הילדים לשמחת המצות, שומה עלינו לברר לעצמנו עד כמה הכרחית השמחה הזאת ועד כמה חובתנו למסור נפש להנחלת שמחה זו. הנחלת ערכי היהדות אינה משימה פסיכולוגית גרידא, זוהי קדושה אלוקית הנפעלת מכח הרצונות הטהורים של ההורים להאיר את כל חלקי האמונה בילדיהם, וההורים הם המוכשרים לכך ביותר באופן סגולי, וכפי שרבי נתן מבאר (בלקוטי הלכות, מלמדים א' ע"י"ש). וכאשר ההורים מבינים ומאמינים שחייו והצלחתו הנצחיים של בנם יקירם תלוי ועומד בחינוך לדבר זה, או אז הם מגבירים רצונות וכיסופים ומבקשים ומחפשים את העצה הנכונה וגם זוכים למצוא אותה בסייעתא דשמיא, אבל כאשר בעיניהם כל הנושא עליו הם באים לחנך הינו טפל בלבד, הרי שאין כאן רצון חזק ולא החיפוש אינו כראוי, וממילא התוצאות בהתאם.

בעיני הורים רבים נתפס כל נושא ה'שמחה' או ה'חשק' הן שלנו והן אצל הילדים כאמצעי בלבד לקיום המעשה, ומכיון שמי שאין לו חשק ורצון הרי בודאי שלא יקום לעשות ולקיים את המוטל עליו, על כן יש לדאוג לעורר בקרבנו שמחה והנאה בעשייה זו כדי שירצה לעשות זאת.

אבל לאמתו של דבר הרי הרצון והשמחה בקיום המצוה הינו העיקר והתכלית, ואפילו אם נמצא דרך כלשהיא שתגרום לנו או לילדינו לעשות את המוטל עלינו מבלי לחוש אושר ושמחה בעצם המצוה, הרי העיקר חסר מן הספר.

השמחה היא הנקודה!!

רבי נתן מתבטא כמה פעמים: "שמחה היא הנקודה של כל התורה והמצוות" (הקדמת לקוטי הלכות), או "שמחה דקדושה היא הנקודה הקדושה

השמחה במצוה היא למעשה האמונה בכך שהמצוה היא משהו אלוהי ונצחי. כל תכלית המצוה היא האמונה הזאת, והעדר השמחה פירושה נטילת הנשמה מגוף המצוה

הכנסת / על תפילה / על ויתור / על המנעות מהרמת ידיים ועל עוד מאות הדברים שברצוננו לחנך עליהם, האיך הדברים הללו נאמרים, האם דבורינו אכן מביעים ומרמזים באופן חי את הנאמר או שאדרבה הם סותרים את הנאמר, מי שמדבר ביושב ובזקנה על 'גודל הזכייה' של תפילה, הרי שהוא מכחיש באופן חי את הנאמר באופן מת ואין ספק מה יגבר על מה.

רבינו הקדוש (ש"ה"ר ע"ד) לימד אותנו שכדי לזכות לשמחה יש לעשות את עצמו 'כאילו' הוא שמח, זוהי הנהגת אמת של צדיק האמת! ואם זה מועיל אפילו לגבינו, בשעה שאנחנו יודעים שאנחנו עשינו בעצמנו את ה'משחק' הזה, כל שכן שזה יועיל לילדינו [ובתנאי שאכן נרצה גם אנו להכליל ברמזי ידים אלו ולהתעורר גם בעצמנו שאכן תפילה ומצוה היא באמת זכייה גדולה].

ככל שנגדיל את העסק ואת השמחה החיצונית המביעה את ההתרגשות הפנימית סביב המצוה שזכינו לה, ונחיה את תנועתנו על עוצם המתנה הזאת - ולא בדרך דרישה ותוכחה ישירה לילדינו - אלא שמחה לעצמנו שזכינו עתה בזכות הגדולה ביותר, כי אז בהכרח שמראה העיניים ושמייעת האוזן יעוררו לבסוף את לב ילדינו לחשוק גם הם למה שנחמד בעיני הוריהם, וככלל הידוע 'עין רואה ולב חומד' (ירושלמי ברכות פ"א ה"ד).

ימי הפורים, ימי השמחה על 'הדר קבלוה מאהבה', הינו הזמן לעורר ולהרבות גם בשמחה גלויה וחיצונית על מתנת התורה והמצוות ולהלחם בעמלק המפיל זקנה עצבות ועצלנות על התורה שתהא אצלנו בבחינת 'כפה עליהם הר כגיגת'. עלינו לחזור ולשנן ולצייר באופן מוחשי לילדינו בימים אלו ובפרט בימי הפורים: 'אנחנו רוקדים על אֶשְׁרָנוּ על קבלת התורה והמצוות, כי הם חיינו, ומשכך חובתנו לצאת ולהלחם יותר ויותר, באותה זקנה ארוה שנטולת את החיות מקיום התורה והמצוות והופכת אותם ל'מלומדה', ולהביע בכל דרך גם בחיצוניות שבזכיית התורה והמצוות זכינו למתנה הכי מופלאה שניתן לזכות בה, והיא שמעצימה ומחזקת בלב הנער את החשק לרצות גם הוא לזכות באושר הזה.

כמובן שיש להזהר מאד מההיפך הגמור, שלא להפוך את עתות קיום המצוות לזמני סבל ומתח ורגזנות, ההליכה לבית הכנסת והתפילות צריכים להיות מלווים במצב של שמחה ונעימות מופלאה [ולפחות, ב'כאילו']. ולא בלחץ של ריצה מטורפת ברגע האחרון מתוך צעקות ורוגז, גם בדרך לבית הכנסת ולקיום המצוה יש לעורר דיבורי שבח והודיה והארת פנים על הזכייה המופלאה [של האבא] ללכת למקום קדוש כזה ושמכל דבור יבראו מלאכים טהורים שיענגו אותנו לנצח וכדומה.

וכך גם בשאר המצוות, כל כמה שמתלווה לכך מצב של שמחה ותענוג והודיה על האושר העצום, הן בדבור והן בתנועות החיצוניות, הרי שזה חוקק לנצח בלב הנער את השמחה והרצון לזכות גם הוא באושר מופלא זה. נשים לב בהכנות לפורים ובשמחת פורים עצמה ובכל הקשור לקבלת התורה מאהבה, זו, האם אכן דבורינו פעולותינו הארת פנינו ורמזי ידינו מביעים את השמחה הזאת, כי היא כה גורלית והכרחית, 'ועכשיו כל ההתחלות מפורים'. ■

מהות שמחת פורים, לעורר את עוצם שמחת המצוות "ועל כן בפורים שאז נכנע המן עמלק אז עיקר המצוה הוא שמחה, כי זה עיקר הכנעתו".

נקל להבין מדבריו הקדושים שאם זו עיקר מלחמתו של גדול האוייבים הרי שלא מדובר ב'מותרות' רוחניות אלא בעיקרי העיקרים ויסודי האמונה, וכאשר נעיין בדבריו שם נראה גם שהשמחה במצוה היא למעשה האמונה בכך שהמצוה היא משהו אלוהי ונצחי, כל תכלית המצוה היא האמונה הזאת, והעדר השמחה פירושה נטילת הנשמה מגוף המצוה [על אף שכמובן אין הכוונה להחליש דעתו של מי שעדיין לא זכה לשמחה שיתרפה חלילה מקיום המצוה כמות שהיא, כי אדרבה יש להוסיף עוד ועוד בקיום המצוה, בתפילה ובתקוה שזה ישפיע גם לזכות לשמחה השלמה, אבל עלינו לדעת את הכרחיות השמחה שהיא הנקודה העיקרית והיסודית ביותר במצוה].

שמחה = פיקוח נפש!

זוהי למעשה עיקרה של התשובה לשאלה הנ"ל, כאשר נדע שהעדר שמחת המצוות היא 'פיקוח נפש' רוחני, הן לגבינו והן לגבי ילדינו, כי אז נחפש וגם נמצא בעזרת ה' את הדרך למצוא את העצה לשמחה זו וכמו כן למצוא מסילות ללב הילדים לעוררם על כך.

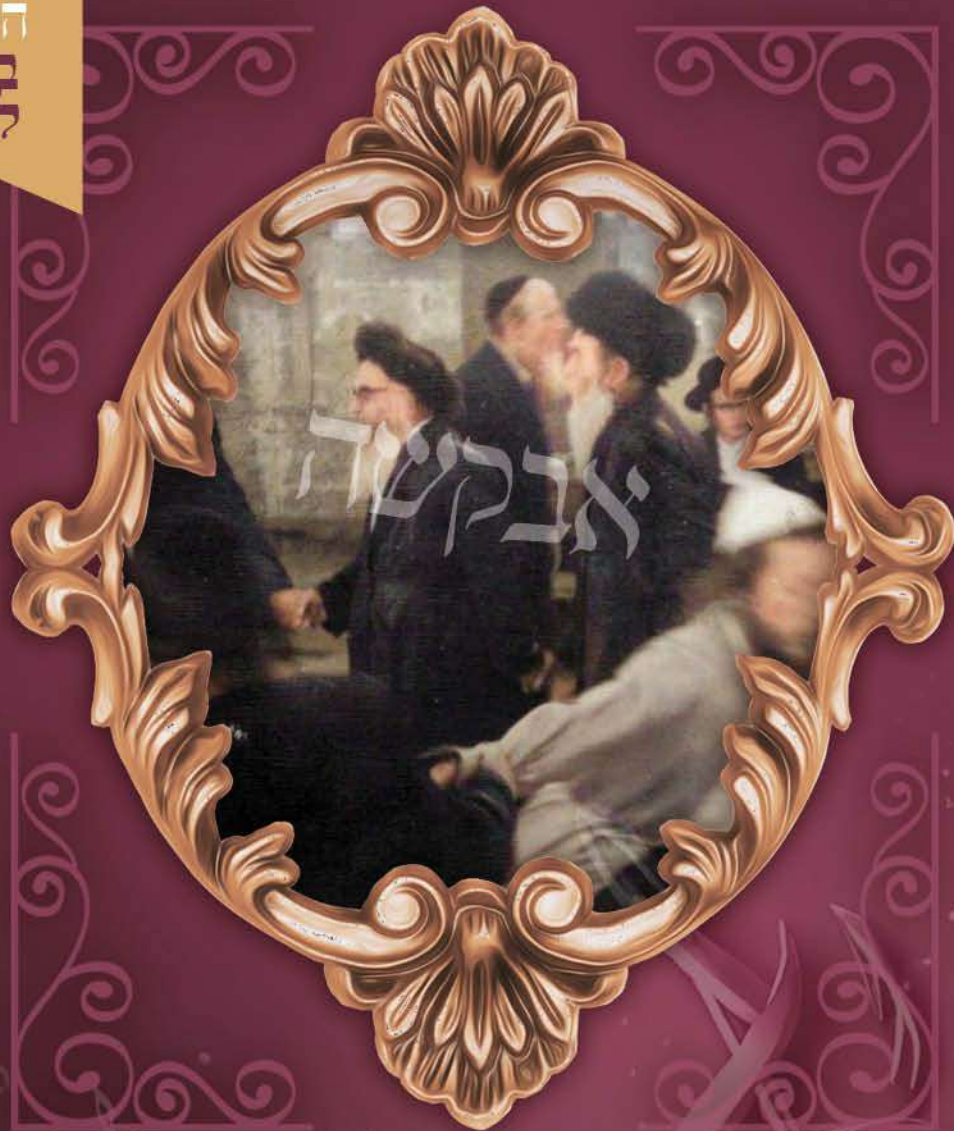
ועתה לחלק המעשי, המהות של 'ילד קטן' היא שהמח, השכל והדעת שבו עדין קטנים מהכיל ומלהבין, הנפש הבהמית היא זו שבעיקר פועלת ושולטת בהם, זהו למעשה היצר הרע' שכל מהותו הנאה חושית ומוחשית של כאן ועכשיו, ולעומת זאת השכל והחכמה האמיתית הינם ראיית הנולד והתחברות לעתיד. ומעתה עלינו להבין, שקניין השכל במוחו ולבו של הקטן לא נעשה רק על ידי דיבור בלבד, שכלם הדל לעת עתה לא מסוגל להבין על בוריו את הנאמר להם על אף שלפעמים הם עצמם חוזרים על טקסט הדברים, הם קולטים רק תמונות ורמזי ידיים מרחוק, אלא הם רואים את הוריהם אם שמחים הם או עצבים וכך לאט לאט נרשם בשכלם עוד רושם ועוד רושם, על דבר פלוני שהוא משמח או מעציב ושבעניין אלמוני כדאי להשקיע.

רבי נתן (בלקוסי הלכות, נס"י לסעודה ו-ב) מבאר, שגם בלימוד הרי נקודת ההבנה הפנימית תלויה ברמזי ידיים ולא בהסבר שניתן להעבירו מפה לאוזן, וכל שכן בהקניית ערך אמיתי למצוות ששכרם ינתן רק למחר והיום מוטל לעשותם. רק ברמזי ידינו והתפעלותנו על הריוח שקבלנו עתה נוכל לחקוק קמעא קמעא בלב הנער את יקרת המצוה עד שגם הוא יחשוק בה. כאשר אבא או אמא רוצים להנחיל 'ראה' מאש הם לא מדברים רק את האסור והמותר ולא מעבירים לילד רק 'ידע' על גודל הסכנה, הם מביעים זאת בקולם המאיים ובציור חי על גודל הסכנה והפחד הזוועה והיסורים שיהיו מנת חלקו של הנוגע באש, וכך גם במה שהם חשים שמוכרחים להעביר לילד ביקרת כל דבר, שלא מסתפקים בידיעה יבשה אלא משתדלים להחיות זאת בציור חי ברמזי ידים מעוררי התפעלות הנפש ובקול ובתנועות שמגלמות את הנאמר.

לא רק 'לומר', אלא 'איך לומר'...

חובתנו לשים לב איך אנו מדברים על לימוד תורה / ההליכה לבית

כתבות
שפורסמו
בגיליונות
אבקשה
הקודמים
בתרגום
לאידיש

אין ברסלב ברענט א פילער...

די הייסע טרערן פון ר' שמואל שפירא קעגן דעם אפענעם ארון קודש; ר' מרדכי אלעזר רובינשטיין טאנצט דריי שעה נאכאנאנד און די געציילטע ווערטער וואס ר' נחמן שותק האט געלאזט פאלן אינעם הייליגן טאג // די 'אבקשה' שרייבער האבן זיך ארויסגעלאזט אין אן אינטערעסאנטע רייזע נאכצוקוקן די פורים טעג אין שאטן פון די אנ"ש פון פריערדיגן דור, וועלכע לעבן מיט אונז נאך היינט // נכנס יין - יצא סוד

די פילע

באזוכער וועלכע קומען אריין אין שול אינעם פורים טאג, זענען אויס פארוואונדערט און

ערשיטערט. אינעם אטמאספער שוועבט א פייערליכקייט, אן אש דקדושה נעמט ארום די ווענט פונעם היכל. אין איין ווינקל ווערן אויפגעפלאקערט יונגע נשמות, אזש זיי לאזן זיך ארויס אין א טענצל אז זיי 'זענען אידן און נאך ברסלב'ער חסידים, און אין א צווייטן ווינקל ווערן נתעורר אידן וועלכע הארעווען שווער פאר פרנסה, צו גיסן טרערן ווי וואסער, אז זיי געהערן צו די בני היכלא, און דאך פארפאטשקען זיי טייערע מינוטן מיט נארישקייטן.

דער אופן ווי אזוי די פארציטישע חסידים האבן געפראוועט דעם פורים, וועט בלייבן איינגעקריצט אין זייערע תלמידים און תלמידים'ס תלמידים. יעדער איז דאך אויפגעוואקסן מיט די הערליכע שילדערונגען איבער דעם 'משתה ושמחה', וואו עס האט זיך דערקענט קוים א טפח פון זייער אמת'ן גדלות, איבער זייערע דיבורי אש להבה וואס איז ארויס פון זייער הייליגן מויל מיט געוויין און תחנונים און מיט א געוואלדיגע גלוסטעניש זיך צו קענען אינגאנצן מבטל זיין צום רבין, איבער זייער געוואלדיגע מסירות נפש צו מקיים זיין דעם 'הנעור בלילה', אדער איבער זייער גרויסע לעכצעניש צום הייליגן ציון אין אומאן...

די הערליכע שילדערונגען פון יענע זיסע צייטן זענען בלויז טיילווייז באקאנט. א באדייטנדער טייל פון זיי איז קיינמאל נישט פאראייביגט געווארן, און אפילו אין די באקאנטע זענען דא פיל חידושים. ווייל ווי נאר מען דערמאנט זיך אין יענע יראים ושלמים ווערט מען דאך ווי 'ניי געבוירן', און מיר באקומען א נייער פייער פון קרבת אלוקים.

גרייטנדיג זיך צום פורים, וואו דער 'הצילנו' האט געשריגן פון די הייליגע הערצער, האבן מיר געכאפט א שמועס מיט יקירי און חשובי אנ"ש וועלכע האבן איבערגעלעבט די אלע זאכן מיט די אייגענע אויגן. זיי דערציילן עס מיט א הייליגע ציטער און האפן צו איבערגעבן די אלע עובדות און הרגשות צו די קומענדיגע דורות.

יום כ'פורים

ר' יחזקאל עקשטיין און ר' חיים זילבערמאן שילדערן: שוין פון אנפאנג טאג האט מען געקענט דערקענען אז עס ברענט אין זיי דער 'אש היוקדת', נאך גלייך ווען די חסידים האבן זיך צוזאמגענומען אין 'שול' אין מאה שערים. אלע האבן זיך צוזאמגענומען, די נאנטע און ווייטע, ווייל די ספעציעלע התגלות האט מען נישט געוואלט פארפאסן, און מען האט עס שפעטער נישט געקענט פארגעסן דורכאויס דעם גאנצן יאר.

ביי מעריב, וואו מען האט געזונגען מיטן נוסח פון ימים נוראים, האט שוין געהערשט א געוואלדיגע התרגשות און התעוררות ביים עולם. די דבקות און געשרייען האבן זיך געהויבן צו די העכסטע ספערן. אלע האבן געפילט אז יעצט קומט אריין דער גרויסער טאג אויף וועלכע מען האט שוין אזוי אויסגעווארט. "מען האט געקענט זען", דערציילט אונז ר' חיים, "זוי יעדער שעפט אריין אין זיך דעם אור פונעם הייליגן טאג, לויט די כלים וואס ער האט זיך צוגעגרייט מיט די השתוקקות פון די פריערדיגע טעג..."

דער חסיד ר' לוי יצחק בענדער וואס איז געווען דורכגעזאפט מיט 'אומאן' און 'ברסלב' שוין לאנגע יארן, פלעגט ליינען די מגילה מיט א פלאקערדיגע התעוררות וואס האט זיך געצויגן ביז אנדערטהאלבן שעה, ווען זיין איבערראשונג דערקענט זיך איבערהויפט ביי די פסוקים וועלכע זענען מרמז די דורכגענג פון דעם איד'ס נפש, די

התבודדות און גרויסקייט פונעם צדיק: 'ומרדכי יצא מלפני המלך'... דא האבן זיך אלע דערמאנט אין דעם מאמר פון דעם חסיד ר' פנחס פון קיבליטש וועלכע ר' לוי יצחק פלעגט חזר'ן נישט איינמאל דורכאויס דעם יאר, איבער די ווערטער: 'זיאהב המלך את אסתר' - דער באשעפער האט ליב דעם באהאלטענעם תפילת 'התבודדות' נאכמער ווי די שטייגערליכע תפילות.

אין איינע פון די יארן נאך וואס די מתפללים האבן גערודערט איבער די מאס ביי 'המן', צו ר' לוי יצחק'ס אומצופרידנהייט - זייענדיג בבחינת 'גילו ברעדה' - האבן מיר זוכה געווען צו הערן ביי די פורים סעודה א שילדערונג איבער די געוואלדיגע יראה וואס האט געהערשט אין קלויז אין אומאן ביים ליינען די מגילה, און איבער די טייכן טרערן וואס האבן זיך דארט געגאסן פון די חסידים'ס אויגן, אפילו פון די פשוט'סטע צווישן זיי. "עס האט אויסגעזען", האט ר' לוי יצחק געדונערט ווען זיינע אויגן בענקען צו די פארגאנגענע טעג וועלכע זענען מער נישטא, "זוי זיי וואלטן געזען מיט זייערע אייגענע אויגן דעם אור פון מרדכי און אסתר!" ווי שטארק האבן מיר זיך דאן געשמט מיט אונזער אויפפירונג, קעגן דעם געהויבענעם שילדערונג... מיר האבן דאן גוט פארשטאנען אז אמת'ע שמחה איז נישט קיין שום סתירה צו די יראה און התעוררות, נאר פארקערט.

יעין לא ראתה

"די סעודה צופרי איז געווען זייער איינפאך און ארעם", זעצט ר' חיים פאר זיין שילדערונג, "חלות, הערינג, און אביסל גרינס וואס ר' צדוק גרינוואלד האט זיך אנגעטראגן צו שניידן און סערווירן. ס'איז געווען וואונדערליך צו זען ווי ר' לוי יצחק ווערט איבעראשט דערפון ווי די מעשה פונעם תם אין די סיפורי מעשיות... ער האט נאכאנאנד איבערגעזאגט: "אזא סעודה!... יעין לא ראתה!..." זעט אויס אז זיין התפעלות איז נישט געווען פון דעם מאטעריאליסטישן טייל פון די סעודה וואס האט כמעט גארנישט ענטהאלטן, נאר פון די רוחניות'דיגע חיות וואס האט אים דאן געשיינט, ווען ער האט זיך דערמאנט אין די גרויסקייט פון אזא 'סעודת פורים' וואס מוהרנ"ת ערקלערט און איז מאריך מיט וואונדערליכע ווערטער, און איבערהויפט פון אזא מעמד מיט אזא ספעציעלע דיבוק חברים.

"דער אטמאספער איז געווען זייער פרייליך פון איין זייט, און פול מיט התעוררות פון צווייטן זייט. ר' לוי יצחק האט ברייט געשילדערט ווי אזוי עס האט אויסגעקוקט די פורים טעג אינעם פריערדיגן דור, ווען ר' מרדכי באברניצער איז אריינגעקומען צו די סעודה מיט ברענענדיגע ליכט אויף זיין הוט... און אט איז ר' ישראל טראוויצער, וואס איז שוין אנגעטרונקען און רופט אויס אינמיטן זיין שכרות: "פרעגט מיר סיי וועלכע קשיא איר ווילט, אויף סיי וועלכע טייל אין די הייליגע תורה, און איך וועל עס פארענטפערן לויט דעם ליקוטי מוהר"ן..."

א ספעציעלע התעוררות האט זיך דערקענט אויף זיין שטימע ווען ער האט דערציילט איבער ר' אברהם בן ר' נחמן, וואס פלעגט פארשוואונדן ווערן גלייך נאכן מגילה ליינען צופרי, צוריקקערנדיג נאר פארנאכט צו פראווען און זיך פרייען צוזאמען מיט די אנ"ש מיט א באהאלטענעם שמייכל, ווען קיינער ווייסט נישט וואו און ווי אזוי ער האט פארברענגט דעם הייליגן טאג.

נאך משקה - נאך תיקון הברית

נישט גרינג איז די מלאכה פון טרונקען וויין ביי די ברסלב'ער חסידים, וועלכע זענען גוט באקאנט געווען אין דעם הארבן ווארונג וואס חזר'ט זיך איבער און איבער; אז דורכאויס דעם גאנצן יאר זאל

אויפאמאל און זיך ווייניגער אפפלאגן פונעם טרונקען, און אזוי האט ער אויסגעליידיגט א פלאש נאך א פלאש...

"נאך בראנפן - נאך תיקון הברית", פלעגט ער שרייען, און ווער וויל עס דען נישט... ר' שמואל האט דאך אזויפיל געבעטן און געשריגן צו זוכה זיין צו דעם תיקון, און דא קומט אים עס אונטער מיט א שלונג, זאל זיין ווי שווער ס'זאל נאר זיין..."

"מיין טאטע האט פארמאגט אן עקסטערע תנועה", דערציילט אונז זיין זון ר' אהרן שפירא, "א תנועה וואס מיט זיין ספעציעלע נעימות האט ער נאכאמאל און נאכאמאל איבערגע'הזרט די ווערטער: 'מ'קען נישט טרונקען, מ'מוז! און דאס איז געווארן טיף טיף איינגעקריצט אין די הערצער פון די שומעים איבערלאזנדיג א שטארקן איינדרוק."

"אסאך פון די אנ"ש", דערציילט אונז ר' שמעון צבי שפירא, "זענען געפארן ז' אדר אין מירון און זענען דארט פארבליבן ביז פורים דפרזים, זיי פלעגן זיך אומקערן קיין ירושלים שיכור'ערהייט כדי צו פייערן דארט אויך דעם ט"ו, אבער מיין זיידע ר' שמואל שפירא האט מורא געהאט אז צוליב די טלטולי הדרכים וועט ער נישט קענען מקיים זיין די דאזיגע הייליגע מצוה ווי זיין ווילן און אויך די אנדערע מצוות היום, דעריבער האט ער מוותר געווען דערויף, און האט בעסער אינוועסטירט זיינע אלע כוחות אינעם ירושלימ'ער פורים."

"די איינציגסטע ווערטער וואס איך האב געהערט פון ר' נחמן שותק", זאגט אונז ר' יעקב אנשין איבערגענומען, "איז געווען פורים אין קאטאמאן, ווען ער האט אנגעהויבן דעם 'משתה היין' און האט אריינגעגאסן אין זיך גרויסע קוואנטומס. דאן איז ער צופלאקערט געווארן און האט ווידער און ווידער איבערגעזאגט די ווערטער: 'פעסער וויין! פעסער וויין!' די דאזיגע ווערטער האבן געעפנט א קליין שפאלט צו די געוואלדיגע קשר וואס ער האט געפילט צו די הייליגע מצוה 'לבסומי בפוריא'."

"אויך ר' דוד שעכטער און ר' יצחק בן ר' אברהם אנשין וועלכע פלעגן קומען צו אונזער הויז, פלעגן טרונקען און טרונקען ביז זיי פלעגן זיך וואלגערן אויף דער ערד פון שכרות."

ר' אברהם שמעון בורשטיין קערט זיך צוריק אסאך יארן און שילדערט מיט פלאם דעם 'משתה היין' ביים חסיד ר' אברהם שטערנהארץ ווי ער האט עס געהערט פון זיין טאטן ר' נחמן און פון נאך אנ"ש: "ער איז געזעסן און אנגעגאסן א גלאז פאר ווער עס איז אריינגעקומען צו אים, ווען אין די זעלבע צייט פילט ער זיך זעלבסט אויך אן א גלאז, און טראץ דעם ריזיגן קוואנטום וואס האט ער געטרונקען, איז ער בכלל נישט געווארן שיכור. דאס איז מסתמא געקומען צוליב זיין געוואלדיגן שארפן מה; נאר זיין געזיכט האט געפלאקערט מיט א הייליגן פייער ווען א רויטיקייט דערקענט זיך דערויף. "אויך ר' לוי יצחק", לייגט ער צו, "האט א געוויסע תקופה געליטן אויפן הארץ, און איין יאר האט ער באשלאסן אז טראץ די שוועריקייט וועט ער זיך שטארקן און טרונקען אסאך וויין. און ווי וואונדערליך - ווי נאר פורים איז אריבער זענען אויך די ווייטאגן פארשוואונדן געווארן כלא היו. אזוי איז ער געווען געזונט ביז זיינע לעצטע טעג, און ער האט עס אנגעהאנגען אין דעם השתדלות צו מקיים זיין די מצוה מיטן גאנצן כח."

קיין שום חסיד נישט אריינגעמען אין מויל א טרונק וואס מאכט שיכור ווייל עס איז זייער שעדליך. און אט, זעט נאר א וואונדער: ווען פורים איז אנגעקומען, דער טאג וואו דער טרונקען איז א מצוה און הייליגע עבודה, האבן די חסידים גענומען ריזיגע פעסער וויין, פארשטאפט זייער נאז און פארמאכט זייערע אויגן, און נאך א "לשם יחוד" און 'הריני מקשר' האבן זיי אויסגעטרונקען א שיינעם טייל דערפון. נאך און נאך... עס האט אויסגעזען אז דער זעלבער פייער וואס דארף זיך געווענליך אנצונדן נאכן טרונקען וויין, איז שוין געווען באהאלטן אין זיי פון פריער און דאס האט זיי געגעבן די כוחות זיך צו מוסר נפש זיין פאר אזא געוואלדיגע מצוה.

"א לעבעדיגער ביישפיל דערצו איז געווען דער חסיד ר' שמואל שפירא", שילדערט דער חסיד ר' יעקב אנשין מיט ציטער, "ער פלעגט זיך פירן צו טרונקען ריזיגע קוואנטומס וויין, ווייניגסטנס אזויפיל ווי ער האט זיך געהיטן דערפון דורכאויס דעם יאר... זיינע זין האבן דערציילט אז אפילו ביי א געווענליכן קידוש יעדן שבת, האט ער זיך אזוי געפלאגט צו טרונקען די וויין, אזש צומאל האט ער אפילו געדארפט פארשטאפן זיין נאז צו קענען טרונקען רוב כוס, און דא האט ער געטרונקען און געטרונקען א גלאז נאך א גלאז - צומאל אפילו א טעפל, כדי ער זאל קענען טרינקען אסאך

פורים תשכ"ח בשול במאה שערים

ס'ברענש א פייער

ר' שמואל משמאל עם ר' שמואל צ'ציק במשחה היין בפורים (באדיבת ג.ג.)

"יעדער פון די אנ"ש האט געפלאקערט ווי איינער פון די גרעסטע רבנים", זעצט ר' יחזקאל פאר, "מיט אזא השתוקקות, אזא התלהבות... מען האט פון יעדן געהערט דיבורים וואס מען הערט נישט אין די גאנצע וועלט... אלע האבן געגאסן נאר דיבורים פון עבודת ה' און געוואלדיגע התעוררות. צוזאמען איז מען געזעסן און געוויינט, איך געדענק ווי הרה"ח ר' בנימין חנון האט זיך פשוט אוועקגעשטעלט ביים וואנט און אנגעהויבן שרייען מיט גלוסטעניש איינמאל און נאכאמאל: 'רפ"ב!' 'רפ"ב!' (תורה רפ"ב-אזמרה), אזוי פאר א לענגערע צייט."

"איך האב אליין געזען", שילדערט הרה"ח ר' יעקב מאיר שעכטער שליט"א גערירט, "ווי דער חסיד ר' שמואל שפירא - ביי וועמען די וויין האט אריינגעדונגען אין די ביינער און פארנעפלט זיין דעת - איז צוגעגאנגען צום ארון קודש, נאך מיטן פלאש וויין אין האנט. דארט האט ער זיך אוועקגעשטעלט און האט פלוצלינג אויסגעפלאצט אין א יאמערליכן געוויין פאר א לענגערע וויילע. ער האט געגאסן טרערן ווי וואסער..."

"דערנאך האט זיך ר' שמואל אוועקגעזעצט דערנעבן און האט אנגעהויבן זינגען מיט געפיל איינע פון די ניגוני התעוררות וואס מען זינגט ראש השנה, ווען ער זינגט עס נאכאמאל און נאכאמאל. זיין נפש איז אויסגעגאנגען ביים זינגען..."

"מיין פאטער ר' נתן דוד שפירא", דערציילט אונז ר' שמעון צבי, "האט אונז דערציילט איבער א פורים אין אלטשטאט וואו מיין זיידע ר' שמואל איז ארויף אויף איינע פון די דעכער אין אלטשטאט נאנט צום קארלינער שול, און האט אנגעהויבן שרייען מיטן גאנצן הארץ צו יעדן דורכגייער: 'ר' אהרן הגדול האט אויך געמיינט דעם רבי'ן ר' שלמה קארלינער האט אויך געמיינט דעם רבי'ן נאר דער רבי'ן!!!"

"דערנאך האט ער ווייטער געהויבן זיין שטימע מיט א געשריי: 'אצ"ל, 'הגנה, 'לח"ל, 'ס'איז שוין דא דער רבי'ן ס'שוין דא דער רבי'ן ר' שמואל האט געוואלט אריינשיינען אין די גאנצע וועלט דעם אור פון רבינו... די דיבורים האבן ארויסגעשפראצט און די קולות האבן אויפגעטרייסלט יעדנס הארץ..."

אויך הרה"ח ר' משה יעקב ראזען שליט"א פון מאנסי באטייליגט אונז מיט זיינע אלטע זכרונות: "ס'איז געווען איין פורים, און ר' שמואל איז ארויס פון שול ווי א שטורעם ווינט אנגעטרונקענערהייט. ער האט אפגעשטעלט א טעקסי אין גאס און זיך אריינגעזעצט אינעווייניג. דער דרייווער האט געפרעגט: 'וואו?' האט ער געענטפערט: 'קיין אומאן!' זיינע בענקענישן צו די דעמאלטדיגע פארשלאסענע אומאן, האט נישט געהאט קיין גרעניץ. אויב מען וואלט אים פארגעשלאגן סיי וועלכע זאך אויף דער וועלט, וואלט ער אן קיין ספק אויסגעוועלט צו פארן צום ציון..."

"דער גאנצער פורים פון ר' שמואל איז געווען 'נאר דער רבי', דערציילט ר' אברהם שמעון אין נאמען פון זיין שווער הרה"ח ר' משה קרעמער, "ער איז געזעסן און אויסגערעכנט מיטן מויל אלע וואונדער וואס דער באשעפער האט באשאפן אין זיין וועלט. דאס איז וואונדערליך, און דאס איז נאכמער וואונדערליך וכו', 'אבער דער רבי' האט זיך ר' שמואל פלוצלינג צושריגן, 'דער רבי איז פלאי פלאות!! פלאי פלאות!!'. דער רבי' דער רבי' מען מוז דעם רבי'ן צום לעבן, מ'קען נישט אן אים!" נאך עפעס האט ר' משה דערמאנט אין ר' שמואל'ס נאמען: "די וועלט זאגט", פלעגט ר' שמואל זאגן, "אז יעדער כלל האט אויך א יוצא מן הכלל, און לויט דעם קומט אויס אז ס'איז אויך דא עפעס וואס איז יוצא פון דעם אויבנדערמאנטן כלל. דער רבי איז דער כלל וואס איז יוצא מן הכלל!! ביי אים איז נישטא קיין שום יוצא מן הכלל! ער ברענגט יעדן צו א תיקון, און אויב אזוי טאר מען זיך זיכער נישט מייאש זיין און אפלאזן די קדושה בשום אופן!"

הרה"ח ר' אפרים נחמן אנשין שליט"א שטעלט פאר מיט זיסקיט וואס זיינע אויגן האבן צוגעזען: "ר' שמואל האט דאן געוואוינט אין צענטער פון קאטאמאן געגנט, נאנט צום לעצטן באס סטאנציע, אין שכנות מיט מיינע עלטערן. אין יענעם פורים, ווען ער האט זיך אהיימגעקערט פון שול אומגעפער ניין אזייגער ביינאכט, האב איך אים באגלייט. אויפן וועג איז אריבערגעפארן א ברייטביינערדיגער יונג אויף א ביציקל, און ר' שמואל האט זיך דערנענטערט צו אים רעדנדיג צו אים מיט א וויינענדיגע שטימע: 'ס'איז דא א רבי'ן יענער האט אים אנגעקוקט מיט וואונדער: 'וועלכער רבי'ן? האט אים ר' שמואל געענטפערט גערירט: 'דער ברסלב'ער רבי'ן! האט דער מענטש געפרעגט: 'וואס?! איר רעדט פון אן אלטן רבי'ן וואס איז שוין לאנג נפטר געווארן?..."

דער מענטש האט נישט געוואוסט, אז אין ר' שמואל'ס הארץ איז נאך דער רבי חי וקיים... ■

ר' שמואל איז ארויך אויך איינע פון די דעכער אין אלטשטאט נאנט צום קארלינער שול, און האט אנגעהויבן שרייען מיטן גאנצן הארץ צו יעדן דורכגייער: 'ר' אהרן הגדול האט אויך געמיינט דעם רבי'ן! ר' שלמה קארלינער האט אויך געמיינט דעם רבי'ן! נאר דער רבי'ן!!!

מעשה שהיה ולא היה בתקנים ומורעלים

לעשות עם בני ישראל, איך להחדיר צער ועצבון אצל נערי ישראל!"

אחד החרטמים החשובים, בעל אף עקום במקצת, נעמד וכחכח בגרונו: "אני מציע שנלך לשכונת היהודים, ונאמר להם שמהיום יהיו כלם עצובים. וכך תפסק התופעה המבישה של שמחת היהודים". אך יועץ אחר, בטל את דבריו בהנף יד, ואמר: "מה יעזר שתכריזו שהיהודים צריכים להיות עצובים, וכי אתם חושבים שהם ישמעו בקולכם?! אדרבה, כמה שתכריזו יותר, כך יהיה שם יותר ששון ושמחה! לי יש עצה אחרת. נקח פתקים קטנים, ונכתוב עליהם את המילים הבאות:

ילד יקר! תדע לך שכל התפלה שלך לא שונה שום דבר, כי באמצע התפלה אתה חולם. וגם התורה שאתה לומד לא שונה במיוחד, כי מדי פעם אתה מדבר דברים בטלים...

על פתק אחר נכתוב:

ילד! אין לך סכוי לזכר את כל המשניות והגמרא שלמדת. כל פעם שאתה לומד, אתה שוכח הכל. לא יעזר לך שום דבר, תפסיק לחשב שמענין מישהו אם אתה לומד...

וכך נכניס ונתחוב בחשאי את הפתקים הארסיים לתוך ספריהם. וכשהם יקראו את הפתקים האלו הם בודאי יאבדו את החשק והשמחה במצוות, הם יאבדו את הטעם וההתלהבות מהתורה והתפלה..."

המן הרשע התלהב מאוד מהרעיון, ומיד נגש לעבר בית הדפוס המרכזי של שושן הבירה והדפיס מאות אלפי פתקים עם כל מיני משפטים ארסיים, ושלח את בניו להפיץ בשקט בחסות החשך את הפתקים מלאי העצבות והיאוש. וכך, באמצע הלילה חדרו העמלקים לתלמוד תורה... יום רביעי בבקר יענקלה מגיע לתלמוד תורה, ובלבו חשק והתחדשות להתפלל פראוי... הוא מוציא את הסדור מהמדף, ולפתע נושר פתק צהב מהסדור... יענקלה מתכופף ומרים את הפתק... הוא התחיל לקרא את המילים השחורות ולפתע כל החשק שלו ברח. הוא הרגיש פתאום שאף אחד לא צריך את תפלתו, וחבל על הכח והמוח שלו. בשביל מה ישקיע כוחות בתפלה, והלא ממילא לבסוף אינו זוכה לתפלה משלמת ללא שום מחשבות זרות... גם שמריה וטרפון הגיעו לתלמוד

בסעודה המפארת יושבים המזמנים כשהם מריקים לגרונותיהם יינות משבחים, משקאות חריפים, ומנות בשר עשירות. לאחר שעה ארפה נשמעה דפיקה רועמת על השלחן. בום!! כל השלחן התנדנד מעצמת הדפיקה, הכוסות רעדו והבקבוקים נפלו בקול רעש גדול ואט אט השתרר שקט באולם הסעודה המפארת.

"מורי ורבותי!" - הכריז המן הרשע צורר היהודים. "התאספנו היום לאסיפה סודית, לשם מטרה דחופה ממדרגה ראשונה! - המן המשיך: "כפי שכלנו יודעים, יש ליהודים הרבה מצוות, שבת, פסח, תורה ותפלה. ועוד ועוד. כל היום הם עסוקים סביב התורה והמצוות, בבקר הם מתפללים זמן רב, לאחר מכן הם לומדים תורה שעות על גבי שעות, ובזמן שנושאר הם מנגענים לולב, אוכלים אזני המן ואופים מצות... כל זה מספיק כואב ומציק לי, לראות אותם מקימים את המצוות. אבל עדין אני מסגל לסבל זאת". כאן נעצר המן, ושתיק לרגע.

ואז התחיל המן לזעק בקול נחר: "אך דבר אחד אני לא מסגל לבלע בשום אופן! אני לא יכול לראות אותם שמחים ומאשרים עם מצוותיהם! ואספר לכם: יום אחד עברתי ליד 'תלמוד תורה ברסלב' - מרדכי הצדיק, ואני שומע קול שירה וזמרה... הסתכלתי מחלון הכתה, ומה ראיתי לחרדתי? הילדים פשוט ישבו בסעודת 'סיים מסכתא'. והם רקדו בשמחה שזכו לסיים את המסכת, זה היה נראה שהם פשוט מאשרים על שזכו ללמוד את התורה ולקיים את המצוות... מה אגיד לכם? ברחתי משם כל עוד רוחי בקרבי, וכך רצתי עד שהגעתי לשוק הדגים. פתאום אני מבחין ביהודי עני שמוציא את הפרוטות האחרונות מכיסו. וקונה דג-שמן, ולאחר שהמוכר עטף בזהירות את הדג בניר, לקח היהודי את הדג, הניף אותו באויר, והתחיל לרקד וניגן לעצמו: 'ברוך ה', ברוך ה' שיש לי דג לכבוד שבת קדש, ברוך ה' ברוך ה' שיש לי...' כשראיתי את זה, כמעט התעלפתי, הרגשתי שעוד מעט אני מקבל התקף לב..." המן סיים את דבריו בהכרזה פסקנית: "אנו מכרחים למצוא רעיון איך להכניס עצבות בלב של ילדי ישראל, זה לא יכול להמשיך ככה! מילא הם מקימים מצוות, אבל מה זו השמחה הזאת!! לכן קראתי לכם, חכמים ויועצים חשובים, שתתנו לי עצה כדת מה

מה טוב חלקנו" וכך צעדו שמחים וטובי לב לעבר התלמוד תורה, דבריו הקדושים של מרדכי הצדיק האירו את לבם בשמחה נצחית, שמחת המצוות! ופתאום...

"ויבוא המן!" המן הרשע הופיע לפתע מקרן זרית, מלוח עם כמה חילים ושומרים חמושים, והבחין בתהלוכה העליזה... "ילד!" - שאג המן "עצר! מה למד אותך מרדכי?!" הילד לא נבהל, והוא ענה בקול ברור: מרדכי למד אותנו את הפסוק: "אל תירא מפחד פתאם, ומשואת רשעים..." **"המן עצר עוד כמה ילדים ושאל אותם מה למדו, וכשראה כמה הם שמחים, התאדמו פניו, מפיו יצא קצף ועיניו ירקו אש: "אני עוד אלמד אותם לקח! הילדים היהודים יפסיקו כבר לשמוח... זה לא יכול להמשיך כן, אני כבר אדאג להרג את מרדכי ואת כל היהודים!" והמן הלך לדרבו.**

לאחר תקופה קצרה הבחינו הילדים במישהו שתלוי על עץ גבוה-גבוה... הם הסתכלו למעלה ואז הם זהו שמדבר בלא אחר מאשר המן הצורר... ילדים יקרים!

בדרך כלל רב הילדים שמחים בפורים. יש סעודות עליזות, משלוחי מנות, ועוד הרבה דברים משמחים. אך עקר החכמה זה להתאמץ בכל השנה להיות שמחים. לפעמים אפשר לראות בכתה איזה ילד שהוא קצת עצוב. בודד. יושב בצד ואינו משתתף במשחק עם שאר הילדים. שם עקר המצוה לגשת אליו, לשתף אותו במשחק ולשמוח אותו. אם חבר לא מבין את המשניות או את הגמרא שלמדו היום בחידור, אז עקר הגדולה לעזור לו קצת ולהסביר לו ככל האפשר את המשניות, וכך תכנס השמחה בלבו של הילד המתקשה.

כל אחד יכול לשמוח חברים וגם עצמו, לפעמים אין כל כך "מצב-רוח" או סבה משמעותית לשמוח ומצד שני יש כמה סבות שונות להתעצב. דוקא אז עלינו להבין שלא "אנחנו" עצובים, אלא הבנים של המן נכנסים חרש אל תוך לבנו ומנסים לזרע שם חרבן ועצב. הבה נזכר בדבריו המאירים של מרדכי הצדיק שמחזק אותנו לשמוח בכל מצוה ומצוה שאנחנו זוכים לקיים, ואת כל הפתקים העצובים שעמלק מנסה להחדיר אל לבנו - נשליך לפח, וכך יבוע המן ויברח מתוכנו וכלנו נהיה שמחים בשמחת יהדותנו ושמחת המצוות. ונשמוח אחד את חברו בפורים ובכל השנה כלה, כי כך אמר רבינו - מצוה גדולה להיות בשמחה ת-מ-י-ד.

המצוה

מאמר

דוקא אז עלינו להבין שלא "אנחנו" עצובים, אלא הבנים של המן נכנסים חרש אל תוך לבנו ומנסים לזרע שם חרבן ועצב.

תורה, וכשמצאו את הפתקים המטמנים בסדורים, שקעו גם הם בזקנה ויאוש... טרפון אמר לעצמו: בשביל מי אני מתאמץ? וכך הגיעו עוד ועוד נערים לתלמוד תורה, וכשגילו את הפתקים החליטו שצריך ללכת למרדכי הצדיק לשאול אותו כיצד לנהג עם הפתקים המזוירים, העצובים, והמייאשים.

לאחר הלמודים הלכו מאות ילדי "תלמוד תורה ברסלב - מרדכי הצדיק" יחד עם המלמדים והמנהלים, אל עבר ביתו של הצדיק.

ביראת כבוד עמדו הנערים בקדש פנימה, והמנהל הניח כמה פתקים לפני הצדיק. הצדיק הביט לעבר הפתק הראשון והזדעזע בכל לבו. הוא עצם את עיניו לדקות ארוכות ואז פתח את פיו... "ילדים צדיקים! דעו לכם, שפתקים אלו נכתבו בידי המן האגגי נכדו של עמלק ימח שמו וזכרו! אתם יודעים מדוע הוא כתב זאת? כי הוא פשוט מקנא בכם! הוא לא יכול לסבל שאתם שמחים במצוות!" כמוכא בספר לקוטי הלכות, וזה לשונו שם: **"עקר קטרוגו והתגרותו של המן, הוא בה-ש-מ-ח-ה של המצוות, כי אינו מניח לשמוח בשום מצוה... ועל כן מחמת קנאתו של המן במרדכי וישראל, שראה שהם חזקים כל-כך בעשיית מצוותיהם ועושים אותם בשמחה גדולה ובמסירות נפש, על ידי זה התקנא בהם מאד עד שרצה להעבירם מן העולם חס ושלום."**

מדוע באמת אכפת כל כך להמן השמחה של המצוה יותר מקיום המצוה עצמה? "כי על גוף המצוה הם יכולים לומר חס ושלום שהוא נימוס - חס ושלום - כמו נימוסי הגויים ח!" אבל מאחר שרואים שישראל מוסרים נפשם על קדוש השם בשמחה גדולה בשביל עשיית המצוות (כמו שפצינו רבי עקיבא, שקשטונוקורופוס הרשע רצה להרגו, היה רבי עקיבא מחזר בשמחה שאוכה למות על קדוש השם, וכיצא בזה בשאר קדושים שקפצו בשמחה למות על קדוש השם), וכל ישראל קדושים שמחים במצוותיהם, ובזה מתקנא המן וכל הכופרים ביותר."

"אתם שומעים ילדים יקרים" סיים מרדכי הצדיק את דבריו, "אנחנו נגרש וננצח את המן, ולכן נתגבר לשמוח בכל מצוה שאנו זוכים לקיים. זכינו היום לטל ידים? ללבש את הנעל הימנית ואחר כך את השמאלית? זכינו להתפלל וללמד? אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו! במצוות שהם כל כך קלים ונעימים לעשות אותם אנחנו קונים לעצמנו חיי עולם לעד ולנצח!" (על פי לקו"ה נפילת אפים הלכה ד).

כל מאות הילדים פצחו ברקוד עליז "אשרינו

החריף השגון - שנעשה לתם ושמוח

הרצוי, ומהר לדרפו כשמחשבה סוררת חולפת בראשו: "היתכן פי טעיתי ודברתי עם מישהו אחר שדומה לאציל גולשבסקי? שמא אחיו הוא או אפילו תאום!?"

הבין ר' יצחק יעקב כי רצונו של רבינו הק' הוא בתמימות ובפשיטות בלי התחכמויות והתלוצצויות, ועבד על מדה זו עד שנהיה חדוש עצום בענין זה. כיון שנעשה תם, לא התחשב יותר בסובבים אותו אם ימצאו מעשיו חן בעיניהם או לא...

כך חלפו ביעף חמשת שנים גדושות בלמוד התורה. בחצות הלילה היה סופג במשך תקופה מאות דפים של לקוטי הלכות. והיתה אמונתו העזה ברבנו הקדוש הולכת ומתלהטת, אמונה שיש עמה התקשרות של אהבה עצומה, נפשו יצאה לנסע לרבינו הקדוש, ולכן היה טורח לקבץ צדקה, והיה מלקט פרוטה לפרוטה עד שהשיגה ידו כדי נסיעה לרבינו, מיד היה מצטרף לאחת מן הקבוצות ונסע בשקיקה לאומן לשפך שיחו אצל הרופא הגדול לאחר שבוע של טלטולים חזר לביתו כשהוא פותח במגביית חדשה עבור הנסיעה הבאה.

והי בשנת תשנ"ג בסופו של חרף התמוטט ר' יצחק יעקב ונלקח לבית החולים לבדיקות מקיפות "מחלה אימה מקננת במוחו" לחשו הרופאים לבני משפחתו. אחיו ר' משה יוסף ז"ל שהיה מקשר אליו מאוד, גלה את אָזְנו על המחלה הנוראה שמקרכת את קצו, אולם ר' יצחק יעקב באמונתו העזה לא התעצב אליו אדרבה, נכנס למרוץ להספיק לחטוף כמה שיותר על מנת לצאת מהעולם בשלום. בתקופה האחרונה לא נתן לעצמו לפל לדכדוך, כך מצאו אחיו הצעיר נחמן הי"ו כשהוא יושב בסלון ביתו וקערה ריקה של סלט מעטרת את ראשו, כך יושב ומנגן ומסביר ליצר הרע שרבינו הקדים רפואה למכה ולמד אותנו את עצת המלפא דשטותא על מנת לזכות לשמחה. כך גם בפורים האחרון חבש לראשו כובעים משמחים, שר ונגן, שמח ושמת, והכל בתוך שעויתיו האחרונות עלי אדמות, לפני השקיעה מהר לביתו כדי לקיים את מצוות "חייב איניש לבסומי", ומאז לא פקח את עיניו. הטהורה עלתה ישר אל השמים, לקבל את שכרה בהיכל רבנו הקדוש, בתוך שאר החסידים האפויים בלבו של רבנו.

אברף שגון וחרף היה ר' יצחק יעקב גולשבסקי ז"ל בעודו אברף טרי נכנס ללמד בכולל חצות, זאת למרות שעדיין לא נמנה בין חסידי ברסלב, אלא שמחבב היה את שעות הלילה השקטות ומסגלות לרפו. ר' יצחק יעקב היה ידוע בין ידידיו כאיש אשר יודע פרק ושנים בהומור, כשהיה מתאר דברים שראה וחוה, היו שומעים מתפקעים מצחוק. הוא היה קולט בשנה את חלשת הבריות ומטיב להגדירם באפן משעשע ביותר.

לילה אחד, בעודו שקוע בלמודו בכולל חצות, נגש אליו דודו שיבדל לחיים טובים, הרב החסיד ר' מנדל שפירא שליט"א (בנו של החסיד המפלא ר' שמואל שפירא ז"ל), והציע לאחינו הטרי לקבוע עמו ללמד בחברותא לקוטי מוהר"ן. כשאף אחד לא מעלה על דעתו כמה מהירה היא דרך זו ולאזהר פסגה היא מעפילה. נפשו של האברף נדבקה ברבנו הקדוש והשלהבת שהצתה בו לא דעכה אלא הלכה והתגברה לארץ חמש שנים גדושים בתורה ותפלה ועבודת ה' בקדושה ובטהרה. ומעשי צדקה וחסד.

משנתקרב לרבינו ז"ל חל בכל הנהגתו שנוי משמעותי... הוא היה לוקח דבור או שיחה מרבנו הקדוש ומקבל זאת ברצינות גמורה ובתמימות ופשיטות. הוא היה מתמלא בחיות ובשמחה אמיתית מכל דבור של לקוטי הלכות שהיה מגלה.

ערב אחד הזדמן ר' יעקב יצחק לחתנה משפחתית, ולפתע חבר פוגש אותו ושואל אותו: "ר' יצחק, מה חדש?" מידעינו נושא אליו עינים טהורות ומגלה לו דבור חדש שראה היום בספרי רבינו הק' והתפעל ממנו מאוד, הלה אינו מבין את פשר הבדיחה המצלחת ולהיכן חותר בן שיחו הערמומי, והוא שב ושואל: "כן, אבל מה נשמע חוץ מזה?" ר' יעקב יצחק ממחר לענות לו כי הוא מצא תחבולה כיצד נתן בקלות לחלק את שעות השנה ולזכות לשעתים שלמות של חצות... ההוא מבלבל לחלוטין מפטיר ביאוש, מה לי ולחצות? עונה לו ר' יצחק: "אלו היית יודע מה מובא בזהר הקדוש במעלת הקם בחצות לילה לעסק בתורה - פי אז היית מוכן לשלם כל הון שבעולם עבור עצה טובה שתעזר לך לקום.

ראה בן שיחו כי השיחה לא זורמת בכוון

סיפור

הבין ר' יצחק יעקב כי רצונו של רבינו הק' הוא בתמימות ובפשיטות בלי התחכמויות והתלוצצויות, ועבד על מדה זו עד שנהיה חדוש עצום בענין זה.

שעשועון ילדים

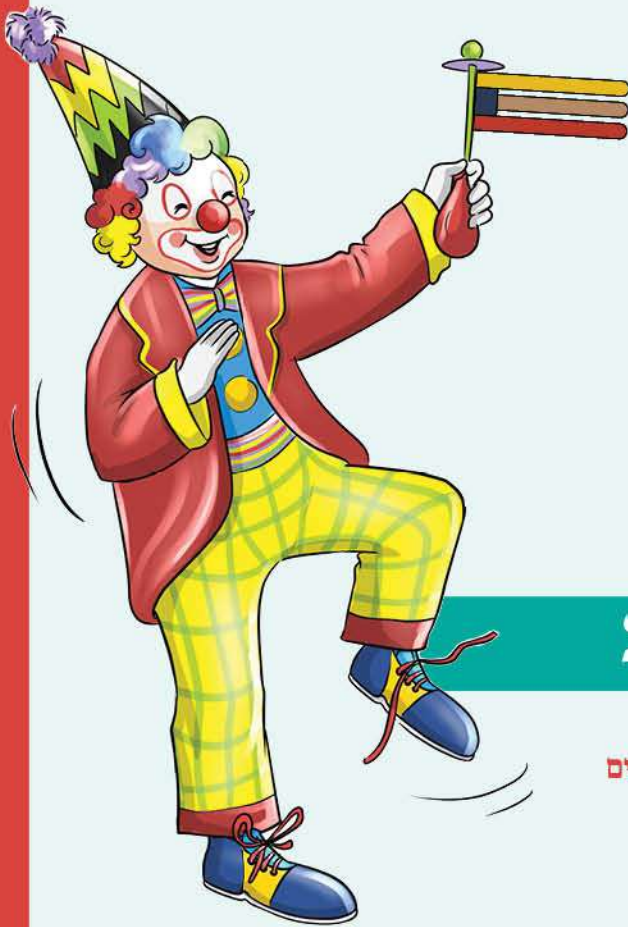
עד דלא ידע...

בימים אלו משתוללת מלחמה עקבה מדם בין המון עמלק לבין מרדכי הצדיק! מצאו בתפוצרת את פלי המלחמה של מרדכי, אל מול הנשק של עמלק. לאחר מלוי התפוצרת, תגלו כיצד נעלמים בתוכה שני מלים נוספות השייכות לרשימה.

ה	ת	ו	ס	ר	ו	ק	י	פ	א
ת	א	ו	ו	ת	צ	י	ל	י	מ
פ	כ	ר	י	ר	ו	ת	ש	נ	ו
י	ר	א	ת	ש	מ	י	מ	ת	נ
ל	י	י	א	ו	ש	י	ח	ו	ה
ה	ת	ח	ז	ק	ו	ת	ה	ב	ו
ז	כ	נ	י	ת	ו	נ	ו	צ	ר
ח	ל	י	ש	ו	ת	ה	ד	ע	ת

- הקלי יזן של מרדכי הצדיק
1. יאוש
 2. עצבות
 3. קרירות
 4. קראת שמים
 5. אמונה
 6. רצונות

שתי המילים:

פתשגן הכתב

ילדים יקרים!
לפניכם כתב יד עתיק משושן הכירה, בו כתב אחד התושבים פמה רמזים על עצמו, עליכם לפענח מי האיש קנו אותי בכפר לחם האזנים שלי מלאות בשוקולד ורבה תלו אותי ליבוש ואני כבר לא יכול לנשם... אני מלא חימ(א)ה הילדים דופקים אותי כל שנה מחדש והברסקבר אומרים שאני בכלל קליפה... מי אני?

עד דלא ידע...

כשזעליג שתה עד דלא ידע הוא התבלבל וכתב "הבורים" לא ברורים. עליכם לפענח את דבריו הנפלאים: (לפי לוח א-ת-ב-ש)

כצפקמז במב טסכ טפשח ידפג סליצ

פתרון החידה
להדש שבט
א. עשר עסקים יהי
להשקות אילנות
ב. מעשה ג, מעשה א, מעשה ג,
מעשה יג, מעשה ב

הילד הזוכה מרשי שבט
שמנוח צ"צ מבת שמש
הילד הזוכה לחדש טבת
פאר בו אפרים מנסת

את התוצאה הסופית יש לשלח בכתב ברור וקריא עד לתאריך כ' אדר ב' בלבד, לפקס המערכת: 077-318-37-02 או להקליט את התשובות בקול ברור בטלפון המערכת: 02-539-63-63 בשלוחה 7 בלבד, יש לציין באופן ברור שם וכתבת מגורים וטלפון בין הפותרים נכונה יגרל זפוי של 50 ש"ח ברשת חניות ספרי "אור החיים"!

זעכשיין! זעכשיין!!

מקבלים הארה מקדושת הפורים על ידי השותפות
והצדקה להפצת אורו של הרבי בכל מדינות המלך
◊ אבקשה את קדושת מרדכי הצדיק! ◊

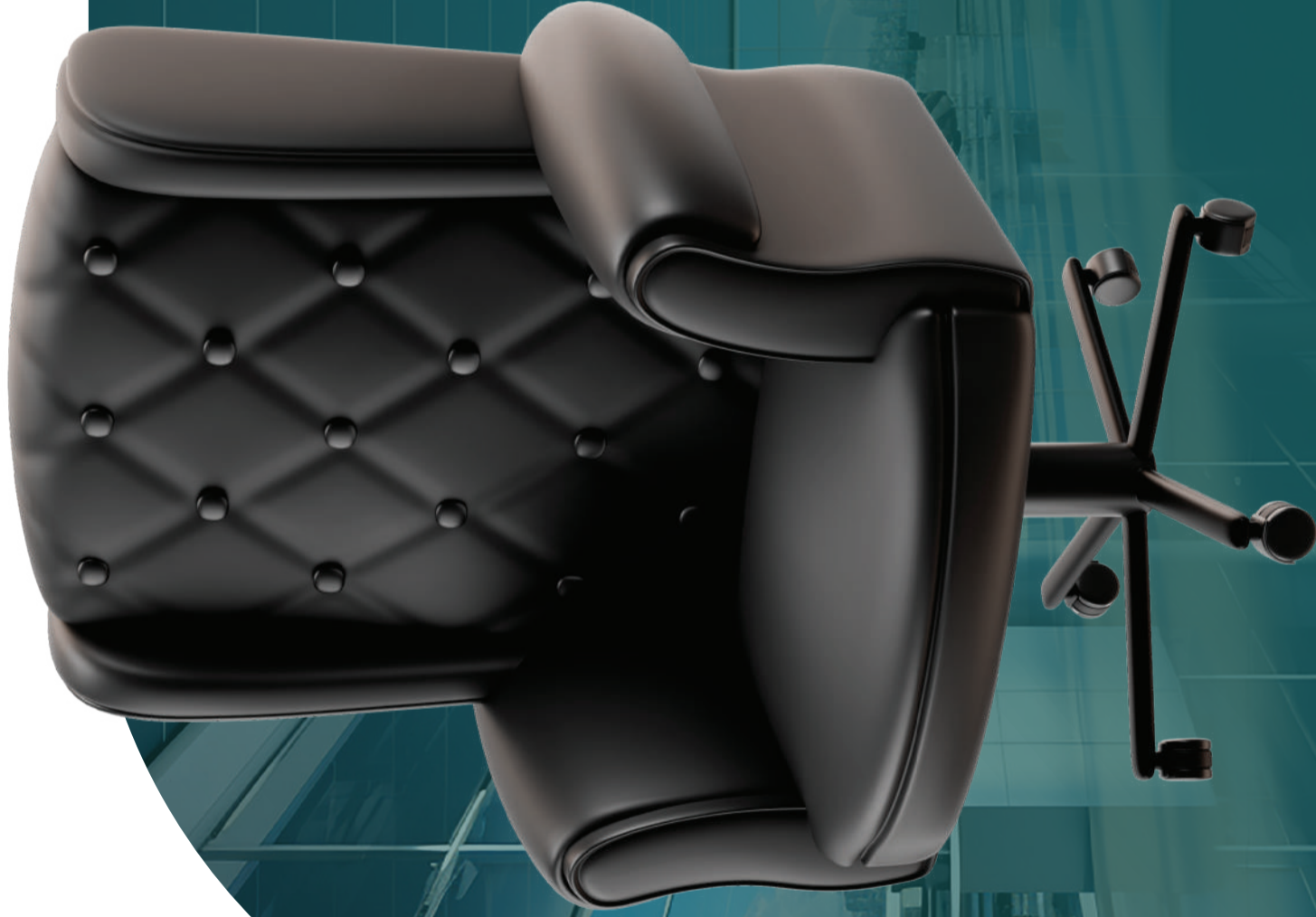
זוהו

בחינת רבוי הצדקה של פורים, בחינת זמנתות לאביזנים.
ויכל הפושט יד לטל, נותניו לוי, כרי להמשיך קדשת
מרדכי, בחינת זמנא כתוב אשר הגיר מרדכי, שעל
ידי זה עקר מפלת המון, שזה זוכין על ידי רבוי צדקה דיקא, כרי
שיהיה לנו שלום עם הכל, כרי שיהיה האויר נח וזה, שעל ידי זה נשמעים
ונתקבלים הרפורים הקדושים והאמתיים של הצדיק האמת גם למרחוק
מאד בבחינת: "ושמעו הולך בכל המדינות" עד שבאים גם רחוקים
ומתקרבים אליו יתברך

(עי"פ ליקו"ה סימני בוח"ט ר')

להצטרפות: 02-6237686 שלוחה 3

גינוני מלכודת

מגעים לפעמים

זה כבר הפך למוסכמה
בקרוב אנשי הביזנס

מי שעובר דרך משרד זה,
הצלחתו מובטחת. זה עובד.

אך זה פורה עבורה לאט לאט אף

ביצועי מלכודת

המפתח למפתח

את השפה והניאונים
של עולם הביזנס
עליונותו של המפתח
ופקידיו הנבחרים

אבל מבט פודל אחד ותנועה קטנה לא מתאימה
זוהי שיקפיט'אלטימאט ופאקאנו